

AFDELING KNIP & PLAK
(met groot gemak).

VIETNAM
Amerikaanse Oorlogsmisdaden
in Vietnam
Map 2

8 oktober 1965 tot 27 april 1971 e.v.

www.MinisterieVanPropaganda.org

Gewonde Vietcong-gevangenen kregen geen medische hulp'

27 APRIL 71 MR

WASHINGTON, 27 apr — Leden van de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam zijn er gisteren van beschuldigd zwaargewonde tegenstanders na ondervraging zonder medische hulpverlening te laten sterven. Voorts zou voor het tellen van krijsgevangenen het

afsnijden van oren veelvuldig toepassing vinden.

De voormalige legerarts major Gordon Livingston, chirurg in het elfde cavalerieregiment, vertelde dat medische behandeling van zwaargewonde gevangenen dikwijls werd uitgesteld om ze aan het praten te krijgen. Generaal George Patton III — zoon van de tankgeneraal uit de tweede wereldoorlog — had Livingston bevolen twee gewonde krijsgevangenen een paar minuten in leven te houden voor ondervraging en ze daarna te laten sterven.

Bij een andere gelegenheid had een superieur — eveneens een legerarts — hem gezegd graag zenuwverlamme middelen op krijsgevangenen te gebruiken in plaats van het gebruikelijke „waarheidsserum". „Hij zei dat hij graag succinylchlorine op de gevangenen zou gebruiken, een middel dat spierverlamming opwekt," aldus Livingston. „Voorzover ik weet werd het nooit gebruikt," zo voegde hij eraan toe „Maar waar het volgens mij om gaat is dat het werd voorgesteld door een medicus en dat het een aanwijzing was voor de verontmenselijking."

Ex-kapitein Fred Laughlin, 27 jaar en voormalig peletonscommandant in Vietnam, vertelde de commissie dat Amerikaanse soldaten werd geleerd de oren van hun Vietnamese gevangenen af te snijden als een middel om het tellen te vereenvoudigen. Hem was dit geleerd op een mi-

litaire school voor jungle-training in Zuid-Vietnam.

Tegen verslaggevers zei Laughlin later: „Dit was informeel beleid hetgeen gedramatiseerd werd door het feit dat het ons in de opleiding werd geleerd — maar op zo'n manier dat wij niet verondersteld werden erover te praten." Volgens hem waren de wreedheden geen onderdeel van 'n gevestigd Amerikaans beleid. Maar de houding van de Amerikaanse commandanten tegenover de Vietnamezen moedigde een wrede behandeling van de Vietnamese bevolking door Amerikaanse soldaten aan.

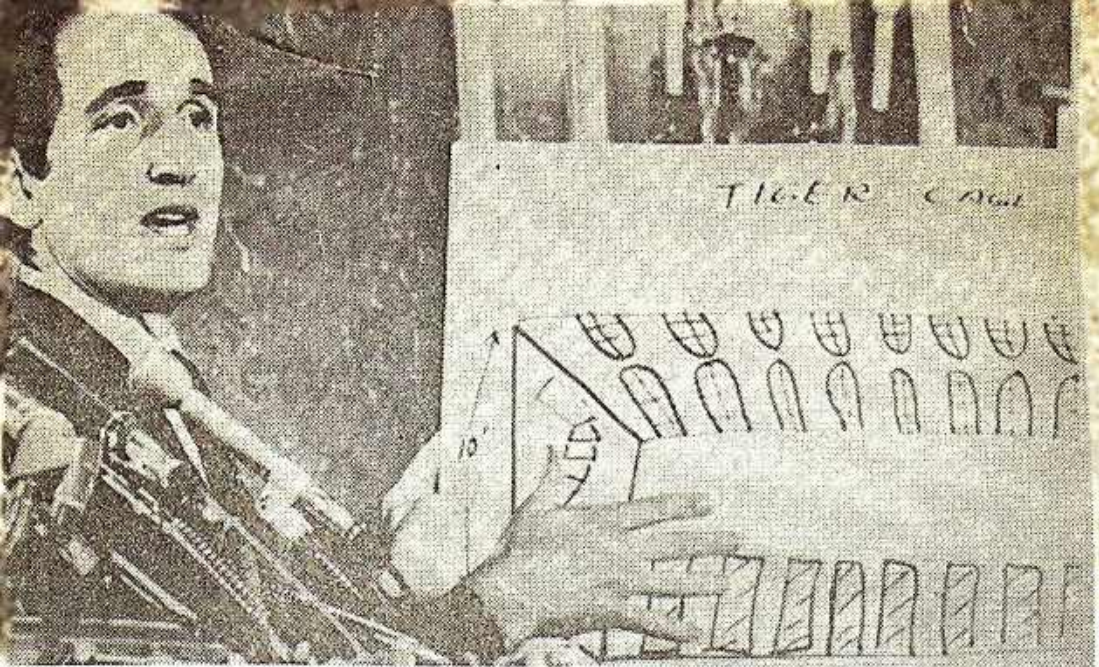
Een Vietnam-veteraan vertelde gisteren een militaire rechtbank in Fort McPherson, Georgia, dat kapitein Ernest Medina de hand van een Vietnamese gevangene vasthield terwijl een andere kapitein de top van een pink van de gevangene afsneed. Medina was de commandant van luitenant Calley die onlangs wegens het doodschieten van ongewapende burgers in My Lai tot levenslang werd veroordeeld. De andere officier was kapitein Eugene Kotouc, 37 jaar, die terecht staat op beschuldiging Vietnamese gevangenen mishandeld en verminkt te hebben.

Volgens de beschuldiging vond het afhakken van de pink plaats enkele uren na de slachtpartij in My Lai en was onderdeel van de ondervraging van twee Vietnamese gevangenen ongeveer drie kilometer van dat dorp.

Een voormalig soldaat van de

C-compagnie — waarover Medina het bevel voerde — Frederick Widner, vertelde de jury op de openingsdag van het proces tegen Kotouc dat hij aanwezig was bij de ondervraging. Kotouc kan tot een maximum straf van tien jaar worden veroordeeld als hij schuldig wordt bevonden. (Reuter).

Het staflid Harkin die ontslag heeft genomen uit een onderzoekcommissie van het Amerikaanse Congres, toont op een persconferentie een situatieschets van een mensonterende gevangenis op het Zuidvietnamese eiland Con Son.

VS geschokt door zaak van Vietnamese „tijgerkooien”

Vervolg van pag. 1

een vergissing opende op dat ogenblik een bewaker echter de deur.

De groep beklom toen een cementen trap en kwam op een overloop terecht boven kleine cementen, drie meter diepe kooien zonder ramen of deuren van twee bij drie meter, waarvan de bovenkant ter hoogte van de overloop was afgesloten met ijzeren staven.

Elk van de kooien bevatte drie a vijf gevangenen die aan de benen waren verlamd door mishandeling of omdat deze lange tijd vastgekluiserd waren ge-

weest aan een ijzeren staaf, veertig centimeter boven de grond van hun kooi.

Sommigen van de gevangenen waren daar al vier jaar. Niemand werd ooit gelucht, er was geen medische hulp, het eten was minimaal, bedorven en gemengd met kiezelstenen, het rantsoen water zo klein, dat sommigen hun eigen urine dronken.

Wanneer werd geroepen om water wierpen de bewakers van boven af kalkstof op de gevangenen, zodat dezen bijna stikten.

kon er niets aan doen, wegens de Vietnamese soevereiniteit.

In het mededelingenblad dat de Amerikaanse ambassade via de expert voor het gevangeniswezen had uitgedeeld, stond, dat Con Son beter was dan heel wat Amerikaanse gevangnissen er: dat het eiland regelmatig door het Internationale Rode Kruis was bezocht en geprezen. PAD-

Padvinderskamp

Op de tocht naar het eiland meende het hoofd van de permanente VS-missie voor het gevangeniswezen in Saigon, dat Con Son zo iets was als een padvinderskamp, aldus Harkin. De expert had zich verzet tegen de aanwezigheid van Don Luce, tegen het bezoek van de Afgevaardigden aan de tijgerkooien, had het bestaan ervan ontkend en had de Afgevaardigden aangeraden daarvoor in de plaats de souvenirwerkplaats te bezoeken...

Het schandaal is op zichzelf een ironische afloop van deze eerste, toch in meerderheid regeringsgetrouwe missie uit het Huis van afgevaardigden. „om eens te kijken wat daar aan de hand is”... na zes jaar oorlog. De meerderheid toonde zich uiteraard tevreden over de in Cambodja en Vietnam behaalde resultaten.

Alleen de afgevaardigde Hawkins meende dat de Verenigde Staten daar niet winnen en geen steun krijgen van de Zuidvietnamese bevolking. De actie, aldus Hawkins, leek trouwens meer gericht op het 'stuiten van een eventuele Chinese opmars dan op zelfbeschikking voor Zuidvietnamezen.

Communist

Don Luce vertelde in Saigon dat hij een achttienjarig meisje in een der kooien had gevraagd of zij communist was. Het meisje had geantwoord dat dit niet relevant was, zij was slechts voor vrede opgepakt tijdens een demonstratie.

Een bewaker had haar toen gevraagd of zij de Zuidvietnamese vlag zou groeten. Neen, had zij gezegd, want die symboliseert alles wat jullie mij aandedden. Dan ben je dus een communist en hoor je dood te zijn, aldus de bewaker.

Eerder had de gevangenisdirecteur verklaard dat alle tienduizend gevangenen op het eiland gelijk en goed werden behandeld behalve diegenen die weigerden 's ochtends de vlag te groeten.

De Amerikaanse ambassade in Saigon en het State Department hier, ontkennen enigerlei verantwoordelijkheid en wijzen op „Aziatische methodes en gebruiken”, die de Verenigde Staten niet kunnen veranderen. Men had er wel van geweten, maar

Ellendig is het lot van de Amerikaanse krijgsgevangenen in Noord-Vietnam. In de Ver. Staten heerst terecht grote bezorgdheid over het welzijn van deze jonge mannen die in de Vietnamese oorlog in de handen van de vijand vielen. De verontwaardiging over de behandeling van die krijgsgevangenen door het bewind in Hanoi wordt in Amerika gedeeld door vóór- en tegenstanders van president Nixons Vietnam-beleid. Hoe universeel dit gevoel is onder de politici is, blijkt uit een gemeenschappelijke brief van een zeer groot aantal senatoren. In dat schrijven doen zij een dringend beroep op de regering in Hanoi de krijgsgevangenen vrij te laten, als een gebaar dat tot vrede zou kunnen leiden.

Maar in Zuid-Vietnam worden zogenaamde „communistiche misdadigers“, dat wil zeggen politieke gevangenen in „lijgerkooien“ gevangen gehouden en onbeschrijfelijk wreed behandeld. In een verslag uit Saigon van een Franse journalist wordt op pagina 3 van deze krant nader op dit schandaal ingegaan.

Als Amerikaanse senatoren protesteren tegen de onmenselijke behandeling van krijgsgevangenen in Noord-Vietnam, moeten zij vooral ook protest aantekenen tegen de mishandeling van politieke gevangenen in Zuid-Vietnam. Senator Edward Kennedy heeft dat inderdaad gedaan, maar de politieke druk op Saigon van de zijde van de Amerikaanse senaat en de Amerikaanse regering naar aanleiding van de affaire van de „tijgerkooien“, moet sterker worden.

Zuid-Vietnam is een militaire bondgenoot van Amerika en dagelijks sneuvelen Amerikaanse jongens op de Vietnamese slagvelden. De Amerikaanse regering kan niet toelaten dat Saigon zulke onmenselijke methoden van gevangenhouding handhaaft.

Vietnamese protestzanger krijgt 5 jaar dwangarbeid

SAIGON (AP, Reuter, UPI) — Een militaire rechtbank in Saigon heeft de 24-jarige protestzanger Phan Van Thang veroordeeld tot vijf jaar dwangarbeid.

Thang werd er van beschuldigd dat hij met zijn anti-oorlogsliederen, die hij zelf had geschreven, 'de anti-communistische geest van het volk en het leger had verzwakt'. De liederen van Thang, die in Saigon sociologie studeerde, zijn erg populair onder de studenten in de Zuidvietnamese hoofdstad en dragen titels als 'Beklagenswaardige landgenoten', 'Rouw', en 'Zwarte nacht'.

In een van zijn songs zegt Thang:

'Moeder, moeder,

omdat ik niet zoveel van mijn vrienden en broeders wil doden,

omdat ik niet wil doden, ben ik een gevangene'.

Saigon stelt onderzoek in naar „tjgerkooien”

Nadat de Zuidvietnamese regering vrijdag had verklaard de „tjgerkooien” op het gevangeneiland Con Son te zullen afschaffen wanneer de berichten over mishandelingen aldaar waar zouden blijken te zijn, vertrokken tien ambtenaren van het ministerie van binnenlandse zaken naar het eiland voor een onderzoek ter plaatse.

Reeds heeft de regering in Saigon toegegeven dat de omstreken kleine cellen inderdaad bestaan en dat er ongeveer 400 gevangenen in opgesloten zitten (lieden bij voorbeeld die geweigerd hebben de nationale vlag te groeten). Maar waar het nu om gaat is hun behandeling: krijgen zij genoeg voedsel en water, worden zij voldoende gelucht en hebben er misschien ook mishandelingen plaatsgevonden?

Wat dit laatste punt betreft een Amerikaans congreslid dat Con Son bezocht, heeft verklaard dat als gevolg van martelingen een aantal gevangenen het gebruik over hun benen heeft verloren. De Zuidvietnamese regering van haar kant ontkent dit.

President Thieu van Zuid-Vietnam vergaderde vrijdag tien uur lang met provinciehoofden en militaire leiders. Een zeer ongebruikelijke bijeenkomst, die tijdens het driejarige bewind van Thieu nog nooit gehouden was.

Tijdens de toespraak die de Zuidvietnamese president daarna via radio en televisie tot de bevolking hield kwamen echter geen belangrijke onderwerpen aan de orde.

Thieu richtte zich vooral tot de gewonde oorlogsveteranen, die hij aanriep op te houden met hun protesten over te lage pensioenen en te slechte behuizing. De regering moest volgens hem de tijd krijgen deze problemen op te lossen.

Er worden iedere maand ongeveer 4000 Vietnamese soldaten gewond en de afgelopen weken hebben veteranen in de straten van Saigon al herhaaldelijk heftig tegen de regering gedemonstreerd. Vele straten in het stadscentrum zijn nu met prikkeldraad afgezet om nieuwe betogingen te voorkomen.

(Reuter)

VS geschokt door zaak van Vietnamese „tjgerkooien”

Van onze correspondent

WASHINGTON, 8 juli — Het gevoely van diepe walging hier over het feit dat in de zg. „tjgerkooien” op het Zuidvietnamese gevangenis-eiland Con Son, die door het Franse koloniale bestuur zijn gebouwd en gebruikt, nog meer dan vierhonderd politieke gevangenen onder onmenselijke omstandigheden zijn opgesloten, is hier gisteren nog aangewakkerd toen het enige staflid van de twaalf leden tellende congrescommissie, die de toestand ontdekte, zijn ontslag indiende.

De in meerderheid conservatieve Afgevaardigden waren naar Vietnam gegaan met het doel Nixons politiek te steunen.

De dertigjarige Harkin, een ex-piloot van de Marine, verlaarde dat hij zijn ontslag nam omdat op de door hem en twee commissieleden ontdekte tjgerkooien in het commissierapport slechts kort en zijdelings een toespeling was gemaakt.

Er moeten daar vele onschuldigen zitten aangezien verdachten in Zuid-Vietnam meer dan twee jaar kunnen worden opgesloten zonder opgaaf van redenen, aldus Harkin.

Zowel het State Department als de Amerikaanse missie in Saigon hebben lules gedaan om het bezoek aan Con Son te voorkomen, o.a. door verandering van het reisprogramma, aldus Harkin. De meerderheid der commissieleden had de hele zaak in de doofpot willen stoppen „omdat het zo onaangenaam is”.

Zelfs de foto die hij maakte van een tjgerkooi wilden de commissieleden geheim houden. Het optimistische rapport van de

meerderheid van de commissie over het slagen van de Vietnamisering van de strijd was trouwens bedrog aangezien de commissieleden tijdens de elf dagen van hun bezoek niet meer hoorden dan hetgeen hen in 25 verschillende militaire „briefings” was uiteengezet.

Harkin en de afgevaardigde Hawkins achten de Verenigde Staten op zijn minst medeverantwoordelijk voor de toestand op Con Son aangezien er een Amerikaanse missie van gevangenisexperts in Saigon is gedetacheerd die samenwerkt met de zuidvietnamese regering en bovendien 442.000 dollar per jaar ter beschikking is gesteld voor modernisering van de Zuidvietnamese gevangnissen.

Irritatie

Aangenomen wordt hier dat het schandaal de nu ook in conservatieve Republikeinse kring bestaande irritatie zal aanwakkeren over het feit dat president

Nixon nog geen definitieve datum noemde voor het vertrek van alle Amerikanen.

Deze irritatie bereikte al een hoogtepunt door de verdenking dat Saigon nieuwe Amerikaanse vredesinitiatieven blokkeert. Men acht het hier veelbetekendend dat Saigon dertien kranten in beslag nam die minister Roger's rede in San Francisco citeerden waarin hij over een evenredige vertegenwoordiging der Vietnamese partijen sprak in een gemengde regering.

Ook valt op dat zelfs gematigde Amerikaanse bladen zoals Life nu in hun hoofdartikelen de aankondiging van een definitief eind eisen van de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam, het schandaal van de tjgerkooien zou wel eens de druppel kunnen zijn die de zeer volle politieke emmer hier kan doen overlopen.

Een en ander zal uiteraard de senatoren McGovern en Hatfield helpen die met een televisiereclamecampagne a vijfhonderd-duizend dollar beginnen ten behoeve van hun amendement om alle troepen midden 1971 terug te trekken.

De tjgerkooien werden door drie afgevaardigden en het staflid ontdekt doordat de hele commissie in Saigon al in contact was gebracht met studenten die op het eiland Con Son gevangen hadden gezeten. De meeste leden drukten zich echter toen bleek dat de studenten onaangename dingen te vertellen hadden en weigerden naar het eiland te gaan.

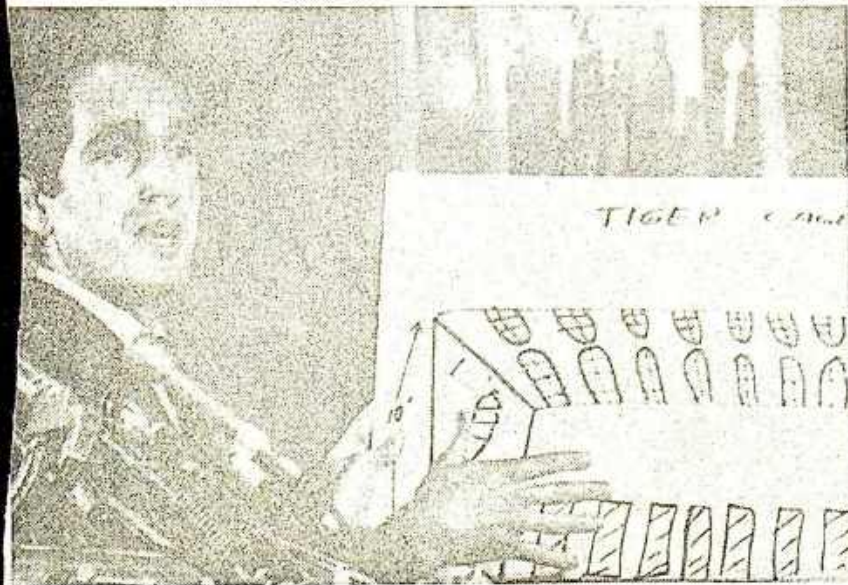
Vergissing

De studenten waren bij de commissie gebracht door de jonge Amerikaan Don Luce die in 1967 ontslag nam uit de internationale vrijwilligersdienst in Vietnam bij wijze van protest tegen de Amerikaanse politiek en die de laatste maanden als vertegenwoordiger van de Wereldraad van kerken Zuidvietnamese gevangnissen bezocht.

Hij ging mee naar Con Son als toek. Dankzij een nauwkeurige situatieschets van de studenten kwam de groep terecht voor een geheime en gesloten deur in een der kampen. De hen vergezellende Vietnamese commandant bleef toen nog het bestaan van de tjgerkooien ontkennen. Door

Schokkende gruwelen op eiland bij Saigon

moest geven de tijgerkooien nog nooit te hebben gezien. Hij bezwoor de commissieleden het gevangeniswezen van Zuid-Vietnam niet louter naar deze uitwas te beoordelen.

Thomas Harkin, het uitgetreden lid van de officiële inspectiecommissie van het Huis van Afgevaardigden, tijdens een persconferentie in Washington, waar hij de gruwelen van de tijgerkooiengevangenis onthulde.

Amerikaanse commissie onder druk Zuid-Vietnam

Van een correspondent

SAIGON, 8 juli — De Zuid-vietnamese regering houdt er op een „Duivelseiland” een gruwelgevangenis op na, waarin meer

dan vijfhonderd politieke tegenstanders van het bewind in Saigon in tijgerkooien worden opgepropt en gefolterd. De Amerikaanse adviseurs van het Zuid-vietnamese gevangeniswezen zijn hiervan op de hoogte — zo heeft de Amerikaanse ambassade in Saigon toegegeven.

Twee leden van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, die deel uitmaken van een commissie, die de toestand in Indo-China onderzoekt, hebben deze gruwelgevangenis min of meer bij toeval en kennelijk tegen de bedoeling van Saigon in ontdekt. Later werd de commissie onder druk gezet te zwijgen over hetgeen ze had ontdekt.

Een van de argumenten was, dat Noord-Vietnam wraak zou kunnen nemen op Amerikaanse krijgsgevangenen als er bekend zou worden hoe Zuid-Vietnam zijn politieke tegenstanders behandelt. De meeste leden van de inspectiecommissie zwichtten voor dit argument. Thomas Harkin nam uit protest hiertegen ontslag als lid van de commissie. Hij is het, die na zijn terugkeer in Amerika de feiten heeft onthuld.

Heel slecht

„Hier zitten heel slechte mensen”, vertelde de commandant van de gruwelgevangenis, kolonel Nguyen Van Ve, de onthutste commissieleden. „Ze willen de vlag niet groeten. Zelfs de Amerikaanse vlag willen ze niet groeten.” De commissieleden werden bij hun bezoek vergezeld door een van de Amerikaanse adviseurs van het Zuid-vietnamese gevangeniswezen, die toe

Gruwelen van mensen in „kooien”

door FELIX BOLO

SAIGON, 11 juli — Geplaatst voor de verontwaardiging in de gehele wereld, veroorzaakt door de rapporten over de onmenselijke behandeling van de gevangenen in de „tjigerkooien” op het eiland Con Son, heeft de regering van Zuid-Vietnam medegedeeld dat deze methode van gevangenvewaring zal worden afgeschaft als blijkt, dat de rapporten op waarheid berusten.

Het ministerie van binnenlandse zaken in Saigon heeft een commissie van onderzoek benoemd om te berichten over de verklaringen van Don Luce, de vertegenwoordiger in Zuid-Vietnam van de wereldraad van kerken, die Con Son begin van deze maand heeft bezocht, samen met twee Amerikaanse Congresleden, Augustus Hawkins en William Anderson.

Tegelijkertijd bestudeert het Zuid-vietnamese parlement een rapport van vijf studenten over Con Son. Zowel Luce als deze studenten beschrijven de „tjigerkooien” als ruimten van ongeveer 3 bij 3,5 meter, met stenen muren en totaal afgesloten van ieder contact met de buitenwereld. Elke ruimte bevat een vijftal gevangenen.

Het rapport van de studenten zegt onder meer: „Elke persoon had slechts twee handbreedten ruimte om in te

liggen en te leven. De voeten waren geketend en dag en nacht opgetrokken aan een metalen ring in de muur, zelfs bij het eten, wassen en slapen.

Mr. Frank Walton, directeur voor openbare veiligheid en adviseur van de Zuidvietnamese regering voor het „correctieprogram” gedurende de afgelopen zeven jaar, is het met deze rapporten niet eens.

„Het zijn geen kooien, maar normale cellen, zij het met de grootst mogelijke beveiliging”, verklaart hij. Het was hem niet bekend of de gevangenen al dan niet geketend waren. Volgens hem waren allen die in deze cellen gevangen werden gehouden, „keiharde” communisten.

Een andere Amerikaanse ambtenaar, die Kamp nr. 4 in Con Son, waar deze cellen zich bevinden, had bezocht, verklaarde: „Ik heb niemand gezien die niet kon lopen, niemand die geslagen was, niet één enkel geval van individueel of als groep geketende personen. De gevangenvewarbers droegen geen wapens, zelfs geen gummiknuppels.” Maar deze zelfde ambtenaar voegde er aan toe, dat er in totaal in Zuid-Vietnam 41 gevangenis-zen zijn: 37 provinciale en 4 nationale, met een bevolking van ongeveer 41.000 mannen en vrouwen. Zestig procent daarvan zijn „communisten”, de overigen „gewone misdadigers”. Voorts zijn er nog 38 nieuwe detentiecentra in de provincie, gebouwd met Amerikaanse hulp. „Dat zijn moderne gebouwen met zalen waarin vijftig mensen kunnen slapen”, verklaarde deze ambtenaar.

Tijdens een gesprek met journalisten zei hij herhaaldelijk niet te weten hoe in feite de toestand was op Con Son, dat in de Zuidchinese Zee ligt onge-

veer 220 km ten zuidoosten van Saigon. „Maar ik zou zeer verbaasd zijn als de beschuldigingen van Luce waar bleken”, zei hij. Naar zijn mening bevinden zich thans op Con Son ongeveer 9.000 gevangenen.

Blijkens de mededelingen van deze ambtenaar zijn er in Zuid-Vietnam nog andere gevangenis-zen met cellen met „maximale veiligheid” zoals die op Con Son. Hij liet een foto zien van deze in de pers „kooien” genoemde cellen in een van de gebouwen van Kamp 4 op Con Son. Men zag op deze foto twee rijen van elk ongeveer 30 cellen met daartussen een smalle gang. Waarnemers, die de foto zagen, meenden toch dat die cellen er wel degelijk uitzagen als kooien en dat men ze dus inderdaad goed kan beschrijven met de term „tjigerkooien”.

Niet bewegen

DE VIJF STUDENTEN, die vrijgelaten zijn na een tijd in die kooien op Con Son te hebben doorgebracht, schrijven er het volgende over:

„Men dwong ons in stilte te blijven liggen. Wij konden niet zitten of ons bewegen in de hete, donkere hokken. . . We moesten de hele dag blijven liggen. Zitten of staan was althans de eerste maanden niet geoorloofd. Zelfs toen de latrineten kapot gingen en de inhoud over de vloer lekte, moesten we toch rustig blijven liggen en het verduren. We werden daar ononderbroken gevangen gehouden gedurende de eerste vier maanden. Nu worden vrouwelijke gevangenen in die hokken gevangen gehouden.”

De studenten zeggen ook niet genoeg te eten te hebben gekregen en gedwongen te zijn hun dagelijkse portie rijst en vis aan te vullen met „insecten, krekels, vlooiën, vliegende witte mieren, torren en zelfs hagedissen. . . Wij aten ze levend en bewaarden soms delen ervan voor de zwaksten onder ons.”

Volgens een communiqué van de Zuidvietnamese regering krijgen de gevangenen, die in „afzonderlijke cellen” (de kooien) gevangen worden gehouden, hetzelfde rantsoen als voorzien is voor alle „misdadigers”.

De Amerikaanse ambtenaar, die het Kamp 4 bezocht, verklaarde wel dat het „sterk bezet” was, maar dat, voor zover hij zien kon, de gevangenen zich in goede gezondheidstoestand bevonden. „Zij lijden aan dezelfde ziekten als alle andere mensen op dat eiland: dat aan dysenterie leed.”

„Wij mochten niet naar een toilet gaan”, schrijven de studenten. „Als toilet papier gebruikten we een stuk stof, van een hemd of broek gescheurd, dat we na gebruik met onze urine zo goed mogelijk uitwasten. . . De meeste gevangenen in de hokken werden verlamd. Men kan zeggen dat op elke vijf gevangenen er twee verlamd werden, ongeacht het aantal dat aan dysenterie leed.”

Het communiqué van de regering zegt in dit verband: „Tot nu toe zijn geen gevallen van verlamming gemeld.” Ook zegt het, dat „gevangenen die bewaard worden in isolatiecellen (de „kooien”) niet voor lange tijd gevangen worden gehouden. „Zodra zij berouw tonen en bereid zijn zich te houden aan de gevangenisvoorschriften worden zij naar andere verblijven

overgebracht.”

LUCE RAPPORTEERT, dat ongeveer 250 vrouwen, onder wie meisjes van 15 tot 18 jaar, in deze kooien worden gevangen gehouden. „Wij maken bij de behandeling geen verschil tussen mannen of vrouwen”, verklaarde een zagsman van de Zuidvietnamese regering op een vraag over de behandeling van vrouwen.

Luce verklaart, dat er ongeveer 500 mensen in de „tjigerkooien” zitten. „Zij hebben honger en dorst en vertonen de tekenen van herhaalde ranselpartijen”. Hij haalt de uitlating van een vrouw aan: „Wij kunnen ons slechts eenmaal in de twee of drie dagen wassen en dan nog vrijwel zonder water.”

Zowel de regeringswoordvoerder als de Amerikaanse ambtenaar gaven toe, dat er zeker mogelijkheden zijn om de behandeling in het „heropvoedingssysteem” te verbeteren en dat er ook pogingen worden gedaan om verbeteringen in te voeren. De Verenigde Staten hebben een half miljoen dollar beschikbaar gesteld voor een „hervormingsprogramma” in 1970.

Op 'n vraag of hij de afschaffing van het „kooien”-systeem wilde aanbevelen, verklaarde de Amerikaanse ambtenaar, dat hem dat niet mogelijk was, maar hij voegde er aan toe: „Wel kan de Zuidvietnamese regering daartoe om politieke redenen besluiten.”

Copyright Agence France Presse

Felix Bolo is correspondent van Agence France Presse in Saigon.

Thieu speelt perfide spel met gevangenen

Met eigen misdaden propaganda maken

Een perfide spel wordt gespeeld met de gevangenen in Zuid-Vietnam. Zoals bekend zijn er in de gevangnissen van het Saigon-bewind tussen de 200.000 en 300.000 gevangenen. Voor het bestand waren er allerlei geruchten dat Thieu plannen had hem onwelgevallige elementen te likwideren voordat ze vrijgelaten zouden kunnen worden. Doel van die likwidatie was enerzijds te voorkomen dat de mensonterende toestanden in de Saigon-gevangnissen in de wereld bekend zouden worden, anderzijds de oppositie tegen zijn bewind broodnodig kader te ontnemen. Eén van de geruchten die circuleerden was dat één van de grote gevangnissen met explosieven was voorzien zodat men in geval van nood de hele boel de lucht in kon blazen.

Bovendien waren er plannen om onmiddellijk bij het bestand over te gaan tot 'neutralisatie' van duizenden tegenstanders die nog op vrije voeten waren.

De Engelse Guardian van 1 jan. jl. schrijft over deze plannen:

'De term 'neutralisatie' is ontleend aan eerdere geheime politie-operaties — met name aan het programma gericht op Vietcong-agenten in de illegaliteit of verborgen in de wettige gevangnissen en huizen van bewaaring van de regering. Het woord kan elke betekenis hebben van geheime executies tot een korte periode van hechtenis. Amerikaanse duurdere neutraliseren de waag-

Plattegrond van de beruchte Chi Hoa-gevangenis in Saigon. De vleugels F en G van het achthoekige raamloze gebouw zijn geconstrueerd door een Japanse firma terwijl de afwerking ter hand werd genomen door Fransen, aldus een getuigenverklaring van Jean-Pierre Debris en André Menras, twee Fransen die er gevangen hebben gezeten.

de ijsberg. Verreweg het verontrustendste bericht dateert van 5 februari jl. Bekend werd gemaakt dat de regering-Thieu een aantal militaire en politieke gevangenen vrij had gelaten buiten de regelingen van de bestandsovereenkomst om. Daarin wordt be-

men van de 'vrijgelaten' krijgsgevangenen werden niet gepubliceerd. De controleinstanties die de akkoorden hadden voorzien waren nog niet in werking getreden. Het nieuws werd pas veertien dagen na dato bekendgemaakt. Le Monde schrijft erover:

'Het is moeilijk het lot van deze gevangenen met zekerheid te weten te komen. Inlichtingen uit Saigon hebben er herhaalde malen melding van gemaakt dat deze gevangenen die op deze manier van de lijst van krijgsgevangenen, beschikkend over de bescherming van de verschillende conventies van Genève, verwijderd zijn (...) verdwenen waren.'

In feite komt het er op neer dat Thieu op elegante wijze gezegd heeft zich voor 40 000 mensen niet langer verantwoordelijk te voelen. Ze kunnen rustig zijn, of worden, vermoord. De Amerikaanse historicus Gabriël Kolko:

'De bewering dat 40 000 man hun politieke bakens hebben verzet klinkt nog valser en ongeloofwaardiger wanneer men bedenkt dat Saigon tot dit moment heeft gewacht met hun vrijlating in plaats van op het moment dat zij zich zogenaamd bekeerden. Dat zij niet in staat zouden zijn contact met de Voorlopige Revolutionaire Regering te maken zg. vanwege hun politieke stellingname en niet omdat ze dood zijn. Niemand kan zulke grove leugens geloven'.

De vertegenwoordiger van de Voorlopige Revolutionaire Regering sprak van een 'perfide manoeuvre' bedoeld om de gevangenen niet vrij te hoeven laten maar ze te kunnen elimineren.

Bovenstaande methode — uit eigen misdaden propaganda proberen te slaan — is overigens niet nieuw in het Amerikaanse/Saigon-kamp. In het verleden is talloze malen gewezen op het grote aantal 'vluchtelingen' die van het platteland naar de stad kwamen 'om de Vietcong te ontvluchten' terwijl er in werkelijkheid sprake was van een systematische politiek van ontvolking van het platteland door bombardementen en oogstvernietiging. Thieu's 'vrijlating' van overlopers zet deze perfide propagandalijs voort.

De voorstellen van Amnesty

Deze week heeft Amnesty International zich gewend tot de vredesconferentie die maandag a.s. in Parijs wordt geopend om de Akkoorden van Parijs te bekrachtigen, met het verzoek alle burgergevangenen in Zuid-Vietnam hangende hun uiteindelijke vrijlating

men dat er een *Judicial Review Board* komt, een raad van onafhankelijke juristen, die een beroepsinstantie kan vormen om uit te maken of iemand al of niet in verband met zijn politieke inzichten wordt vastgehouden. Daarnaast is Amnesty in Nederland met een kaartenactie gestart (zie kadertje).

'De overeenkomst heeft weinig van onze angst weggenomen voor de veiligheid van de tienduizenden politieke gevangenen en andere niet-criminele burgers die in Vietnam worden vastgehouden', aldus Amnesty. 'Het gevaar dat ze massaal vermoord worden of vergeten blijft even groot als daarvoor'. Dat een internationale organisatie aandacht voor het lot van de gevangenen vraagt is van groot belang. Of de gekozen voorstellen daarbij overal even gelukkig zijn is een tweede. (Amnesty hamert bijv. op de wenselijkheid dat een gevangene kan repatriëren naar het gebied van zijn keuze — i.p.v. naar de partij waar hij vandaan komt — een regeling die juist de propagandaslag om de gevangenen, 'Kijk-maar-hoeveel-(onder dwang)-voor-mij-gekozen-hebben', mogelijk maakt).

Nederlandse regering

Enkele weken geleden hebben de Tweede Kamerleden De Gaay Fortman en Van der Lek minister Schmelzer vragen gesteld over de gevreesde moordpartij in Zuid-Vietnam. Schmelzer maakte zich er zo van af:

'Naar letter en geest van de tussen partijen in het Vietnam-conflict getroffen akkoorden dient het Zuidvietnamese volk zonder inmenging van buitenaf zelf de politieke toekomst van Zuid-Vietnam te bepalen en een einde te maken aan de haat jegens elkaar en nationale verzoening en eendracht te verwezenlijken.

Door hun bereidheid tot ondertekening der akkoorden hebben de partijen zelf blijk gegeven dat zij de mogelijkheid van de levensvatbaarheid hiervan aanwezig achten.

Ik acht het derhalve niet passend en ook niet bevorderend voor de beoogde nationale verzoening en eendracht als de Nederlandse regering enigerlei uitspraak zou doen die de goede trouw van een der partijen bij voorbaat in twijfel zou trekken'.

Vroeger hoefden we nooit stelling te nemen omdat Amerika zei dat men het goede met de vrede voor had en nu om de nationale verzoening in Zuid-Vietnam niet in gevaar te brengen! Je moet het maar kunnen verzinnen. En dat terwijl er nog steeds een hulpprogramma (televisie-project in Saigon,

geven dat zij kunnen voorkomen, en erkennen dat het woord neutralisatie vele betekenissen kan hebben. Het plan wordt nu iedere dag op provinciaal niveau verder uitgewerkt. Teams zwermen uit om oude verdachten opnieuw te ondervragen en om mensen die verdwenen zijn weer op te sporen. 'De politie staat onder geweldige druk vanuit Saigon' aldus een woordvoerder'. De volle omvang van datgene wat in de periode vlak voor en vlak na het bestand gebeurd is, is op dit moment nog niet tot de buitenwereld doorgedrongen. Amnesty International maakte op 26 januari het volgende bekend:

'Nog op 26 december j.l. werden 267 politieke gevangenen, waaronder 18 studentenleiders, uit de nationale gevangenis Chi Hoa in Saigon naar de beruchte gevangenis op het eiland Con Son gestuurd, het eiland waar de 'tjgerkooien' zijn. Op 10 december werd een groot aantal vrouwelijke gevangenen per vrachtauto uit de nationale gevangenis Tan Hiep en Thu Duc bij Saigon met onbekende bestemming weggevoerd.

Er zijn berichten dat 300 gevangenen die per boot van Con Son naar het vasteland reisden gedood zijn. Mevr. Ngo Ba Thanh, een advocate en één van Zuid-Vietnams bekendste politieke gevangenen, werd in de eerste week van december van de nationale gevangenis Chi Hoa naar een gevangenis met gewone criminele gevangenen in Bien Hoa vervoerd'.

Dat alles is ongetwijfeld slechts het topje van

worden uitwisseld en dat 'vietnamees militair personeel (...) overgedragen zal worden aan de Zuidvietnamese partij onder welk commando hij gediend heeft'. Thieu echter, aldus het bericht, had ze vrij laten lopen. De reden daarvoor, zo maakte men in Saigon bekend, was dat een 20 000 Vietcong-gevangenen 'gevraagd hadden hun status van krijsgedevangene te wijzigen in die van overloper'. Thieu zou hierin drie dagen voor het tekenen van de bestandsovereenkomst hebben toegestemd en ze zouden nog voor het in werking gaan van de akkoorden zijn vrijgelaten.

Over het aantal 'vrijgelatenen' zijn verschillende cijfers in omloop. Volgens de *International Herald Tribune* waren er volgens Saigon-gegevens 20 000 Vietcong-krijsgedevangenen vrijgelaten en nog eens 20 000 politieke gevangenen. Uit Amerikaanse bron werd het totaal-aantal van 10 000 genoemd. Le Monde van 9 febr. noemt het cijfer van 10 600.

Menselijk

Zo op het eerste gezicht leek dit een daad van menselijkheid: waarom gevangenen terugsturen naar de partij waar men niet meer bij wil horen? Het leek ook een aardig propagandasucces voor Thieu: zie maar eens hoeveel mensen tegen het Bevrijdingsfront kiezen!

De werkelijkheid is echter heel wat beangstigender en lijkt een antwoord te geven op wat achter de schermen in de tijd van de bestandsovereenkomst is gebeurd. De na-

plaatsen. Amnesty vraagt dat het aantal 'burgergevangene' zo wijd mogelijk wordt gedefinieerd. November vorig jaar heeft Amnesty een ontwerp-protocol naar de partijen in het conflict gestuurd waarin de vrijlating, opvang en hervestiging van de gevangenen wordt geregeld. Amnesty is er voorstander van dat de gevangenen voorlopig worden ondergebracht in kampen die onder verantwoordelijkheid van de VN Hoge Commissaris voor Vluchtelingen staan. Tevens wil

Schrijf en help de Zuidvietnamese gevangenen

Amnesty International Nederland is een actie gestart voor de politieke gevangenen in Zuid-Vietnam. Wat kan je als individuele burger doen? Amnesty suggereert het volgende:

● Schrijf brieven of kaarten naar: President Nguyen Van Thieu, Independence Palace, Saigon, Republic of Vietnam.

— Wijs hem op het grote aantal burgergevangenen in Zuid-Vietnam

— Wijs hem op hoofdstuk 3 van de vredesovereenkomst waarin staat dat de twee Zuidvietnamese partijen hun uiterste best zullen doen om het vraagstuk van de burgergevangenen binnen 90 dagen na de ondertekening van het bestand te regelen.

— Vraag hem naar de toestand van gevangene nr... (U kunt zelf een nummer onder de 100 000 invullen).

— Deel hem mee dat u de toestand van de burgergevangenen in Zuid-Vietnam op de voet blijft volgen.

● Men kan ook brieven of kaarten schrijven naar de directeurs van de vier belangrijkste gevangenis in Zuid-Vietnam:

- 1) Colonel Nguyen Van Ve, Chi Hoa Re-Education Centre, Saigon, Rep. o. VN.
- 2) The Warden of Thu Duc Re-Education Centre, Thu Duc, Saigon, Rep. o. VN.
- 3) Colonel Rho, Con-Son Re-Education Centre, Con Son, Rep. o. VN.
- 4) The Warden of Tan Hiep Re-Education Centre, Bien Hoa, Rep. o. VN.

In de brieven aan de directeurs van de gevangenis kunt u schrijven dat u op de hoogte bent van de slechte situatie in

den. Willen we in Nederland echt wat aan de gevangenen in Zuid-Vietnam doen dan zullen we die steun aan Thieu zo snel mogelijk moeten kappen. Morele druk, zoals Amnesty op dit moment probeert uit te oefenen, is zeker van groot belang maar waarom zouden we, als we veel verder reikende machtsmiddelen hebben, die niet ook gebruiken?

MAARTEN VAN DULLEMEN

hun gevangenis. U kunt hem vragen al het mogelijke te doen om de gevangenen een betere behandeling te geven. Tot slot kunt u meedelen dat u de gebeurtenissen in de desbetreffende gevangenis op de voet zult blijven volgen.

● Als derde mogelijkheid suggereert Amnesty International te schrijven naar de ambassadeurs van de vier landen die controle moeten uitoefenen op de naleving van de overeenkomst:

- 1) Ambassadeur van Canada, S. Exc. M. Alfred John Pick, Sophialaan 7, Den Haag.
- 2) Ambassadeur van Hongarije, S. Exc. M. Michel Kompaore, Oranjestraat 8, Den Haag.
- 3) Ambassadeur van Indonesië, S. Exc. M. Lieut-Gen. Taswin A. Natadiningrat, Tobias Asserweg 8, Den Haag.
- 4) Ambassadeur van Polen, S. Exc. M. Wlodzimierz Lechowicz, Alexanderstraat 25, Den Haag.

In de brieven kan gewezen worden op de taak van de Internationale Controle Commissie om de naleving van de overeenkomst te bewerkstelligen. Vraag de ambassadeurs om bij hun regeringen stappen te ondernemen om vooral grote aandacht te besteden aan de Zuidvietnamese gevangenen. Houd de brieven zo kort en eenvoudig mogelijk. Naar de ambassade kan in het Engels of in het Nederlands geschreven worden, naar Zuid-Vietnam in het Engels of in het Frans. Stuur regelmatig dezelfde brieven naar de adressen of pas de inhoud van de brief aan de situatie van dat ogenblik aan. Maak copieën van de geschreven brieven. Is correspondentie in vreemde talen u te moeilijk, schrijf dan: 'Do not forget the more than 200 000 innocent prisoners in South Vietnam'. Vermeld de eigen naam als afzender.

'De douche van de geketende gevangene': twee emmers water voor vijf gevangenen gedurende drie minuten (tekening van een gevangene, gepubliceerd op de voorpagina van Lao Tu, het blad van het Comité pour la Reforme du Régime de Detention au Sud-Vietnam, een organisatie waarvan de leden inmiddels ook door Thieu achter slot en grendel zijn gezet).

De 300.000 politieke gevangenen van President Thieu

Martelingen en massamoord in Zuid-Vietnam

Onder de kop 'President Thieu vermoordt de vredesakkoorden' schreef Dr. Wil Verwey — van het polemologisch instituut van de Rijksuniversiteit van Groningen — vorige week over de onmenselijke toestanden in Zuid-Vietnam op het ogenblik. Kort samengevat bracht hij de volgende feiten ter sprake:

1. President Thieu heeft gedurende de laatste maanden voor het vredesakkoord de politierreur zeer versterkt.
2. Hij heeft de politie opdracht gegeven elke 'communist' of communistische sympathisant ter plaatse dood te schieten, terwijl zijn officiële definitie van 'communist' luidt: ieder die tegen Thieu is.
3. 'Toepassing van het recht der cowboys', noemt hij dit zelf ook.

tekenen der akkoorden heeft hij o.m. tien nieuwe dekretten uitgevaardigd, die ten doel hebben elke vorm van politieke oppositie de kop in te drukken.

4. In strijd met de akkoorden zijn deze wetten en besluiten onverminderd van kracht gebleven.
5. Thieu weigert het begrip 'politieke gevangene' te erkennen. Deze worden beschouwd als gewone misdadigers, en zitten dan ook samen met strafrechtelijk vervolgd in cellen.
6. Hij heeft het politie-apparaat sinds oktober vorig jaar vergroot tot officieel 200.000 man. Met Amerikaanse financiële steun, zijn het er in werkelijkheid waarschijnlijk 300.000.
7. Berekeningen op basis van door Saigon-ambtenaren opgegeven cijfers geven aan dat er, naast 6 miljoen

vluchtelingen in concentratie-kampen ('vluchtelingenkampen') en 35.000 officiële krijgsgevangenen, waarschijnlijk rond 300.000 politieke gevangenen opgesloten zitten in ong. duizend gevangnissen, waarvan de belangrijkste zijn die van Chi Hoa (centrale gevangenis van Saigon), Phu Quoc, Thu Duc, Tan Hiep en Con Son (op het beruchte eiland Poulo Condore). De politieke gevangenen komen uit alle sociale, religieuze en politieke geleidingen van Zuid-Vietnam, en variëren in leeftijd van enkele seconden tot over de tachtig jaar.

In bijgaand artikel gaat Dr. Verwey nader in op de gruwelijkste aspecten van Thieu's acties: het opsporingsapparaat, en de verhoormethoden.

Wil Verwey

Het politie-apparaat dat elke vorm van democratische vrijheid in Zuid-Vietnam in de loop der jaren op straffe van arrestatie onmogelijk heeft gemaakt, bestaat uit een combinatie van meer dan een dozijn verschillende diensten, waarvan elk een volstrekt willekeurige bevoegdheid heeft om arrestaties te verrichten. De combinatie van militaire en civiele politie-diensten weerspiegelt de planning van Nixon's top-adviseur voor anti-guerrilla-aangelegenheden, de Engelsman Robert Thompson (die tijdens de opstand in Malakka furore maakte). Opzet en activiteiten zijn tevens in overeenstemming met de doeleinden van de Amerikaanse Agency for International Development, om welke reden het apparaat wordt geleid door Amerikaanse adviseurs en voor een groot deel betaald door de CIA.

Zonder in al te veel details te treden, is het misschien illustratief iets over enkele van de belangrijkste afdelingen te vertellen.

1) Om te beginnen is er de 'Nationale Politie', de grootste civiele afdeling, welks employees in aantal toenamen van 16.000 man in 1963 tot 120.000 man aan het eind van 1972. Vertegenwoordigers van deze geleiding bevinden zich in elk district van Zuid-Vietnam. Het hoofdkwartier bevindt zich in Saigon, waar nog 9 andere bureaus gevestigd zijn. Beide categorieën van de Nationale Politie, de geuniformeerde en de

civiel geklede agenten, hebben in talrijke gevallen misbruik gemaakt van hun discretionair recht om te arresteren door goede burgers in detentie te houden tot een, meestal zeer hoog, losgeld door familieleden is voldaan.

2) De 'Aktieve-Dienst-Politie', die orders kan ontvangen van Thieu, de CIA, de chef-staf van het Saigon-leger en de Amerikaanse Special Forces, heeft meer dan 20 provinciale bureaus en acht in Saigon, welke onder leiding staan van Nguyen Ngoc Trac.

3) De Militaire Inlichtingendienst en de Militaire Politie kunnen, behalve militairen, elke burger arresteren.

4) De geheime politie, het troestelknd van Thieu persoonlijk, verricht overal arrestaties, en onderhoudt uitstekende betrekkingen met de onderwereld in de grote steden, die geen werkloze beroepsmodenaars kent. De enige maal dat deze 'entente cordiale' de wereldpers haalde, was toen de Afgevaardigde Tran Van op straat in Saigon werd doodgeschoten in 1967.

5) Dan zijn er nog de Speciale Politie, de Orde-Politie (dit tot taak heeft elke openbare anti-Thieu-manifestatie uiteen te schieten), en de Veld-Politie (die als para-militaire organisatie aan het 'Pacifcatie-programma' meewerkt, geheel betaald door het Pentagon).

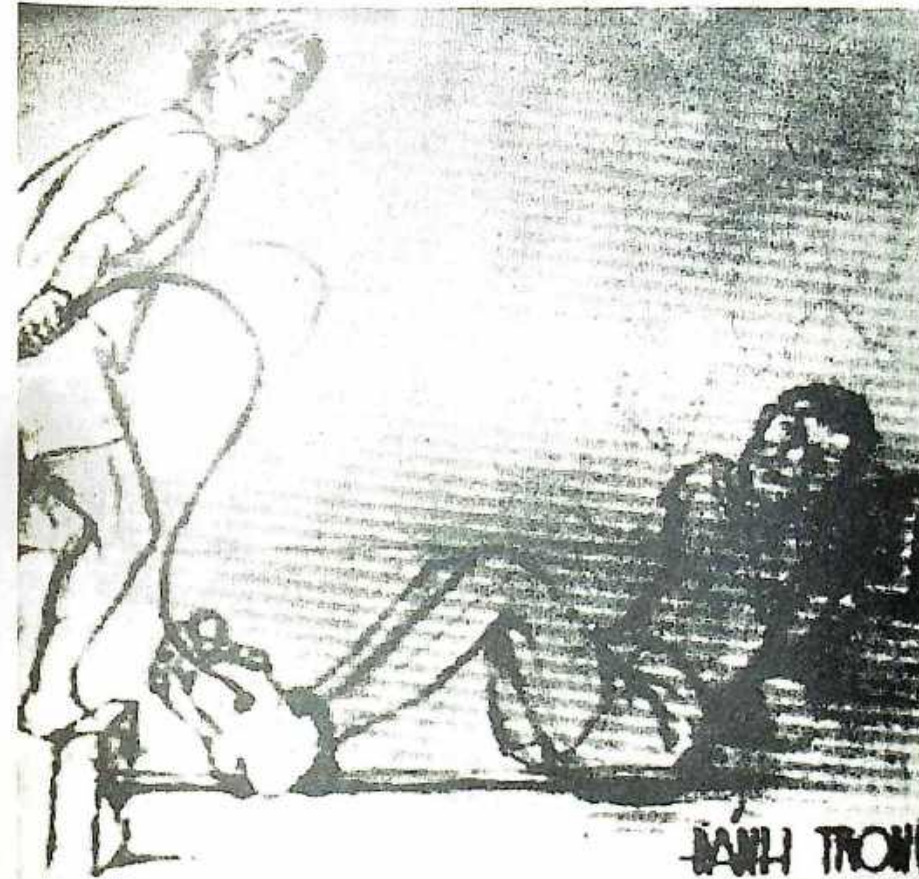
6) In eng verband met deze Zuidvietnamese organisaties werken de Amerikanen samen via speciale afdelingen van de CIA en de Special Forces. De CIA bijv. coördineert het werk van de Centrale Inlichtingendienst, de Aktieve-Dienst-Politie, het Bureau voor Militaire Veiligheid, en de Militaire Inlichtingendienst.

Dit enorme netwerk van politie- en militaire veiligheidsambtenaren van Saigon en de Verenigde Staten heeft het bijv. mogelijk gemaakt dat niet minder dan 40.000 mensen werden gearresteerd binnen twee weken, zoals Thieu's top-adviseur Hoang Duc Nha op 9 november j.l. trots bekend maakte.

Arrestaties

Voorzover de arrestaties niet strikt willekeurig zijn in die zin dat zij ofwel ten doel hebben bepaalde gezinnen, families, groepen, of dorpsgemeenschappen angst aan te jagen, ofwel omdat zij gericht zijn op het afpersen van losgeld, wil dit niet zeggen dat de werkelijk 'politieke' arrestaties van minder willekeur zouden getuigen. Recente rapporten afkomstig van Zuidvietnamese juristen tonen aan dat Thieu's dekretten tegenwoordig gebruikt worden om zelfs al diegenen te arresteren die beschouwd worden als 'vagelijk verdacht van het koesteren van anti-regeringsgevoelens'.

In een brochure getiteld 'A Cry of Alarm', uitgegeven door het Zuidvietnamese Comité tot hervorming van het strafrechtstelsel in Zuid-Vietnam (welks leden hetzij al in de kerker zitten of ondergedoken zijn), worden enkele aspecten van dit strafrechtstelsel in het vrije en democratische Zuid-Vietnam beschreven, met talloze voorbeelden van mensen die er het slachtoffer van zijn geworden: Ten eerste kunnen de hierboven beschreven politie-diensten elk persoon zonder aanklacht arresteren en, zoals gezegd, voor 180 dagen tot twee jaar achter slot en grendel zetten, waarvoor 'vage verdinking' van enige anti-Thieu-gevoelens voldoende is, waarvoor op zijn hoogst een

Marteling door zweepslagen op de voetzolen. Tekening gemaakt door een voormalige gevangene in Con Son. Onder: Luce, Hawkins en Anderson kijken naar op de gevangenen in de tiggerkooien van Con Son.

Foto: Tom Harkin

allen tegelijk liggen; in volledig donker, geen ventilatie.

'Water!' roept een gevangene. 'We hebben honger, we worden gemarteld en geslagen als we om eten vragen,' zegt een ander.

'Ik zit hier alleen omdat ik over de vrede sprak,' zegt een boeddhistische monnik. Een ander toont zijn hand waar de vingers zijn afgesneden.

Boven elke kooi hangt een emmer met kalk. De Amerikanen willen weten waar die toe dienen. 'Om de muren mooi schoon te houden' antwoordt Kolonel Ve. 'Nee, nee!' schreeuwen de gevangenen, die gooien ze over ons heen wanneer we om voedsel vragen! De vloeren zijn inderdaad bedekt met kalk, de huid van velen vertoont brandsporen. 'U moet ook de andere tiggerkooien zien waar vrouwen zitten!' roepen sommigen, 'we horen ze elke nacht schreeuwen.'

Een document dat in 1972 door een bewaker van Con Son aan een Salgonese priester werd gezonden, bevestigt dat er op 7 mei van het vorig jaar 1500 vrouwen, kinderen en ouden van dagen naar de tiggerkooien van Con Son werden getransporteerd.

Debris en Menras hebben herhaaldelijk groepen gevangenen uit de tiggerkooien zien terugkeren naar de gevangenis van Chi Hoa. Hun aankomst beschrijven zij als volgt: 'toen zagen we voor het eerst die honderd gevangenen die terugkeerden uit de tiggerkooien. En in welke staat! Ze moesten krulpen, omdat ze niet meer konden lopen; hun knieën waren gebroken. Ze sleepten zich voort met eigengemaakte stokken. Ze moesten hun ogen sluiten omdat ze volkomen verblind waren na zoveel jaren van duisternis. Ze waren getekend, uitgemergeld. Niemand zegt iets. Zelfs de bewakers zijn perplex. Een van onze gevangenen gooit een pakje suiker naar ze toe. De bewakers laten hem begaan. Anderen gooien sinaasappels, fruit of wat ze maar bij zich hadden. Er was zelfs een Amerikaanse GI, die niets bij zich had. Hij ontkleedde zich en gooide al zijn kleren naar de gevangenen van Poulo Condore.'

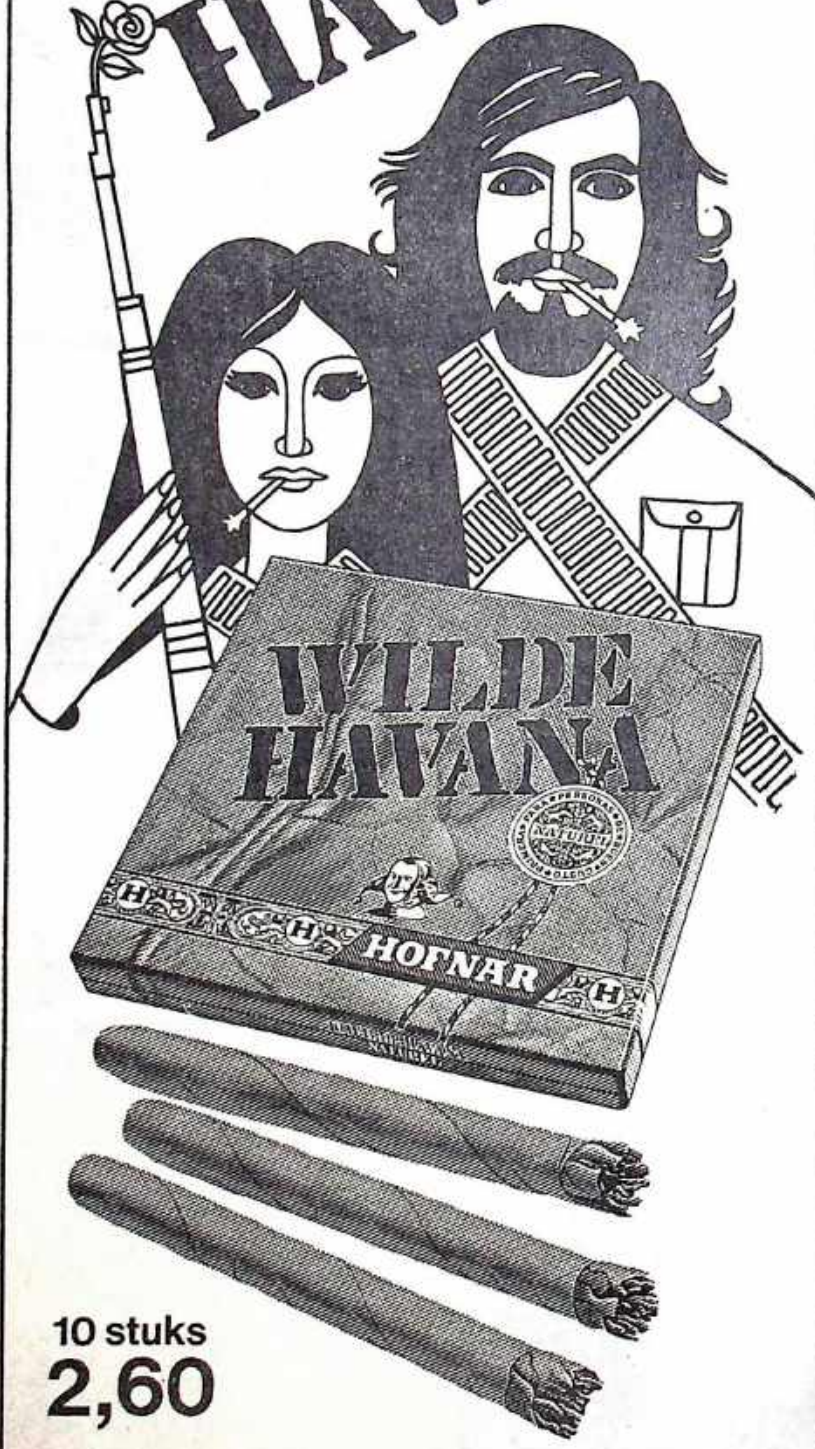
Executies

Nu Thieu door de Parijse vredesakkoorden verplicht is de politieke gevangenen

Hohnar WILDE HAVANA

10 stuks
2,60

Ten tweede, als er een aanklacht komt en de gevangene's 'schuld' kan niet worden aangetoond, kan hij desondanks als een 'potentieel gevaarlijk persoon' worden opgesloten voor 'enige periode'.
 Ten derde, als men er ooit uitkomt, wordt men verplicht zich op gezette tijden bij de politie te melden, en dermate geschaduw, dat velen niet anders konden, zoals het Comité zegt, dan te vluchten naar 'de maquis' (de Viet Cong) en gewapenderhand de strijd voort te zetten.
 Ten vierde wordt dit de meesten echter onmogelijk gemaakt, daar het een gulden regel is dat dan onmiddellijk drie van zijn familieleden worden opgesloten.
 Een illustratief cijfer betreffende het aantal werkelijke aanklachten is, dat rechter Tran Thuc Linh uit Saigon officiële stukken heeft onthuld waaruit blijkt, dat zelfs van een totaal van 37.871 opgesloten in bepaalde 'heropvoedingskampen' (waar men normaliter Thieu's notoire opposanten zou verwachten) slechts 17 pct. van de burgers en 15 pct. der militairen daar op grond van een aanklacht worden vastgehouden.

Barbaarse praktijken

Een ieder die gearresteerd wordt moet rekening houden met ondervragingen, die gepaard gaan met de meest barbaarse martelingen. Er is overvloedig bewijsmateriaal gepubliceerd waaruit blijkt dat marteling tijdens de verhoren, zowel door de Amerikanen als door de Zuid-Vietnamezen, een volstrekt normale praktijk is; zo normaal, dat tallozen, die bij vergissing waren gearresteerd, niet meer op vrije voeten gesteld konden worden — omdat ze dood zijn.
 Het doel van de martelingen is enerzijds om de ondervraagde een persoonlijke bekentenis af te dwingen, of hem te dwingen de namen van andere arrestanten in spe aan te geven, en anderzijds een geliefkoosd tijdverdrijf van beruchte beulen zoals Duong Van Chau, directeur van Saigon's ondervragingscentrum, en Cu Lu Nhi, een beul in de Chi Hoa-gevangenis van Saigon.
 Telkens weer wordt men in brieven van en documenten over ex-gevangenen, in uit gevangenis gesmokkelde brieven, en via ooggetuigenverklaringen (waaronder Amerikanen zelf) geconfronteerd met praktijken zoals: slaan met stokken, schoppen in de maag, slaan met de zweep op de voetzolen, messsteken, uitdrukken van brandende cigarettens op borsten en geslachtsdelen, steken van bamboe-naalden onder de nagels, uitrukken van nagels en tanden, steken van stokken in de vagina, laten drinken van zeepwater, ophangen aan armen of benen, hoofd onder water drukken tot de gevangene bijna stikt en andere details die ik u maar bespaar.
 Uit de honderden met name te noemen gevallen, waarover in een aantal publikaties, uitgegeven in de Verenigde Staten, Zweden, en Frankrijk wordt bericht, noem ik het voorbeeld van een brief, ontvangen in de zomer van het vorig jaar van een aantal Saigonese studenten en scholieren (deze brief werd gepubliceerd door de Katholieke Beweging voor Vrede in Saigon):
 ☆ het meisje Nguyen thi Yen, penningmeesteresse van de Algemene Bond van Saigonese studenten, gearresteerd op 8 juni 1972, geslagen tot bewusteloosheid, gedwongen naakt voor tien politie-agenten te staan die allen hun cigarettens op haar tepels uitdrukten.

☆ de student Trinh Dinh Ban, voorzitter van de federatie van Zuidvietnamese studenten, op het gezicht geslagen tot het geheel gezwollen was, de ogen beschadigd met als gevolg blindheid, aangetroffen met naalden door alle vingertoppen.
 ☆ de studente Vo thi Bach Tuyet, vice-presidente van het 'Comité voor het recht op leven' (afgekort), weken lang geslagen, aan de voeten aan het plafond gehangen, later in een cel opgesloten waarin muizen werden losgelaten, en die onder water werd gezet.
 ☆ de student Nguyen Van Nam, vice-president van voornoemde organisatie, geëlectrocuteerd, en de vingers dermate omgedraaid dat zijn handen voor altijd verlamd zullen blijven.
 ☆ de studente Nguyen thi Hue, presidente van de Associatie van boedhistische studenten van Saigon, gestoken met injectienaalden gedurende dagen achtereen.
 ☆ de student Huynh Tan Mam, voorzitter van de nationale associatie van Zuidvietnamese studenten, gearresteerd op 5 januari 1972, gemarteld op verscheidene van bovengenoemde wijzen.

Een enkel ander voorbeeld wordt beschreven door de Amerikaanse artse Grace Kleinbach, die een jonge vrouw onderzocht die juist van een ondervragingscentrum aan de rand van Saigon kwam (brief van augustus 1969): '— Ik nam haar mee naar een privé onderzoekskamer, en vond een groot aantal sneden en bulten op haar hoofd, gezicht, lichaam, en in de mond. Ze had een groot aantal breuken in de beenjes van de hand, het resultaat van het feit dat ze haar handen moest uitsteken, handpalm naar beneden, en erop werd geslagen met een zware stok. Er waren verscheidene littekens op haar rug die het gevolg waren, naar zij zei, van het toedienen van elektrische schokken. Ik had de wach van te voren gevraagd om het vertrek te verlaten met het doel mij van de oprechtheid van haar antwoorden te kunnen verzekeren, en ik zond ook mijn tolk weg, zodat ik met haar alleen was. Van deze gelegenheid maakte ik gebruik om met haar over nadere details te praten. Toen ik haar vroeg of de meeste gevangenen op deze manier behandeld werden, knikte ze bevestigend, haar ogen vol tranen. Ze vertelde dat ze op straat in Saigon liep, toen ze werd aangehouden. De officier nam haar mee, hoewel haar papieren volkomen in orde waren. Ze maakte zich grote zorgen over haar man en kinderen, die ze niet eens had mogen waarschuwen waar ze was, hoewel ze op korte afstand van de gevangenis woonden...'

Con Son

Een van degenen die de meeste gevangenis heeft bezocht, is de Amerikaan die op dit moment in Los Angeles terecht staat, samen met Dan Ellsberg, in het 'Pentagon Papers-process'. Zijn naam is Anthony Russo, hij bezocht gevangenis in 23 provincies, tussen februari 1965 en januari 1968, als ingenieur van de Rand Corporation (in menig opzicht de evenknie van de beruchte CIA). Ontzet over wat hij in de loop der jaren te zien heeft gekregen, en het als zijn plicht beschouwend deze Amerikaanse regering

voor de gehele wereld als misdadig aan te klagen, getuigde hij voor het Congress over de toestand in de gevangenis o.a.: 'de omstandigheden waren afgrijselijk. Ik kan me echt niet voorstellen hoe ze nog verschrikkelijker hadden kunnen zijn.'
 Er zou op dit punt veel aan de kaak te stellen zijn, zoals de toestand in de strafgevangenis van Thu Duc, waar vrouwen, kinderen en zelfgevangenen opgesloten zitten (inderdaad: allen als politieke delinquenten), waar de hygiënische omstandigheden ten hemel schreiend zijn, en waar men de gevangenen langzaam laat verhongeren. Ik zou ook in kunnen gaan op rapporten over de gevangenis van Phu Quoc, waar een der martelmethode is de regelmatige onthouding van voedsel en water, waarvan toch al niet genoeg verstrekt wordt, waar zieken geen medicamenten mogen ontvangen, waar de cellen nooit worden schoongemaakt, en de insecten welig tieren op de excrementen, die bij gebrek aan een toilet in een hoek liggen.
 Ik volsta met een beschrijving van een der tiggerkool-gevangenis, Con Son, omdat hierover recentelijk zeer uitvoerige en absoluut betrouwbare rapporten zijn uitgebracht: vanuit de gevangenis van Chi Hoa door twee jonge Franse leraren, Jean-Pierre Debris en André Menras, die daar twee-en-een-half jaar vertoefden omdat ze in Saigon pamfletten met een oproep tot vrede hadden uitgedeeld en de vlag van het NLF voor het Parlement ontvouwd; vanuit Con Son door de Amerikanen Don Luce en Holmes Brown, waarvan Luce de tiggerkoolen van Con Son mede ontdekte.
 De gevangenis Con Son, op het voormalige Franse strafeland Poulo Condor, gelegen op 140 mijl ten Z.O. van Saigon, werd consistent door Amerikaanse officials beschreven op een manier zoals Frank E. Walton, directeur van het US Public Safety Program in Vietnam, dat in 1970 deed: 'dit oord zou je kunnen vergelijken met een padvindskamp.'
 De vele geruchten evenwel over de meest barbaarse toestanden op het eiland en het bestaan van 'tiggerkoolen', waarover ex-gevangenen hadden bericht, brachten een groep Amerikanen, Congressman A. Hawkins, Congressman W. Anderson, Congressional Aide Th. Harkin, en D. Luce, ertoe alles in het werk te stellen Poulo Condor te bezoeken. Ondanks de herhaalde afwijzingen dat 'there are no tiger cages', beschikten zij over voldoende richtlijnen om te weten achter welk poortje en via welk paadje zij de tiggerkoolen konden vinden — informatie die het Internationale Rode Ruis er evenwel nooit toe gebracht heeft ze ook te vinden (zie artikel vorige week).
 Het mag een wonder heten, dat de Amerikaanse adviseurs en de toenmalige directeur van Con Son, Kolonel Nguyen Van Ve (die in het artikel van vorige week abussievelijk de rang van Generaal werd toegemeten; W.V.) tenslotte hun verbeten pogingen lieten varen, en de Amerikanen oog in oog kwamen met de onmenswaardige hoopjes ellende, die zitten samengehokt in de tiggerkoolen: 60-70 kooien per gebouw; muren rondom, slechts aan de bovenkant een traliehek; drie tot vijf gevangenen per cel, in zo'n kleine ruimte dat ze niet kunnen staan of

in vrijheid te stellen, heeft hij zich voorbereid op een massamoord in de Vietnamese gevangenis. Toen de geruchten omtrent een aanstaande regeling begonnen te circuleren, begon het aantal executies stelselmatig toe te nemen. De pers hoorde van deze ontwikkeling toen op 11 november 1972 de wachten vanuit jeeps met machinegeweren het vuur op de gevangenen van Phu Quoc openden. Kolonel Nguyen Van Ve, bijgenaamd 'de vader van de tiggerkoolen', is inmiddels in de Chi Hoa-gevangenis gearriveerd met de speciale opdracht de belangrijke politieke tegenstanders van Thieu te liquideren. Hij is zijn werk op 15 november 1972 begonnen.
 Terwijl er, naar door Amerikaanse adviseurs wordt verklaard, geen geld voor medicijnen is, worden nog steeds nieuwe contracten voor verbeterde (nog kleinere, met prikkeldraad beklede) tiggerkoolen gesloten. Thieu zou reeds 'duizenden' civillisten en 10.600 krijgsgevangenen op vrije voeten hebben gesteld, zonder enige controle of het verstrekken van enige gegevens — overbodig te zeggen dat niemand ze ooit heeft gezien. Voorts worden er bij duizenden valse aanklachten verzonden, om politieke gevangenen te kunnen vasthouden als 'moordenaars', 'dieven' en wat dies meer zij. Velen worden in vrijheid gesteld om de volgende dag weer te worden opgepakt, waarna men geen gegevens meer over hen bijhoudt. Anderen worden van gevangenis verplaatst, terwijl hun gegevens onvindbaar worden zodat niemand meer kan achterhalen wat er van hen is geworden.
 Debris en Menras hebben ervaren dat vele cellen met mijnen zijn omgeven, om te verhinderen dat er nog iemand in of uit kan — behalve de cipiers die de ligplaats der mijnen kennen. De executies nemen van dag tot dag toe. Een afgrijselijke massamoord onder Thieu's politieke tegenstanders is reeds begonnen, met medeweten en met medewerking van de Amerikaanse regering.
 De bronnen voor bovenstaand artikel en voor wat vbgkjetaoincmjwypetaoincmj voor dat van vorige week zijn:
 1) Verslagen van Zweedse en Franse juridische onderzoekscommissies en Amnesty International (Londen), die zowel onderzoeksteams hebben uitgezonden, als in permanent contact staan met Zuidvietnamese juristen.
 2) Rapporten uit Zuid-Vietnam, uitgebracht door o.a. de 'Commissie tot hervorming van het strafrechtstelsel in Zuid-Vietnam', studenten-organisaties, en de 'Jeunesse des Ouvriers Catholiques'.
 3) Uit de gevangenis gesmokkelde verklaringen van gevangenen, in de regel doorgestuurd door priesters of boedhistische hulp-organisaties.
 4) Verklaringen van ex-gevangenen, die getuigden voor juristen-commissies te Kopenhagen, Parijs en Brussel (Vietnamezen en Fransen).
 5) Officiële documenten uit Zuid-Vietnam (doorgestuurd door een Saigon-rechter) en documenten van het Pentagon van de Rand-corporation.
 6) Ooggetuigenverslagen van Amerikanen, w.o. Grace Kleinbach, Russe, Luce, Harkin en de Congress-leden Hawkins en Anderson.
 7) Gegevens mij verstrekt door Amerikaanse experts, zoals de advocaat Peter Weiss, en Senator Ernest Gruening.

Hanoi klaagt bij VN over gruweldaden

NEW YORK, 4 nov. — Noord-Vietnam heeft zich voor het eerst tot de Verenigde Naties gericht met beschuldigingen aan het adres van Amerika inzake gruweldaden. In een door de Hongaarse VN-delegatie aan secretaris-generaal Thant overhandigde verklaring, die gisteren werd gepubliceerd, zegt Hanoi dat „slachtingen van het type Son My”, de naam van de groep dorpen waartoe My Lai behoort, „het vorig jaar honderden malen door Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen zijn herhaald.”

Hongarije heeft namens Noord-Vietnam verzocht de documenten die betrekking hebben op de door de VS onder de regering-Nixon gepleegde „misdaden” in Vietnam, onder de VN-leden te laten circuleren als Assemblee-documenten. Er zijn ook 81 foto's bij.

In een van de documenten staat dat president Nixon „de agressie-oorlog in Vietnam, in plaats van die te beëindigen, schaamteloos heeft uitgebreid tot heel Indo-China, nieuwe misdaden van ogelooflijke barbaarsheid bedrijvend tegen het Vietnamese, Laotische en Cambodjaanse volk”.

„Honderden My Lais”

Tijdens opsporings- en pacificatie-acties hadden de Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen „dood en vernieling gezaaid, duizenden dorpen met de grond gelijk gemaakt en tienduizenden inwoners — bejaarden, vrouwen en kinderen zonder onderscheid — uitgemoord, verwond of door marteling invalide gemaakt.”

Slachtingen van het type-Son My” waren honderden malen herhaald, en alleen al in 1969 waren meer dan 1600 gehuchten — 14 procent van de Zuidvietnamese dorpen — vernietigd, aldus het document.

Tijdens opsporingsoperaties waren volgens Hanoi massamoorden, brandstichting en verkrachtingen aan de orde van de dag.

In een andere document verklaart Hanoi dat de Amerikaanse luchtmacht de eerste vier dagen van mei dit jaar, samenvallend met het begin van de actie in Cambodja, massale aanvallen heeft gedaan op dichtbevolkte gebieden en economische centra in twee Noordvietnamese provincies.

Acties in plaats van hulp

Intussen heeft de Vietcong-delegatie bij de Vietnambesprekingen in Parijs gisteren geëist, dat de Verenigde Staten de regering in Saigon de militaire operaties stopzetten in dat deel van Zuid-Vietnam dat door overstromingen wordt geteisterd zodat de hulpverlening verder kan gaan.

De Vietcong beschuldigt de Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen ervan, militaire operaties uit te voeren in plaats van de slachtoffers van de watersnood te helpen.

De Amerikanen van hun kant beschuldigden dezer dagen de Vietcong ervan vier helikopters, die bezig waren dakloze Vietnamezen te evacueren, te hebben beschoten.

In 1969 en de eerste helft van dit jaar zijn volgens door Hanoi uitgegeven cijfers in Zuid-Vietnam 875.000 militairen van de VS en hun bondgenoten gedood, verwond of gevangen genomen. In dezelfde periode waren 10.600 vliegtuigen vernield en 1.940 schepen tot zinken gebracht of in brand geschoten.

(Reuter. DPA)

Dood van makkers bracht compagnie tot gruweldaden

FORT BENNING, 11 dec. (Reuter) — De verdediger van luitenant Calley heeft gisteren voor de militaire rechtbank in Fort Benning gezegd dat zijn cliënt, die wordt beschuldigd van moord op 102 burgers in My Lai, handelde in directe opdracht van zijn Compagniescommandant, kapitein Ernest Medina. Volgens Calley had Medina bevel gegeven „het dorp plat te branden, het vee af te maken, de waterputten te besmetten en ieder levend wezen in het gebied te doden”.

„Er waren geen instructies over wat met de burgers gedaan moest worden. Aangenomen werd dat iedereen in het dorp lid van de Vietcong was of er mee sympathiseerde,” aldus de advocaat, George Latimer. Hij ontkende niet dat in My Lai een massamoord was gepleegd.

Dodelijke val

Volgens de advocaat stond My Lai bekend als een „dodelijke val voor Amerikaanse militairen”. Enkele dagen voor de massamoord hadden Vietcong-guerrilla's van beide sexen en

alle leeftijden, die zich als burgers voordeden, Amerikaanse soldaten in de rug geschoten. De compagnie voelde daarover „wrok en boosheid”, zo zei Latimer.

De dag voor de aanval waren rouwdiensten gehouden voor drie leden van Calleys compagnie, die rond My Lai op een boobytrap waren gelopen. De sfeer van die diensten had de wraakgevoelens van de compagnie aangewakkerd. Kapitein Medina had zijn mannen verteld, dat zij nu de kans zouden krijgen wraak te nemen, aldus het relaas van Latimer.

De advocaat zei dat hij zijn verklaring kort hield, omdat hij er op vertrouwde dat de jury Calley vrij zou spreken. Calley zal eerst nog ze optreden als getuige.

1.0507.00

Betogingen tegen VS

Studenten van de universiteit van Saigon voeren een pop met zich mee die president Nixon voorstelt, tijdens een anti Amerikaanse demonstratie in de ZuidVietnamese hoofdstad. De betoging was georganiseerd naar aanleiding het doodschieten van een 12-jarige jongen in de havenstad Qui Nhon door een Amerikaanse soldaat.

De studenten gooiden met brandbommen en eisten berechting van de soldaat door een Zuidvietnamees gerechtshof. De politie wist met traangas te voorkomen dat de studenten naar het centrum van Saigon optrokken. Het incident in Qui Nhon, dat maandag plaats had toen Zuidvietnamese jongens uit een Amerikaanse vrachtwagen probeerde te steilen, heeft de ze weak tot felle betogingen en gewelddadigheden in de havenstad. Onder meer werd een Amerikaanse vrachtwagen in brand gestoken. Voor Amerikaanse militaire is de stad nu verboden. De soldaat is in arrest maar alleen het Amerikaanse leger kan hem gerechtelijk vervolgen. Hij heeft verklaard dat zijn geweer per ongeluk afging toen hij de jongens wilde weggagen. (Reuter)

Dorp My Lai moest worden ^{70 Tn} vernietigd

FORT BENNING, 15 dec. (AP) — Een getuige à décharge in de krijgsraadzaak tegen luitenant William Calley, die 102 Vietnamese burgers zou hebben vermoord, heeft gisteren verklaard dat de troepen het bevel hadden gekregen het dorp My Lai met de grond gelijk temaken.

De 24-jarige Gene Oliver zei dat de commandant van de C-compagnie, kapitein Ernest Medina, bevel had gegeven het gehele dorp te vernietigen. „Vernietigen, dat was de opdracht. Wij moesten die plaats met de grond gelijk maken,” zei Oliver.

Vraag: „Wilt u de rechtbank vertellen wie u als de vijand beschouwde?”

Antwoord: „Iedereen, iedereen in het dorp.”

De verklaring van een tweede getuige voor de verdediging, Elmer Haywood, was in tegenspraak met de vorige getuigeverklaringen over de gebeurtenissen in het dorp.

Haywood vertelde dat hij had gezien hoe Dennis Conti en Paul Meadlo twee soldaten uit het peloton van Calley, schoten op burgers in een greppel waar Calley volgens de aanklacht niet minder dan 70 burgers zou hebben vermoord.

GETUIGEN IN MY LAI-PROCES

Twee getuigen in het proces-My Lai tegen luitenant William Calley. Zowel sergeant Martin Fagan als soldaat Steven Glimpse (thans weer burger) verklaarden dat tevoren vaststond dat alle inwoners van het dorp zouden worden gedood.

De Amerikaanse hoogleraar in de biologie Pfeiffer op een persconferentie in Parijs na afloop van een internationale conferentie van wetenschapsmensen over de chemische oorlogsvoering in Vietnam. Links en rechts van hem de Franse hoorleraren Biquard en Minkowski.

Overleg in 1971 voortgezet

Biologen fel tegen gebruik van chemicaliën in Vietnam

PARIJS, 16 dec. — Een internationale conferentie van biologen in Parijs heeft de V.S. scherp veroordeeld voor het gebruik van chemische produkten bij de oorlogsvoering in Indochina. Aan de conferentie, die was belegd door de Wereldfederatie van wetenschapsmensen, namen 60 biologen deel uit 13 landen, waaronder Nederland.

In een resolutie veroordelen de biologen „deze perverse van de wetenschap en haar technieken, die worden gebruikt voor de ontwikkeling en het massaal en onwettig aanwenden van chemische en toxische produkten tegen de bevolking van Vietnam, Laos en Cambodja.” In de resolutie wordt aangedrongen op meer wetenschappelijk onder-

zoek naar de gevolgen van chemische oorlogsvoering.

Sinds 1961, zo stelt de resolutie, hebben de V.S. het gebruik van ontbladeringsmiddelen en verdelgingsmiddelen opgevoerd, terwijl de schadelijke gevolgen daarvan op de menselijke en dierlijke voortplanting buiten twijfel staan, en deze middelen diepgaande verstoringen veroorzaken in het natuurlijk milieu.

De Amerikaan Egbert Pfeiffer, van de universiteit van Montana, zei dat in de afgelopen acht jaar de V.S. in Vietnam meer dan 100 miljoen pond verdelgingsmiddelen over 2,75 miljoen hectaren hebben verspreid. Dat betekent zes pond chemicaliën voor iedere Vietnamees (Reuter).

„Medina beval vernietiging

My Lai”

FORT BENNING, 16 dec. — Vandaag zal de voormalige dienstplichtige soldaat Gonzales zijn getuigenis bij het proces tegen Calley voortzetten, na gisteren verklaard te hebben dat kapitein Ernest Medina, Calley's superieur, de totale vernietiging van My Lai had bevolen.

Calley staat terecht voor een Amerikaanse krijgsraad op beschuldiging meer dan 100 Zuid-vietnamese burgers om het leven te hebben gebracht. Na de vele belastende verklaringen die tegen de luitenant zijn afgelegd zijn de afgelopen dagen getuigen à décharge aan het woord geweest, die de stelling van de verdediging ondersteunen dat Calley in opdracht van hogerhand heeft gehandeld.

Volgens Gonzales had Medina, die zal moeten terechtstaan wegens verantwoordelijkheid voor de dood van tenminste 175 burgers, de dag voor de aanval op My Lai de compagnie opdracht gegeven „alles wat groeit” te doden en „het dorp weg te vagen”, klaard dat zij uit Medina's bevelen hadden begrepen dat het dorp en zijn hele bevolking moest wor

Nixon: staak ontbladering

29 DEC 70 H.A.C.

Washington — President Nixon heeft de geleidelijke stopzetting van het gebruik van ontbladeringsmiddelen in Vietnam gelast. Tegen het voorjaar zullen alleen nog de grenzen van de Amerikaanse veiligheidszones en in volkomen onbewoonde gebieden die ontbladeringsmiddelen toegestaan zijn die ook in de Verenigde Staten gebruikt mogen worden, zo heeft het Witte Huis bekend gemaakt.

Dit jaar was reeds een verbod afgekondigd op het gebruik van een speciaal ontbladeringsmiddel dat erfelijke gebreken bij de mens bleek te kunnen veroorzaken. Zeventig procent van de in 1969 gebruikte ontbladeringsmiddelen bestond uit dit gewraakte „oranje herbicide“. Ondanks het verbod heeft de Americal-divisie de bestaande voorraden van het middel nog dit jaar gebruikt.

Twee Amerikaanse televisiestations hebben gisteravond een in Noord-Vietnam opgenomen filmpje vertoond over Amerikaanse krijgsgevangenen. De film was vrijdag met toestemming van de autoriteiten door een Canadees opgenomen. Twee officieren gaven antwoord op enkele vragen en zeiden onder meer dat naar hun mening de oorlog in Vietnam zo spoedig mogelijk beëindigd moet worden. Enkele krijgsgevangenen speelden volleybal tijdens de opnamen.

VS gaan ontbladering staken

WASHINGTON, 28 dec. — President Nixon heeft zaterdag de geleidelijke vermindering gelast van het gebruik van alle ontbladeringsmiddelen in Vietnam. Tegen het voorjaar zou het gebruik daarvan gestaakt moeten zijn.

Een woordvoerder van het Witte Huis zei dat de Amerikaanse militaire autoriteiten in Vietnam onmiddellijk het programma voor de geleidelijke stopzetting van het gebruik van ontbladeringsmiddelen zullen uitvoeren.

Het gebruik van deze middelen zal beperkt worden tot de grenzen van de Amerikaanse veiligheidszones en tot volkomen onbewoonde gebieden. In de toekomst zullen alleen die herbiciden in Zuid-Vietnam gebruikt kunnen worden waarvan het gebruik ook in de VS is toegestaan en wel onder dezelfde omstandigheden.

Het verbod dat zojuist is afgekondigd zal met name gelden voor de zogenaamde „witte” en „blauwe” herbiciden. Het gebruik van de „oranje” herbiciden is door de Amerikaanse president al in april verboden nadat felle protesten tegen het gebruik van die middelen waren gerezen.

Door de intensieve besproeiing met dit middel hebben volgens wetenschapsmensen honderden mensen het leven verloren en worden nog steeds kinderen met ernstige lichamelijke afwijkingen geboren.

Vorige maand nog heeft in Parijs een conferentie plaatsgehad van biologen die het gebruik van chemische middelen in de Vietnamese oorlog door de VS scherp hebben veroordeeld. (Reuter)

ONTBLADERING IN VIETNAM VEROORZAAKTE ENORME SCHADE

Chicago — Het voedsel, de gronden en het vee van duizenden niet-communistische burgers in Vietnam zijn aangetast door het ontbladerings-program, waarmee de Verenigde Staten de Vietcong in Zuid-Vietnam hadden willen treffen. Er is een voorraad voedsel verwoest waarvan zeshonderdduizend mensen een jaar lang hadden kunnen leven en de schade aan het hardhout (een belangrijke bron van inkomsten) bedraagt ongeveer 1,8 miljard gulden.

Dit zijn enkele conclusies van een Amerikaanse commissie van deskundigen die in Vietnam een onderzoek heeft ingesteld naar de gevolgen van bespuiting met ontbladeringsmiddelen. Deze week heeft president Nixon aangekondigd dat tegen het voorjaar het gebruik van de middelen beperkt dient te blijven tot volstrekt onbewoonde gebieden en de grensgebieden van de Amerikaanse veiligheidssectoren.

STIJGING

De commissie zegt in het gisteren te Chicago gepubliceerde rapport voorts, dat er een opmerkelijke stijging is geconstateerd in afwijkingen bij pasgeboren kinderen. Zij heeft echter geen direct verband kunnen leggen tussen deze vermeerdering en het gebruik van de zogenaamde herbiciden.

Het studieteam, dat onder leiding stond van dr. Meselson, hoogleeraar in de biologie aan de universiteit van Harvard, verwacht dat het tientallen jaren zal duren voor de ontstane schade hersteld zal zijn.

Wetenschapsmensen in Chicago kregen deze luchtfoto's te zien van het effect van het gebruik van ontbladeringsmiddelen in Zuid-Vietnam. De bovenste foto toont een mangrovebosgebied, ongeveer 1000 km van Saigon. Daaronder een opname uit 1970 van hetzelfde gebied dat in 1965 werd bespoten. De donkere vlekken zijn nog levende bomen. Volgens het rapport van wetenschapsmensen is meer dan de helft van de 1400 vierkante kilometer mangrovebossen in de Mekondelta vernietigd. De mangrovebomen vormden eens een belangrijke brandstofbron van de Zuidvietnamezen.

„Gevolgen ontbladering duren tientallen jaren”

CHICAGO, 30 dec. — In een rapport dat is uitgebracht aan de Amerikaanse vereniging voor de bevordering van de wetenschappen concludeerden Amerikaanse geleerden dat de ecologische schade die voortvloeit uit het gebruik van ontbladeringsmiddelen in Vietnam pas over tientallen jaren hersteld zal zijn. Het studie-team dat de gevolgen van de chemische oorlogvoering in Vietnam heeft onderzocht, stond onder leiding van prof. Messelson, hoogleraar biologie aan de Harvard-universiteit.

In het rapport wordt erop gewezen dat door de

chemische middelen de gezondheid van de bevolking kan zijn aangetast (volgens Hanoi hebben honderden mensen het leven verloren ten gevolge van de intensieve bespuitingen) en dat grote hoeveelheden voedsel zijn vernietigd.

De vernietiging van te velde staande gewassen mag dan, aldus het rapport, bedoeld zijn om de vijand voedsel te onthouden, maar het belangrijkste gevolg is dat de bevolking zonder voedsel komt te zitten. Volgens door de studiegroep geraadpleegde bronnen is door het gebruik van de chemische middelen vol-

doende voedsel vernietigd om 600.000 mensen een jaar lang te voeden.

Intussen heeft een Amerikaanse jurist naar aanleiding van het rapport verklaard dat de VS in Vietnam handelingen hebben verricht waarvoor Duitsland en Japan na de Tweede wereldoorlog zijn vervolgd. De verontrusting die de chemische oorlogvoering in Vietnam in en buiten de VS heeft verwekt, heeft er overigens toe geleid dat president Nixon eind vorige week aankondigde dat het gebruik van herbiciden geleidelijk zal worden beëindigd. (Reuter)

Nieuw My-Lai- proces begonnen

FORT MCPHERSON, 8 jan. — In verband met de massamoord in My Lai is gisteren in Fort McPherson in Georgia een nieuw proces begonnen. Op beschuldiging van poging tot doodslag van ten minste zes Vietnamese burgers staat voor een krijgsraad terecht sergeant Charles Hutto.

Van de drie getuigen die tot nu toe zijn gehoord kon niemand zich precies herinneren of Hutto geschoten had op een groepje burgers, die „in een fractie van een seconde” waren neergeknald.

Een van hen zei dat voor de raid op My Lai Ernst Medina, de compagniescommandant, had duidelijk gemaakt dat het hele dorp vernietigd moest worden.

(Reuter)

Ontbladering een grote ramp voor volk van Vietnam

CHICAGO, 31 dec. (Reuter) — Het bespuitingsprogramma, waarmee de Verenigde Staten de strijdkrachten van Noord-Vietnam en de Vietcong in Zuid-Vietnam hadden willen treffen, heeft het voedsel, de grond en het vee van duizenden niet-communistische burgers aangetast. Dit is het oordeel van een commissie van deskundigen in een rapport, dat in Chicago is gepubliceerd.

De drie leden van de commissie, benoemd door het Amerikaanse genootschap tot bevordering van de wetenschap, zeggen dat de bespuiting op grote schaal van bossen en oogsten ernstige gevolgen heeft gehad voor de economie van Zuid-Vietnam. Er is een hoeveelheid voedingsmiddelen vernietigd, die voldoende was om ongeveer 600.000 mensen een jaar lang te voeden. Verder is er hardhout verwoest ter waarde van 500 miljoen dollar.

Kinderen

De commissie, die werd bijgestaan door 23 adviseurs, heeft in enkele Zuidvietnamese ziekenhuizen een opvallende vermeerdering geconstateerd van afwijkingen bij pasgeboren kinderen. Hoewel men geen rechtstreeks verband heeft kunnen leggen tussen deze afwijkingen en de spuitertijen, meent de commissie dat deze zaak grondiger bestudeerd moet worden dan tot nu toe het geval was.

De bespuitingen, aldus de commissie, zijn niet doeltreffend. Daarom heeft zij de Amerikaanse regering geadviseerd ernaar op te houden en naar middelen te zoeken om de verwoeste gebieden meer geschikt te maken voor landbouw en veeteelt.

De commissie is verder van oordeel dat de voorzorgsmaatregelen, die de Amerikaanse strijdkrachten hebben genomen om de vernietiging van te

volde staande gewassen te voorkomen, niets hebben uitgehaald. Het vernietigde voedsel zou niet door de guerrillastrijders van de Vietcong, maar door Zuidvietnamese burgers zijn geconsumeerd.

President Nixon heeft inmiddels opdracht gegeven de bespuitingen geleidelijk te verminderen totdat in het voorjaar een volledige stopzetting zal zijn bereikt.

Ontbladering in Vietnam ramp voor alle vormen van leven

Onthutsend rapport over gevolgen

door Prof. DOROTHY CROWFOOT HODGKIN

LONDEN, 12 jan. —

LANG NADAT de Verenigde Staten hun troepen zullen hebben teruggetrokken en de bombardementen zullen zijn opgehouden zullen de gevolgen van de Vietnam-oorlog als milieukatastrofe nog voortduren. Over de gehele wereld voelt men in wetenschappelijke kringen de grootste bezorgdheid over de gevolgen van de ontbladeringsactie voor het leefklimaat in Vietnam. Een speciaal team Amerikaanse geleerden heeft zo juist een rapport hierover ingediend bij de AAAS (American Association for the Advancement of Science).

Gedurende vijf weken heeft dit team afgelopen zomer onder leiding van prof. Matthew S. Meselson, hoogleeraar in de biologie aan de universiteit van Harvard, in Vietnam de gevolgen bestudeerd van het gebruik van ontbladerings-chemicaliën op zo enorme schaal. Er zijn ook reeds andere studies verricht, deels door Amerikaanse geleerden met financiële steun van particulieren, deels door geleerden uit Noord-Vietnam, die zich in het bijzonder bezig hielden met de klinische uitwerking op de burgerbevolking van het voortdurend gebruik van ontbladeringsmiddelen. Hoewel er nu ruimschoots bewijsmateriaal voorhanden is inzake de giftige uitwerking op mensen en dieren, lijkt het dat de Amerikaanse militaire autoriteiten nog maar weinig waarde hechten aan de rapporten van de geleerden.

In december vond in Parijs een congres plaats, waarbij deze rapporten werden besproken, en waaraan wetenschapsmensen deelnamen uit Noord- en Zuid-Vietnam, Cambodja, Frankrijk, de Sovjet-Unie, Japan en de Verenigde Staten. Zelf was ik op dit congres aanwezig als vertegenwoordigster van Engeland en als lid van het organiserend comité.

De felste getuigenis werd afgelegd door prof. A. W. Pfeiffer, hoogleeraar in de urologie aan de universiteit van Montana (V.S.). Hij verstrekke gegevens over de resultaten zowel van zijn eigen onderzoek ter plaatse als van anderen, zoals Fred Tschirley, van het Amerikaanse ministerie van Landbouw. Hij had tevoren ook kennis genomen van het rapport van prof. Meselson en kon aldus enige eerste mededelingen doen over het onderzoek, ingesteld op instigatie van de AAAS.

Oranje, wit, blauw

Amerika heeft in Zuid-Vietnam drie verschillende herbiciden, planten dodende middelen, gebruikt, die algemeen gemakshalve zijn aangeduid als oranje, witte of blauwe ontbladeringsmiddelen. Tot voor kort was het oranje middel het meest gebruikt in Vietnam. In het Amerikaanse militaire trainingsboek, TC 3-16 van april 1969 wordt het aangeduid als „betrekkelijk ongevaarlijk voor mensen en dieren.“ Het oranjemiddel is een mengsel van 2, 4-D en 2, 4, 5-T. Het wordt vooral gebruikt tegen hardhout-bomen en andere planten met brede bladeren. Het kan bossen van wortelbomen zeer aanzienlijk beschadigen. Nu nog vertonen vele wortelbomen, die negen jaar geleden besproeid werden, geen tekenen van herstel.

Arsenicum

is en geen neiging heeft om ver van het doel af te drijven. Het is een herbicide met duurzame werking, dat niet uiteenvalt in biologisch niet-actieve stoffen. Zo bleven bijvoorbeeld in Puerto Rico gebieden, die met „wit“ waren besproeid, geheel bladerloos gedurende meer dan twee jaar. Bij een proef in Californië werd nog 80 tot 96 procent „wit“ in de bodem aangetroffen, vijftien maanden na de proefbesproeiing. De Amerikaanse regering verbiedt het gebruik van Picloram als hulpmiddel bij de verbouw van welk Amerikaans landbouwproduct ook. Des te erger is dat in Zuidoost-Azië de door „wit“ veroorzaakte vernietigende werking nog lang waarneembaar zal blijven.

De chemische agent „blauw“ is een hoofdzakelijk cacodylisch zuur, dat voor 54 procent wordt gevormd door arsenicum; het heeft meer giftige uitwerking op grassen dan op planten met brede bladeren. Het wordt vooral gebruikt om rijstvelden te vernietigen. Het bijzondere gevaar van deze herbicide is, dat arsenicum-vergiftiging bij menselijke wezens kan optreden door de geleidelijke cumulatieve werking van kleine doses, tot een dodelijk niveau is bereikt. Acute vergiftiging door cacodylisch zuur heeft als voornaamste symptomen hoofdpijn en braken, hetgeen tenslotte overgaat in een algehele verlamming met de dood als gevolg. De dosering, welke nodig is om deze symptomen op te roepen, kan

President Nixon heeft onlangs het gebruik van ontbladeringsmiddelen ten behoeve van de oorlogvoering in Vietnam definitief verboden. De Amerikanen hebben met hun ontbladeringsoorlog in Vietnam definitieve schade toegebracht aan het milieu. De Britse professor DOROTHY CROWFOOT HODGKIN, die haar land vertegenwoordigde op een vorige maand in Parijs gehouden congres, waarop ook aan deze ontbladeringsramp aandacht werd gewijd, schetst in dit artikel de gevolgen hiervan.

zeer gering zijn; nog geen dertig gram cacodylisch zuur per volwassene.

De laatste jaren is er steeds meer bewijsmateriaal gekomen, geheel tegengesteld aan de opvattingen van het Amerikaanse leger, voor de giftige uitwerking op mensen van de bestanddelen van de oranjeherbicide. Deze bestanddelen, 2, 4-D en 2, 4, 5-T, veroorzaken ook aangeboren misvormingen bij dieren. Men had overigens reeds in 1959 ziektegevallen waargenomen bij arbeiders in de chemische fabrieken in de Verenigde Staten, waar deze chemicaliën, vooral het 2, 4-D, werden geproduceerd, met name

verlammingen. Dit had reeds geleid tot publicaties in de Amerikaanse medische bladen met waarschuwingen voor het gebruik van deze stoffen.

Zeer onlangs zijn proeven inzake de aangeboren misvormingen gedaan door dr. J. Verrett, van de Amerikaanse keuringsdienst, en door een groep geleerden van het Nationale Kanker Instituut in Bethesda. Deze proeven hebben in april vorig jaar geleid tot het besluit om het oranjeherbicide niet meer in Vietnam bij de ontbladeringsacties te gebruiken. Het staat echter vast, dat het toch nog in augustus gebruikt werd. Officiëren, die daarvoor verantwoordelijk waren, werden met de kriegsraad bedreigd, maar volgens de laatste berichten zijn de klachten ingetrokken.

In VS verboden...

SINDE 1962 hebben de Verenigde Staten alle drie soorten herbiciden gebruikt ter ontbladering van bossen en ter vernietiging van oogsten in Zuid-Vietnam. Volgens voorzichtige berekeningen zijn rond 20 miljoen m², ongeveer een achste deel van het gehele land, besproeid met deze chemicaliën met een intensiteit, welke zeker 13 maal hoger ligt dan die, welke het Amerikaanse ministerie van Landbouw in de VS zelf toelaat voor bijvoorbeeld onkruidvernietiging. Het gevolg in Vietnam is, dat op grote schaal vergiftiging voorkomt van voedsel en drinkwater. Men kan zich de gevolgen daarvan voor de burgerbevolking enigszins voorstellen.

Op het congres in Parijs werd door

Vietnamese deskundigen rapport uitgebracht over waarnemingen, gedaan bij een groep van 179 vluchtelingen uit Zuid-Vietnam, uit ontbladerde gebieden, waar ze twee maanden tot vijf jaar hadden doorgebracht. Zij maken melding van klinische symptomen ervaren door de slachtoffers gedurende de eerste uren na het sproeien: braken, hoofdpijn, asthenie en algemeen onwelzijn. Op langere termijn werden als gevolgen waargenomen langdurige ziekten en afwijkingen in de chromosomen. Bij twee op de vier bevallingen, welke in de proefgroep voorkwamen, traden anomalieën op. Zeker zal meer bewijsmateriaal moeten worden verzameld om de erfelijke gevolgen te kunnen vaststellen, maar nu reeds kunnen men zeggen dat hetgeen uit Vietnamese en Amerikaanse onderzoeken aan het licht is gebracht, uiterst zorgwekkend is.

Uit de gevolgen van het gebruik van thalidomide kon men opmaken, dat menselijke wezens niet minder gevoelig waren voor deze stof dan dieren. Dat kan ook het geval blijken bij de in Vietnam toegepaste chemicaliën. Het boven aangehaalde Amerikaanse militaire instructieboek zegt: „militaire toepassing van de herbicide heeft tot doel de vijand voeding en dekking te ontnemen.“ Maar in de praktijk blijkt het effect ervan zich niet tot de vijanden te beperken. Zo maakte de regering van Cambodja de schatting, dat door het overvliegen van Amerikaanse vliegtuigen met ontbladeringsmiddelen in gebieden van Cambodja, waar ongeveer 30.000 mensen wonen, zeer veel fruit en andere voedingsmiddelen en ongeveer 45.000 broodvruchtbomen werden vernietigd.

In Vietnam heeft de chemische oorlogvoering een catastrofale uitwerking op de rijstbouw gehad. In 1959 exporteerde Zuid-Vietnam 246.000 ton rijst. In 1968 moest het 850.000 ton importeren, waarvan meer dan 90 procent afkomstig was uit de VS. En de vernietiging gaat nog door.

In de afgelopen zomer zagen de leden van het AAAS-team grote rijstvelden bij Quang Nai, die net besproeid waren, en waar de rijst aan het sterven was. De teamleden werd verteld, dat het gebied alleen werd bewoond door soldaten van het Bevrijdingsfront. De teamleden bestudeerden foto's en kwamen tot de slotsom, dat er 400 mensen woonden. Later bleken het leden van een kleine bergstam te zijn.

Het huidige ontbladeringsprogramma heeft een jaarbudget van acht miljoen dollar voor het lopende fiscale jaar, omvattend ongeveer 3 miljoen liter „blauw“ en 2,5 miljoen liter „wit“, met als doel de vernietiging van 15.000 kubieke ton levensmiddelen. De blauwe en witte herbiciden zijn niet minder giftig dan de oranje soort, waarvan het gebruik verboden werd.

Toen vorig jaar augustus over deze toewijzingen van geldmiddelen in het Congres gestand moest worden, verklaarde senator Nelson dat „de VS voldoende chemische stoffen over Vietnam gesproeid hebben om een totaal van zes pond te bereiken voor elke man, vrouw en kind, levend in Vietnam.“ Hij voegde er aan toe dat Amerika „een milieutijdbom in Vietnam kan hebben geplaatst, met merkbare gevolgen voor alle levende wezens en met definitieve vernietiging van soorten planten, dieren en vissen.“

Kroongetuige bij proces tegen Calley

FORT BENNING, 12 jan. — Paul Meadlo, een der belangrijkste getuigen in het proces tegen William Calley, heeft gisteren voor het eerst verklaringen afgelegd voor de militaire rechtbank die de zaak-Calley behandelt, nadat hem was beloofd dat zijn getuigenis niet tegen hemzelf gebruikt zou worden.

Meadlo, die vandaag zijn verklaringen voortzet, schokte ruim een jaar geleden het Amerikaanse publiek door voor de televisie te verklaren dat hij samen met Calley een aantal Vietnamese burgers had neergeschoten.

Gisteren zei Meadlo dat toen hij het dorp My Lai binnenkwam hij gevangen burgers bij elkaar had gezet en dat Calley hem had gevraagd „voor hen te zorgen. Ik dacht dat hij wilde dat we ze bewaakten en wij bewaakten ze”.

Ongeveer een kwartier later echter kwam, aldus Meadlo, Calley terug en vroeg hoe het

kwam dat ze niet dood waren. Op Meadlo's antwoord dat hij niet wist dat dat de bedoeling was zei Calley: „Ik wil ze dood hebben”.

Daarop waren ze een meter of tien achteruit gelopen en schoten 10 tot 15 burgers neer. „Hij vroeg me mee te helpen ze dood te schieten, en ik hielp hem”, aldus Meadlo.

Daarna gingen Calley en Meadlo naar een greppel waar 75 tot 100 Vietnamezen in stonden en Calley zei: „We hebben nog meer te doen, Meadlo. Toen begonnen ze hun M-16 geweren leeg te schieten op de groep Vietnamezen.

Volgens Meadlo was de order om iedereen in het dorp te doden afkomstig van compagniescommandant Ernst Medina, die aanwezig was bij de executies. „Ik geloofde dat we juist handelden omdat hij geen pogingen deed om er een eind aan te maken”, voegde Meadlo er aan toe.

Meadlo's getuigenis past goed in de tactiek van de verdediging, die wil aantonen dat Calley handelde in opdracht van zijn superieuren, in het bijzonder van Medina. (Reuter)

„Alle Vietnamezen zijn vijanden”

Soldaat schoot baby's in moeders armen dood

FORT BENNING, 13 jan. (Reuter) — De Amerikaanse ex-militair Paul Meadlo heeft verklaard dat hij in Zuid-Vietnam baby's in de armen van hun moeders heeft doodgeschoten omdat hij alle Vietnamezen als vijand beschouwde.

Meadlo (23), die als getuige optrad in het proces tegen luitenant William Calley, vertelde de krijgsraad dat hij bang was dat de baby's als „boobytraps” fungeerden. Hij en Calley hadden op 16 maart 1968 in het dorp My Lai 100 tot 150 burgers gedood. De avond voor de actie had kapitein Ernest Medina opdracht gegeven, dat alle bewoners van het dorp — vrouwen en kinderen niet uitgezonderd — gedood

moesten worden, aldus Meadlo, die toen soldaat was.

Op de vraag van de aanklager waarom hij de Vietnamezen doodschoot, antwoordde Meadlo: „Omdat zij tot de Vietcong behoorden.”

„Waar waren de baby's?” zo vroeg de aanklager vervolgens.

„Die lagen in de armen van hun moeders”, luidde het antwoord.

„Was u bang dat ze u zouden aanvallen?”

„Ja, dat was ik.”

„De baby's?”

„Ja”, zo reageerde Meadlo, „ze zouden bepaakt kunnen zijn met granaten of wat hun moeders ook bij hen hadden kunnen stoppen... misschien explodeerden ze wel.” De getuige geloofde dat het doden van de burgers juist was, omdat Medina erbij was toen dat gebeurde en „er wel direct een einde aan zou hebben gemaakt” als het niet goed was.

VS-officiëren: onderzoek gruwelen

WASHINGTON, 13 jan. — Vijf Amerikaanse officieren hebben gisteren in Washington op een officieel onderzoek aangedrongen in verband met aanwijzingen dat de Verenigde Staten in Indo-China bewust een politiek van gruwelen en oorlogsmisdaden volgen.

Naar hun oordeel moet een militair hof van onderzoek de verantwoordelijkheid voor zulke misdaden nagaan van generaal Westmoreland, de stafchef van het leger, en generaal Abrams, de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam. Het Congres zou een onderzoek moeten instellen naar de verantwoordelijkheid van Amerikaanse regeringsleiders, zo menen de officieren.

Van de vijf officieren hebben er twee in Vietnam gediend en twee geweigerd naar Vietnam te gaan. Op een persconferentie in een hotel in Washington onderstreepten zij — in burger — dat ze geen zondebokken zochten maar het Amerikaanse volk besef wilden laten krijgen van de gruweldaden die door Amerikaanse troepen in Vietnam worden begaan.

De discussie over de vraag of Amerika in Vietnam oorlogsmisdaden begaat is vooral op gang gekomen door het boek en de uitspraken, vorige week, van de Amerikaanse openbare aanklager tijdens de processen van Neurenberg, Telford Taylor.

De is van mening dat wanneer de toen aangelegde maatstaven nu zouden worden gehanteerd, Amerika schuldig zou worden bevonden aan het plegen van oorlogsmisdaden.

Eind deze maand begint Lovendien in Detroit en in het Canadese Windsor een nieuw Vietnamtribunaal. Het is voor het eerst dat een dergelijk onderzoek in de Verenigde Staten zelf plaats heeft. Eerder zijn Vietnamtribunalen gehouden in Stockholm en het Deense Roskilde.

Op een persconferentie naar

aanleiding van de komende hoorzittingen in Detroit, waar Amerikaanse militairen zullen getuigen over de dagelijkse praktijk in Vietnam vertelde en voormalige luitenant van de mariniers gisteren dat een Amerikaans mariniersregiment in Vietnam een „competitie” onder zijn vijf artillerie-eenheden had georganiseerd om te zien wie de meeste Vietnamezen kon doden.

Op het regimentshoofdkwartier werd daartoe elke dag een scorebord bijgehouden. Met behulp van een nieuw laser-apparaat kon iemand op meer dan zeven km afstand nog nauwkeurig worden waargenomen.

Dan werd het geschut ingesteld, en waren een paar granaten voldoende om man, vrouw of kind te doden, aldus de marinier die na zijn terugkeer in de VS meewerkt aan campagnes tegen de oorlog.

(Reuter)

Soldaat schoot „uit vrees voor zijn leven” op baby's My Lai

Fort Benning — Ex-soldaat Paul Meadlo, die heeft toegegeven samen met luitenant William Calley 100 tot 150 burgers van het Zuid-vietnamese dorp My Lai op 16 maart 1968 te hebben gedood, heeft gisteren als getuige in het proces tegen Calley gezegd dat hij baby's heeft doodgeschoten uit vrees dat zij als "boobytraps" tegen hem gebruikt zouden worden.

„Waar waren de baby's", vroeg de aanklager hem.

„Die lagen in de armen van hun moeders”.

„Was u bang dat ze u zouden aanvallen?”

„Ja, dat was ik”.

„De baby's”?

„Ja”, zo reageerde Meadlo, „ze zouden bepakt kunnen zijn met granaten of wat hun moeders maar bij hen hadden kunnen stoppen. Misschien explodeerden ze wel”.

De verdedigers van luitenant Calley trachtten de geloofwaardigheid van een andere getuige à charge, Dennis Conti, aan te tasten door erop te wijzen dat Calley Conti eens gestoord had toen deze seksuele relaties met een Vietnamese vrouw trachtte aan te knopen. Conti zou sedertdien op wraak gezonnen hebben en daarom verklaard hebben dat hij Calley burgers had zien doodschieten.

Vrijspraak in My Lai-zaak

FORT MCPHERSON, 15 jan (Reuter) — De 22-jarige Amerikaanse sergeant Charles Hutto is donderdag door een militaire jury vrijgesproken van moord op Vietnamese burgers in het dorpje My Lai, waar een Amerikaanse eenheid in 1968 een slachting aanrichtte. Het is de tweede vrijspraak in de My Lai-affaire. Eerder werd sergeant David Mitchell door een krijgsraad in Texas onschuldig verklaard. Een proces tegen luitenant Calley is nog gaande.

Hutto, die tot maximaal twintig jaar veroordeeld had kunnen worden, heeft steeds volgehouden dat hij op bevel handelde, toen hij op een bijeengedreven groep mannen, vrouwen en kinderen vuurde. De aanklager achtte hem schuldig op grond van het feit, dat Hutto tijdens het vooronderzoek zelf had toegegeven dat hij weerloze burgers had neergeschoten.

VS-bombardement

10 JUN 71 H.C.
Saigon — Amerikaanse jachtbommenwerpers hebben gisteren drie keer luchtdoelgeschut in Noord-Vietnam gebombardeerd, omdat de daar geplaatste Russische SAM-raketten een bedreiging vormden voor Amerikaanse vliegtuigen die in Laos bombardementen op de Ho Tsji Minh-route uitvoeren, zo is in Saigon meegedeeld.

Proces-Calley wordt vier weken uitgesteld

FORT BENNING, 19 jan. — He proces tegen de Amerikaanse Luitenant William G. Calley, die beschuldigd wordt van moord op 102 burgers in het Zuidvietnamese dorp My Lai, is gisteren voor vier weken verdaagd. Dit is gebeurd om Calley aan een psychiatrisch onderzoek te laten onderwerpen. Rechter Kennedy had daartoe besloten.

Een psychiater van de verdediging heeft Calley tijdens het proces voor de krijgsraad een volkomen normale Ameri-

kaanse militair genoemd, die mogelijk onder invloed van marijuana verkeerde tijdens zijn optreden in My Lai. Hij zou het bevel tot vernietiging van het dorp en zijn bewoners „als een auomaat, een robot” hebben opgevolgd.

Volgens de psychiater was Calley niet geestelijk gestoord en wist hij goed van kwaad te onderscheiden tijdens de aanval op My Lai. Calley volgde precies de orders op van zijn commandant, kapitein Medina.

(AFP-DPA-Reuter)

PROCES-MY LAI

Calley onder invloed

FORT BENNING, 19 jan. (AFP, Reuter) — Het proces tegen de Amerikaanse luitenant William L. Calley, die wordt beschuldigd van moord op 102 burgers in het Zuidvietnamese dorp My Lai, is voor onbepaalde tijd verdaagd. Dat is gebeurd om Calley aan een psychiatrisch onderzoek te laten onderwerpen.

Een psychiater, dr. Albert Laverne, heeft Calley tijdens het proces voor de krijgsraad in Fort Benning (Georgia) een „volkomen normale Amerikaanse militair” genoemd, die tijdens zijn optreden in My Lai mogelijk onder invloed van marihuana verkeerde. Hij zou het bevel tot vernietiging van het

dorp en zijn bewoners „als een automaat, een robot” hebben opgevolgd.

Dr. Laverne is een van de drie medische adviseurs, die optreden als getuigen voor de verdediging. Hij zei dat Calley niet geestelijk gestoord was en tijdens de aanval op My Lai goed van kwaad wist te onderscheiden. Calley volgde precies de orders op van zijn commandant, kapitein Medina.

Op de vraag of Calley had kunnen weigeren de opdracht uit te voeren, antwoordde dr. Laverne. „Nee, hij kon niet weigeren. Zolang het bevel bestond, moest hij dit opvolgen. Hij was als een automaat, een robot.”

VS-luchtmacht actief in heel Indo-China

WASHINGTON, 20 jan. (AP, Reuter) — De Amerikaanse luchtmacht zal in heel Indo-China opereren als dat nodig is om de strijdkrachten van de VS in Zuid-Vietnam te beschermen tegen aanvallen van Noordvietnamese troepen of van de Vietcong.

Dit heeft de woordvoerder van het Witte Huis, Ronald Ziegler, verklaard, toen druk op hem werd uitgeoefend iets te zeggen over de actieve rol, die de Amerikaanse luchtmacht is gaan spelen in Cambodja en elders in Indo-China. De Amerikanen hebben luchtaanvallen uitgevoerd in Laos, Noord-Vietnam en Cambodja. Ze zullen dit blijven doen — aldus het Witte Huis — wanneer de tegenstanders de repatriëring van Amerikaanse militairen uit Zuid-Vietnam in gevaar brengen.

Het Witte Huis ontkent, dat president Nixon bezig is aan een uitbreiding van de oorlog of dat hij een ander beleid inzake Indo-China is gaan volgen. Maar, aldus de woordvoerder, Nixon heeft toen het gecombineerde Amerikaans-Zuidvietnamese offensief tegen communistische verzetshaarden in Cambodja vorig jaar was afgelopen een verder gebruik van Amerikaanse vliegtuigen boven Cambodja geenszins uitgesloten.

In Cambodja mogen beslist geen Amerikaanse grondstrijdkrachten meer worden gebruikt. De huidige lucht-oorlog boven Cambodja wordt gevoerd omdat de communisten bezig zijn hun positie in dat land te versterken. Dit vormt, aldus het Witte Huis, een rechtstreekse bedreiging van de veiligheid van de Amerikanen in Zuid-Vietnam.

Zuidvietnamese mariniers die per vliegtuig naar de streek ten zuiden van Pich Nil in Cambodja waren overgebracht zijn op zware vijandelijke weerstand gestuit bij hun pogingen om verkeersweg nr. 4 te heropenen. Ruim 10 km ten noordoosten van de garnizoensstad Kampong Sella werd zwaar gevochten. In deze strijd sneuvelden 33 vijandelijke soldaten, terwijl de Zuidvietnamezen vier doden en elf gewonden verloren.

Volgens rapporten, die te Phnom Penh werden ontvangen, zetten de

Zuidvietnamezen hun opmars in noordoostelijke richting via verkeersweg nr. 4 voort. Zij pogen de Cambodjaanse eenheden te bereiken, die op de Pich Nil-pas, 100 km ten zuidweste van Phnom Penh, zijn vastgelopen.

Amerika vecht vanuit lucht in Cambodja

WASHINGTON, 21 jan. (AP, Reuter) — De Amerikaanse lucht- en zeestrijdkrachten zullen Cambodja „vrijwel onbegrensde steun” verlenen in zijn strijd tegen de communisten. Daartoe behoren ook rechtstreekse acties van gevechts- en transport-helicopters bij gevechten in Cambodja.

Dit heeft Amerika's minister van defensie, Melvin Laird, meegedeeld nadat hij president Nixon verslag had uitgebracht van zijn bevindingen tijdens zijn reis door Zuid-Vietnam. Laird wilde niet zeggen of de Amerikanen een andere koers inslaan wat betreft hun betrokkenheid bij de strijd in Cambodja. Wel verklaarde hij desgevraagd, dat er geen Amerikaanse grondstrijdkrachten naar dat land zullen worden gestuurd. De acties in de lucht zijn echter noodzakelijk ter beveiliging van de zich uit Zuid-Vietnam terugtrekkende Amerikaanse strijdkrachten.

Volgens Laird is het einde van de oorlog in Indo-China niet in zicht omdat de tegenstanders tot dusver weigeren bij de vredesonderhandelingen in Parijs „een zinnige bijdrage tot het gesprek” te leveren. De Amerikaanse minister vindt, dat de „Vietnamisering” van de oorlog goed vordert. Tegen de zomer zullen er, als alles zo doorgaat als thans, geen Amerikaanse

grondstrijdkrachten meer zijn in Zuid-Vietnam.

Volgens betrouwbare bronnen in Zuid-Vietnam nemen ook Amerikaanse helicopters deel aan de acties in Cambodja. Deze toestellen zouden zo nodig in Cambodja zelf opstijgen en landen en ze worden bediend door Amerikanen. Volgens Amerikaanse woordvoerders is dit niet waar en opereren de hefschroefvliegtuigen vanaf schepen voor de kust van Cambodja.

Vietnam- syndroom

NEW YORK, 26 jan. — Volgens de Amerikaanse psychiater Chaim Shatan lijden veel Vietnamveteranen aan een Vietnamsyndroom dat hun verhindert gevoelens van liefde en vertrouwen te kunnen koesteren.

De oudstrijders vertonen volgens de psychiater ook andere symptomen, zoals „intense schuldgevoelens over wat zij de Vietnamezen hebben aangedaan... en een gevoel van zelfvervreemding”. Dr. Shatan legde zijn verklaringen af op een persconferentie van Vietnamveteranen die tegen de oorlog zijn.

De psychiater wees op een opmerkelijk verschil tussen de veteranen van de Tweede Wereldoorlog en die uit Vietnam. Volgens hem geeft de Vietnamese oorlog het extreemste voorbeeld van de geleidelijke gewenning van militairen aan mishandelingen, wreedheden, later moorden en ten slotte — hoewel het nog niet zover is — genocide”.

De persconferentie staat in verband met de hoorzittingen die aanstaande zondag in Detroit beginnen, en waar meer dan honderd Vietnamveteranen zullen getuigen over de rol van het Amerikaanse leger in Vietnam (AP)

Bombardering van Laos verhevigd

HONGKONG / SAIGON, 29 jan. — De Pathet Lao, de pro-communistische puerrilla-organisatie in Laos, heeft een dringende boodschap aan de Sowjetunie en Engeland gestuurd, waarin zij protesteert tegen de verheviging van de bombardementen en van het gebruik van giftige middelen door de V.S.

Groot-Britannië en de Sowjetunie zijn de co-voorzitters van de Geneefse Conferentie, waarbij de neutraliteit van Laos werd overeengekomen.

De boodschap die als datum 24 januari draagt en vandaag werd gepubliceerd, komt temidden van berichten uit Saigon dat de VS op het ogenblik op Laos en Cambodja de zwaarste bombardementen van de gehele oorlog uitvoeren om Hanoi te dwingen „tot een vergelijk te komen”.

Volgens militaire kringen in de Zuidvietnamese hoofdstad worden er dagelijks door in totaal 500 vliegtuigen van luchtmacht, marine en mariniers uitgevoerd op Noordvietnamese troepen en aanvoerwegen. Maar ongeveer een kwart van de aanvallen is bestemd als steun aan Laotische en Cambodjaanse regeringsacties.

Volgens de boodschap van de Pathet Lao hebben de Amerikaanse bombardementen zware verliezen onder de burgers tot gevolg. De acties van de Amerikanen worden sabotage van de voorgestelde vredesbesprekingen tussen de Pathet Lao en de regering in Vientoane genoemd. (Reuter-AP)

HERSENSPOELING

Enkele jaren geleden vertelde de Vietnamveteraan Donald Duncan, dat zij - Groene Baretten - tot in details leerden hoe de Russen zouden martelen. Op de vraag of het soms de bedoeling was dat ze zelf in Vietnam zouden martelen, werd geantwoord: "Dat kunnen we niet zeggen, want daar kan je moeder niet tegen". Wij vinden ook de in óns leger gebruikte handboeken gruwelijk suggestief. Het is een staaltje van ergerlijke hersenspoeling waarover we verantwoordelijke autoriteiten graag uitleg zagen geven. bedoelde!

Vietnam-veteranen vertellen over Amerikaanse oorlogsmisdaden

DETROIT, 1 febr. — „Een miljoen Zuidvietnamezen is omgekomen tengevolge van oorlogsmisdaden.” Aldus Jan Crumb, een Amerikaanse oorlogsveteraan die als een van een groep van 35 ex-GI's als getuige optreedt voor een „oorlogstribunaal” in Detroit. Het tribunaal, dat gisteren begon en drie dagen zal duren, is georganiseerd door de vredesgroep „Vietnamveteranen tegen de oorlog”. De openingszitting werd door ongeveer 350 mensen bijgewoond.

Crumb zei ter ondersteuning van zijn beschuldiging:

„Het is nu Amerika, niet Hitler-Duitsland, dat met bebloede handen voor de wereld staat.”

De 20-jarige Kevin Delay, een voormalig korporaal van de mariniers, vertelde dat tijdens een geallieerd staakt-het-vuren een van de compagnieën in de brigade, waartoe hij behoorde, een hinderlaag legde en een groot aantal mensen doodde. Er werd op de slachtoffers slechts één wapen gevonden. Alle mariniers werd toen gezegd de geweren die zij als soevenir bij zich hadden in te leveren en die wapens werden toen bij de lijken gelegd.

De 21-jarige ex-marinier David Bishop zei dat hij gezien had hoe Amerikaanse soldaten vier verpleegsters van de Vietcong overleverden aan Koreaanse mi-

litairen die de vrouwen martelden en doodden.

De voormalige sergeant van de mariniers Scott Camil zei dat manschappen in zijn eenheid van de lijken van communistische soldaten de handen afhakten — maar hun was gezegd dat niet te doen wanneer er journalisten bij waren.

De 22-jarige Joe Bangert, destijds schutter aan boord van een helikopter, vertelde gezien te hebben hoe een Amerikaanse soldaat een Vietnamese vrouw de buik opensneed en vervolgens de huid afstroopte.

Verschillende van de getuigen zeiden dat hun eenheden de opdracht hadden Vietnamese burgers te doden. Het aantal slachtoffers werd dan gerept als gesneuvelde guerrillastrijders.

Gen. Koster gaat vrijuit

WASHINGTON, 2 febr. (Reuter) — Het Amerikaanse leger heeft alle beschuldigingen tegen generaal-majoor Samuel W. Koster, verdacht van het in de doofpot stoppen van de slachting in het Zuidvietnamese dorpje My Lai, ingetrokken. Uit een onderzoek is niets van opzet gebleken, zo werd bekendgemaakt.

Generaal Koster was bevelhebber van de America-divisie ten tijde van het drama in My Lai, waar in maart 1968 enkele honderden Vietnamese burgers door Amerikaanse militairen werden vermoord. Het leger vond de aanwijzingen omtrent plichtsverzuim niet voldoende om de generaal voor de krijgsraad te brengen.

Martelingen ter sprake bij tribunaal

DETROIT, 2 febr. — Een Amerikaanse veteraan die in Vietnam heeft gediend als luitenant en als ondervrager van kriegsgevangenen heeft gisteren tijdens het Vietnamtribunaal in Detroit beschreven hoe hij leden van de Vietcong martelde om hen te laten praten.

De voormalige luitenant, Shagen, vertelde dat de matelingen een vergelding vormden voor „wat zij ons op het slagveld aandeden”. Als gebruikelijke folteringen noemde Shagen het toe-

dienen van elektrische schokken aan de genitaliën, en het villen van delen van de huid van gevangenen. Wanneer het slachtoffer bezweek aan de martelingen, wat vaak het geval was, dan werd hij eenvoudig als gesneuveld tijdens een gevecht opgegeven.

Twee Amerikanen die gevangenen van de Noordvietnamezen waren geweest, getuigden dat zij humanaan waren behandeld. Een van hen zei dat hij ondanks het feit dat hij moeilijkheden maakte, goed was behandeld.

Na zijn vrijlating was hij door de Amerikaanse militaire autoriteiten op Okinawa vijf maanden geïsoleerd gehouden en bedreigd door ondervragers die veronderstelden dat hij zijn vrijlating aan hulp aan de vijand te danken had.

Het tribunaal in Detroit, dat zondag is begonnen, wordt bijgewoond door 350 mensen. Het is georganiseerd door de vredesgroep „Veteranen tegen de oorlog”, een vereniging van 2000 ex-militairen die in Vietnam hebben gediend. (Reuter)

VELE ONHEILSPELLENDE GEBEURTENISSEN

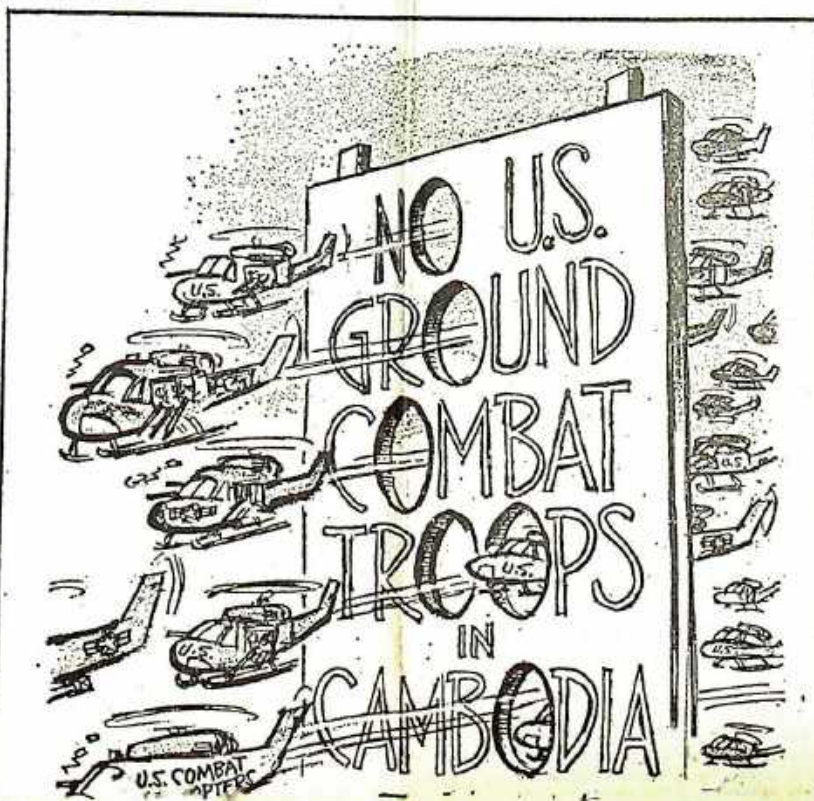
Dreigende uitbreiding van oorlog in Zuidoost-Azië

„Vietnamisering” brengt de vrede niet

door ARIE KUIPER

EEN ONDERZOEK van het Amerikaanse Instituut voor de Publieke Opinie, waarvan George Gallup de directeur is, heeft uitgewezen dat thans 73 procent van de Amerikanen wenst, dat alle Amerikaanse strijdkrachten worden teruggetrokken uit Zuid-Vietnam. Het aantal tegenstanders van de Amerikaanse aanwezigheid in dat land stijgt snel: van 55 procent in september 1970 tot 73 procent nu. Men mag aannemen dat de dreigende ontwikkelingen in Laos en Cambodja, waarvan de laatste weken steeds meer sprake is, het publiek kopschuw hebben gemaakt. President Nixon, zo geloven velen, maakt een grote fout als hij opnieuw overgaat tot een drastische uitbreiding van de oorlog tot Cambodja en Laos.

Nixons probleem is duidelijk. Hij wij van de oorlog af, althans van het

mese leger (één miljoen man sterk) Zuid-Vietnam kan beschermen, als het niet eens in staat is de aftocht van het Amerikaanse leger te dekken.

Waarom?

Wicker stelt vast dat de politiek van Vietnamisering een uitbreiding van de luchtoorlog vereist, alsmede nieuwe invasies in andere landen door het Zuidvietnamese leger en alle onbeheerste vernietigingen en slachtpartijen, die daar het gevolg van zijn. „Waarom geeft men aan deze politiek de voorkeur boven een oplossing voor de oorlog door middel van onderhandelingen?” zo vraagt hij zich af.

Wicker, die spreekt over „duizen My Lai's” als gevolg van de massale bombardementen, vraagt tenslotte: „Wat is de logica van een politiek, die het noodzakelijk maakt dat men drie landen bombardeert en er twintig binnenvalt om één land te kunnen verlaten?”

De conclusie lijkt gewettigd. President Nixon, terwijl hij praat over vrede, beëindiging van de oorlog, in werkelijkheid de oorlog uitbreidt. Hij trekt de grondtroepen terug, maar de Amerikaanse luchtmacht blijft massaal intensief de Zuidvietnamese acties in Zuid-Vietnam en de buurlanden steunen. Dat is een heel merkwaardig soort vrede.

Heeds zijn ongeveer 45.000 Amerikanen gesneuveld in een strijd, waarin alsmaar geen beslissing valt. De publieke opinie neemt dat niet langer. De felle reactie na de Amerikaans-Zuidvietnamese inval in Cambodja heeft veel duidelijk gemaakt. Nixon begrijpt dat hij, als hij in 1972 herkozen wil worden, haast moet maken met de „de-Amerikanisering“.

Vele andere feiten dwingen hem in dezelfde richting. De slachtpartijen in My Lai en andere berichten over door Amerikanen gepleegde gruwelen in Zuid-Vietnam hebben de steun van het „thuisfront“ tot een minimum doen slinken. Het moreel van de dienstplichtigen in Vietnam is schrikwekkend laag. Velen weigeren nog langer te vechten in een oorlog, die zij als zinloos zien. Ontelbaar velen hebben hun toevlucht genomen tot verdovende middelen.

„To frag“

Stewart Alsop onthulde in het weekblad „Newsweek“ van 5 december 1970, dat bij de Amerikanen in Vietnam een nieuw werkwoord in zwang is gekomen; „to frag“. Dat werkwoord staat voor het gebruiken van een fragmentatiebom „tegen een officier of onderofficier, die niet bereid is het contact met de vijand zoveel mogelijk te vermijden“.

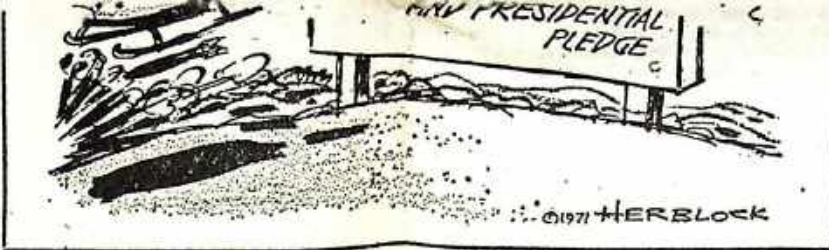
Alsop schrijft voorts, dat tussen 60 en 80 procent van de Amerikaanse militairen in Vietnam de krachtige Vietnamese marihuana gebruikt. „En een pot-rokend leger is van alles“, meent hij, „behalve een eersterangs vechtmachine.“

Nixon heeft er, om al deze redenen, belang bij de „boys“ zo spoedig mogelijk terug te halen naar huis. Aan de andere kant echter wil hij de oorlog niet verliezen. „Ik ben niet van plan“, zei hij verleden jaar tegen Stewart Alsop, „de eerste Amerikaanse president te worden, die een oorlog verliest.“

Om uit deze impasse te komen heeft hij zijn politiek van „Vietnamisering“ ontworpen: de Amerikanen verdwijnen geleidelijk en hun positie wordt overgenomen door de Zuidvietnamezen. Daarnaast wordt officieel gestreefd naar de vorming van een coalitieregering in Saigon met deelname van de Vietcong. De huidige regering in Saigon wil daar overigens niets van weten.

Bombardementen

Nixons beleid is gedoemd te mislukken, omdat het, in gewijzigde vorm, voortborduurde op de kardinale fout, die nu al zes jaar lang de Amerikaanse politiek in Vietnam beheerst — de foutieve gedachte namelijk, dat het mogelijk is de Vietcong en de Noordvietnamezen militair te verslaan. Nixon beëindigt de oorlog niet.

Spotprent van Herblock in de International Herald Tribune: „Geen Amerikaanse grondstrijdkrachten in Cambodja“.

De oorlog moet door de Zuidvietnamezen worden voortgezet.

Alles wat de Amerikaanse regering nu doet, wordt geïnspireerd door de „Vietnamisering“-politiek. Er is de laatste dagen sprake van een felle intensivering van de bombardementen (met de enorme B-52's die opereren vanuit Thailand) op Laos en Cambodja. Dat gebeurt om de zogenaamde Ho Tsjih Minh-route aan te vallen. Die route is een ingewikkeld systeem van wegen en weggetjes van Noord-Vietnam via Laos en Cambodja naar Zuid-Vietnam. Essentieel dus voor de bevoorrading van de Vietcong en de Noordvietnamezen in het zuiden.

Naar Laos

De bombardementen concentreren zich op plaatsen, waar de Ho Tsjih Minh-route in Laos en Cambodja binnenkomt in Zuid-Vietnam. Zondag alleen al werd, volgens een bericht van Associated Press, negenhonderd ton bommen neergegoid. Dat soort bombardementen wordt dagelijks herhaald. Bovendien worden 24 uur per dag aanvallen uitgevoerd door 300 tot 400 kleinere vliegtuigen. Men kan zich voorstellen hoe enorm de verwoestingen zijn, die door dit geweld worden

aangericht in Laos, Cambodja en Zuid-Vietnam.

In de laatste dagen is er ook sprake van dat het Zuidvietnamese leger Laos zal binnenvallen om een deel van dat land te bezetten, ook alweer om de Ho Tsjih Minh-route af te grendelen en de vijand aan te vallen op een plaats, waar hij tot nu toe onschendbaar was. Zo'n aanval op Laos zou worden uitgevoerd met sterke steun van de Amerikaanse luchtmacht.

Die luchtmacht is ook zeer actief in Cambodja, waar nog steeds het Zuidvietnamese leger opereert om de regering van Lon Nol te helpen. Zoals gemeld zijn op het vliegveld van Pnompenh Amerikaanse „instructeurs“ signaleerd.

De consequenties van dit alles zijn nog niet te overzien. De Amerikaanse luchtmachtacties in beide landen worden door de regering in Washington verdedigd met de stelling, dat zij noodzakelijk zijn om de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam te beschermen. Een soort rugdekking dus.

Als reactie hierop heeft Tom Wicker, een van de ervaren politieke correspondenten van de New York Times, de vraag gesteld hoe men ooit mag verwachten, dat het Zuidvietna-

Bovendien is er een onheilspellende overeenkomst tussen de gebeurtenissen in 1965, toen de Amerikanen actief in Zuid-Vietnam tussenbeide begonnen te komen, en 1971, nu de oorlog zich definitief dreigt uit te breiden tot Laos en Cambodja.

Toen de minister van defensie, Melvin Laird, voor de Congrescommissie van buitenlandse zaken het Amerikaanse optreden in Cambodja had verdedigd (de luchtacties), zei senator Stuart Symington: „Ik kan mijn ogen sluiten en vijf jaar terugblikken. Ik hoor precies hetzelfde als ik in 1965 hoorde in Saigon.“

De New York Times heeft zaterdag de vergelijking doorgetrokken in een hoofdartikel, dat hierbij wordt afgedrukt. De regering staat bovendien nog voor de taak dit alles te rijmen met het door de Senaat aangenomen „Cooper-Church-amendment“, waarin het gebruik van Amerikaanse grondtroepen en adviseurs in Cambodja wordt verboden.

Acties van de luchtmacht vallen daar kennelijk niet onder. Minister Rogers van buitenlandse zaken heeft duidelijk gemaakt, dat de regering zich het recht voorbehoudt de luchtmacht in geheel Cambodja in te zetten „om een aanval op de Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam te voorkomen“.

Niemand gelooft echter meer dat dit alles alleen maar gebeurt om de aftocht van de Amerikanen te dekken. Gevreesd moet worden, dat Nixon nog steeds denkt dat de Verenigde Staten de oorlog kunnen winnen. Hij wil zijn doel bereiken via de „Vietnamisering“, zodat er bijna geen Amerikaanse jongens sneuvelen en de publieke opinie niet in opstand komt.

De vraag is echter of het Amerikaanse volk zich zo gemakkelijk zal laten afschepen. En de gruwelijkheid van de oorlog wordt er niet minder om.

Financiële situatie is alarm
EEN NIEUW BEGRIJ: KERKOPBOU

Calley is

„geheel normaal”

FORT BENNING, 17 febr. — Psychiaters hebben de 27-jarige luitenant William Calley, beschuldigd van medeplichtigheid aan moord op 102 Zuidvietnamese burgers, „geheel normaal” bevonden.

Verdedigers hadden willen aanvoeren dat Calley „geestelijk gestoord” is. (AP)

Onbepaalde inzet van de luchtmacht

WASHINGTON, 18 febr. (AFP, AP, Reuter) — President Nixon heeft gisteren op een persconferentie gezegd, dat er geen grenzen bestaan voor de inzet van de Amerikaanse luchtmacht in Zuid-oost-Azië. In feite kondigde hij met deze woorden de onbepaalde luchtoorlog af, „overal in Indo-China” en „zolang het nodig is voor de bescherming van de Amerikaanse strijdkrachten en het repatriëringsprogramma.”

Voorts legde de president de nadruk op de volgende punten:

1. Als de Zuidvietnamese operatie in Laos (met Amerikaanse luchtsteun) succes heeft, zal de terugtrekking van Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam worden versneld.
2. Als Noordvietnamese troepen de gedemilitariseerde zone overschrijden in de richting van Zuid-Vietnam, zullen de Verenigde Staten zich niet meer gebonden achten aan het stilzwijgende akkoord inzake de stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam.
3. De Verenigde Staten zullen niet deelnemen aan een eventuele Zuidvietnamese inval in Noord-Vietnam.
4. Het is uitgesloten dat de Verenigde Staten in Indo-China tactische atoomwapens zullen gebruiken.

Nixon waarschuwde de regering van Noord-Vietnam dat de tijd voor onderhandelingen steeds knapper wordt. Amerika zal bij de besprekingen in Parijs „geen enkele diplomatieke concessie” meer doen. Met het voortschrijden van de tijd komen de besprekingen steeds meer onder de verantwoordelijkheid van de Zuidvietnamese regering. De operaties in Laos verlo-

pen volgens plan, hoewel de Noordvietnamese strijdkrachten fel verzet bieden.

China

De president verklaarde met nadruk dat de operaties in Laos geenszins zijn bedoeld om communistisch China te bedreigen en door de regering in Peking ook niet als zodanig geïnterpreteerd moeten worden. Hij zei niet te geloven, dat China de inval in Laos zou beschouwen als een bedreiging van zijn veiligheid. Ook zei Nixon dat hij in geen geval zal toestaan dat Amerikaanse grondstrijdkrachten of militaire adviseurs Laotiaans of Cambodjaans grondgebied betreden.

De Zuidvietnamese strijdkrachten aldus de president, zullen in Laos blijven tot zij hun doel, versterking van de vijandelijke aanvoerwegen, hebben bereikt. In elk geval zal de operatie niet langer duren dan tot eind april of begin mei, als de regentij aanbreekt. De drie belangrijkste Noordvietnamese aanvoerroutes zijn volgens Nixon afgesneden.

Kennedy

Senator Edward Kennedy zei gisteren in een toespraak tot een groep Amerikaanse zakenlieden, die ijverer voor vrede in Vietnam, dat een datum moet worden vastgesteld voor het terugtrekken van de Amerikaanse troepen uit Zuidoost-Azië. „Wij hebben nu duidelijk gezien wat Vietnamisering betekent. De invasie van Cambodja en Laos zijn er het gevolg van. Vietnamisering betekent oorlog en meer oorlog en heeft niets te maken met het stopzetten van geweld. Vietnamisering is een politiek van geweld.”

„Toen laatst Amerikanen in burger in Laos werden gezien”, aldus Kennedy, „lepen die er niet zo bij om de vijand te misleiden, maar om ons te misleiden. Het embargo op nieuws uit Indo-China is niet ingesteld om de vijand voor de gek te houden, maar om ons zand in de ogen te strooien.”

Onbeperkte actie boven Indo-China

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 18 febr. — In een poging maximale militaire en politieke druk te oefenen op Hanoi om te grote Noordvietnamese reacties op de invasie van Laos af te schrikken, heeft president Nixon gisteren iedere beperking van de acties van de Amerikaanse luchtmacht in Indo-China uitgesloten. Alleen verzekerde de president dat er geen tactische nucleaire wapens gebruikt zullen worden.

Dit waarschijnlijk omdat sommige extreme Vietnam-critici met het oproepen van die mogelijkheid trachten het protest hier weer op gang te brengen. Zij vonden daarmee slechts gehoor in Peking en Hanoi en bij enkele Europese journalisten.

„Ik zal geen beperking leggen op het gebruik van de luchtmacht” aldus Nixon. Hij weigerde dus ook herhaling van Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam uit te sluiten. Deze waren mogelijk, aldus de president, omdat de Noordvietnamezen zich toch niet hadden gehouden aan de voorwaarden waarop de aanvallen in 1968 waren gestaakt.

„Sinds 3 november”, aldus de president, „heb ik totaal negen keer gewaarschuwd dat wij iedere actie zullen nemen tegen Noord-Vietnam wanneer de infiltratie naar Zuid-Vietnam toeneemt”. Tegelijk maakte de president duidelijk dat hoewel geen Amerikaanse grondtroepen in Laos of Noord-Vietnam zullen worden gebruikt, een aanval van Zuidvietnamezen op Noord-Vietnam mogelijk blijft.

Onberekenbaar

De na twee weekeinden in Florida flink bruingebrande president, gaf te verstaan dat Washington en Saigon onbereken-

infiltratie-route naar Zuid-Vietnam af te snijden.

Deze militaire dreigingen tegen verhoogde noordvietnamese aanvalslust deed de Amerikaanse president meteen ook vergezeld gaan van politieke waarschuwingen. Hij zei dat na bijna tweeëneenhalf jaar onderhandelen in Parijs het Amerikaanse geduld teneinde loopt. Er waren geen nieuwe Amerikaanse concessies te verwachten.

De vijand kon maar beter beginnen ernstige voorstellen te doen. Want naarmate er meer Amerikanen vertrokken uit Vietnam nam de Amerikaanse invloed op Saigon af, werden de Zuidvietnamezen sterker en agressiever en dus minder tot een compromis geneigd. Trouwens zo voegde Nixon er aan toe, enige Amerikaanse troepen zullen in Zuid-Vietnam blijven zolang er Amerikaanse krijgsgesvangenen in het Noorden zijn.

De president gaf met zijn dreiging over toekomstige Zuidvietnamese sterkte alvast antwoord op een bijzonder felle uitval van senator Edward Kennedy die nu hij geen

assistent-fractieleider van de Democraten meer is en iedere kans op het presidentschap heeft verspeeld, geen blad meer voor de mond neemt. Kennedy betreurde het gebrek aan protest in de Verenigde Staten tegen de invasie in Laos. „Die invasie heeft het bedrog hier thuis nog groter gemaakt en dat is wat het zo walgelijk maakt.”

Geweldspolitiek

Vietnamisatie, aldus Kennedy, betekent alleen maar meer en meer oorlog en is geen vredespolitiek maar een geweldspolitiek. „Het enige verschil is dat wij er zelf minder bij betrokken zijn, onze handen schoonwassen, en anderen de oorlog laten voortzetten.” De Democratische senator bereidde daarmee de nieuwe politiek van de oppositie voor. Volgens deze zou ook wanneer Nixons vietnamisatie van de oorlog slaagt en Amerikaanse troepen vertrekken, gehamerd moeten worden op het feit dat Nixon voortzetting van de oorlog door Saigon mogelijk maakt.

Hanoi voelt zich door rede Nixon bedreigd

WASHINGTON, vrijdag

Zowel Hanoi als Peking hebben de onverwachte verklaring van president Nixon dat de V.S. bereid zijn hun luchtmacht onbeperkt in te zetten in Indochina, ken, streng veroordeeld. Woordvoerders van de Noordvietnamese regering en van de Vietkong noemde de verklaringen van Nixon een directe bedreiging voor Hanoi en Peking en tevens een uitbreiding van de oorlog in China.

President Nixon verklaarde dat de Amerikaanse luchtmacht onbeperkt ingezet zal worden, als de Noordvietnamezen de gedemilitariseerde zone die Noord- en Zuid-Vietnam van elkaar scheidt overschrijden.

Hij sloot daarbij het gebruik van kernwapens uit. Hij verklaarde voorts dat de Amerikaanse troepen niet eerder uit Indo-China zullen weggaan voordat alle Amerikaanse krijgsgevangenen zijn vrijgelaten.

Het commentaar van een vertegenwoordiger van Hanoi in Parijs hierop was: „Nixon is de grootste hypocriet van deze eeuw. Enerzijds beklagt Nixon zich over de behandeling van krijgsgevangenen, anderzijds stuurt hij mee soldaten naar het front die gevangen worden genomen of gewond raken”. (AP/Reuter)

Getuigenis van Calley over My Lai begonnen

FORT BENNING, 23 febr. — Vandaag zal William Calley, de man die terecht staat voor een Amerikaanse krijgsraad wegens moord op meer dan honderd Zuidvietnamese burgers in het dorp My Lai, zijn lezing geven van de toedracht van de massamoord daar op 16 maart 1968. Gisteren is Calley zijn getuigenis begonnen, nadat het proces enige weken was geschorst voor een nieuw psychiatrisch onderzoek.

Volgens dit onderzoek, waarvan de resultaten gisteren werden toegelicht, was Calley niet in staat de gevolgen van zijn daden te beseffen: zijn geestelijk vermogen was door de spanningen van de gevechtshandelingen in Vietnam zo verminderd, dat hij zich zelf eerder bezig zag met het „vernietigen van vijanden”, dan met het „vermoorden van menselijke wezens”.

Calley heeft de moord op de bevolking van My Lai nooit ontkend. Zijn verdedigers legden er de nadruk op dat Calley bij de actie in het dorp handelde in opdracht van zijn superieuren. Calley zelf verklaarde gisteren dat hem was geleerd dat alle orders die worden gegeven wettig zijn.

„Je zou voor een krijgsraad kunnen komen voor de weigering een bevel op te volgen, en wanneer je dat in het zicht van de vijand doet, zou je ter dood veroordeeld kunnen worden”, aldus Calley. „Wanneer ik een bevel in twijfel zou trekken,

zou men verwacht hebben dat ik het zou uitvoeren en later terugkomen om erover te klagen”.

De 27-jarige luitenant zei dat hij in het leger ok had geleerd dat iedereen in Vietnam een potentiële vijand was, mannen, vrouwen en zelfs kinderen, die dor hun onschuldige uiterlijk juist dubbel gevaarlijk kunnen zijn.

Calley zei verder dat hij wroeging had gevoeld toen een aantal mannen van zijn compagnie in een mijnenveld was gesneuveld, enkele dagen voor de massamoord.

Bij de aanblik van de uiteengescheurde lichamen van zijn manschappen had hij wroeging gevoeld over het feit dat zij ooit gedwongen waren geweest naar Vietnam te gaan, aldus Calley. (Reuter)

Rectificatie

Van het artikel onder de kop „Hoessein voelt zich in de steek gelaten” op pagina 4 in NRC-Handelsblad van gisteren is het slot verminkt weergegeven. Vanaf de elfde regel in de laatste kolom dient de tekst als volgt gelezen te worden: Van de kant van het Palestijnse bevrijdingsleger, dat tegen de vorming van een Palestijnse staat gekant is, heeft men de indruk dat er iets in de maak is, een spel dat de commando-organisaties niet goed begrijpen. Men weet in ieder geval dat honderd officieren van het Palestijnse bevrijdingsleger onlangs zijn verwijderd uit de „hete zone” aan boord van een vliegtuig van de Russische luchtvaartmaatschappij Aeroflot met bestemming Tsjkent en Moskou.

— VS-troepen in Vietnam. Het Amerikaanse opperbevel in Saigon heeft opnieuw een terugtrekking van 2300 militairen uit Zuid-Vietnam bekendgemaakt. Daardoor komt het aantal Amerikaanse militairen in dat land op 330.600, het laagste aantal sedert 1966. Op 1 mei moet dit teruggebracht zijn tot 284.000. (Reuter)

LUIT. CALLEY:

Verliezen overdreven

FORT BENNING, 24 febr. (Reuter) — Luitenant William Calley die in Fort Benning terecht staat in verband met het bloedbad in My Lai, heeft het Amerikaanse leger er van beschuldigd dat het de vijandelijke verliezen overdrijft. Zo was na het gebeurde in My Lai gemeld, dat zijn eenheid 250 communistische militairen had gedood.

De luitenant zei, dat het Amerikaanse leger soms koeien, varkens en honden meetelt, als het gaat om het vaststellen van de verliezen van de tegenstander.

Officier voor

My Lai-zaak

gedagvaard

WASHINGTON, zaterdag

De Amerikaanse kolonel Henderson zal voor de krijgsraad moeten verschijnen omdat hij „opzettelijk heeft nagelaten een passend en diepgaand onderzoek in te stellen naar de massamoorden in het Zuidvietnamese My Lai.” Van de 14 officieren, die oorspronkelijk terecht moesten staan, omdat zij het gebeurde in My Lai geheim hadden gehouden, is nu alleen Henderson overgebleven.

Henderson (50) was commandant van de 11e infanteriebrigade ten tijde van de massamoord in My Lai op 16 maart '68. Een soortgelijke aanklacht tegen kapitein Dennis H. Johnston is ingetrokken.

Een psychiater heeft gisteren verklaard dat de hoofdverdachte in de My Lai-zaak, luitenant William Calley, op geen enkele manier geestelijk gestoord was toen hij opdracht gaf tot het bloedbad. De psychiater treedt als getuige op in het proces tegen Calley.

Als getuige zal ook optreden kapitein Ernest Medina, de man die commandant was van de infanterie-compagnie waar onder Calley ressorteerde. Volgens Calley heeft Medina hen bevel gegeven om het dorp uit te roeien. - (UPI)

Calley's kapitein Medina ook voor krijgsraad

WASHINGTON, 9 maart — De Amerikaanse legerkapitein Ernest L. Medina moet zich verantwoorden voor een krijgsraad in verband met het bloedbad in het Zuidvietnamese dorp My Lai in maart 1968.

Tegen hem zijn drie beschuldigingen van moord uitgebracht. Zo wordt hem ten laste gelegd „een onbekend aantal, niet minder dan 100, niet geïdentificeerde Vietnamezen” te hebben vermoord door schoten met machinegeweren, geweren en andere wapens. De andere twee aanklachten betreffen het doden van een man en een vrouw.

Kapitein Medina was de meerdere van luitenant William Calley, die nu in Fort Benning terecht staat wegens moord op 102 inwoners van My Lai. Calley heeft verklaard te hebben gehandeld overeenkomstig het bevel van kapitein Medina om alle levende wezens in het dorp te doden.

Zware Noordvietnamese verliezen in Sepone

SAIGON, 8 maart — De Zuidvietnamese aanval op de Ho-Tsji--Minhroute in Laos ging vandaag de tweede maand in terwijl de troepen van Saigon het tellen van de Noordvietnamese doden voortzetten die het slachtoffer werden van de vernietigende Amerikaanse luchtaanvallen op dat gebied.

Het Zuidvietnamese opperbevel meldde gisteravond laat dat opnieuw 112 Noordvietnamese lijkjes waren gevonden in het hart van de Ho-Tsji--Minhroute, Sepone, de stad die de Zuidvietnamezen zaterdag wisten te bezetten. Eerder karens reeds 261 lijkjes geteld. De doden vielen als gevolg van de zware B-52-bombardementen die aan de Zuidvietnamese verovering voorafgingen.

Medina: vrouwen en kinderen

moesten gespaard worden in My Lai

Kapitein Ernest Medina, de commandant van de legercompagnie die verantwoorde was voor de massamoord in het Zieudvietnamese dorp My Lai in 1968, heeft gisteren tijdens het proces van luitenant Calley verklaard dat hij uitdrukkelijk had bevolen vrouwen en kinderen te sparen.

Daarmee ging hij recht in tegen de verklaringen van Calley, dat Medina hem opdracht had gegeven om „alles wat levend is” in My Lai te vernietigen.

Beide mannen worden door het Amerikaanse leger beschuldigd van het vermoorden van burgers, Calley van het daadwerkelijk doden van meer dan honderd Vietnamezen, en Medina wegens verantwoordelijkheid voor het gehele bloedbad, waarbij volgens Amerikaanse cijfers ongeveer tweehonderd mensen omkwamen, volgens gegevens van de Vietcong echter veel meer.

De vraag die in proces-Calley niet aan de orde kwam - was My Lai geïsoleerd incident?

13 maart 71 nu

HALVERWEGE VERONICA EN WELKOM OP RADIO NOORDZEE
 HILVERSUM 3 OP 220 MTR
JAN VAN VEEN
 MET: IEDERE DAG LUID EN DUIDELIJK
JOOST DE DRAAIER
 van 9 tot 12 u. (Jan en Alleen)
FERRY MAAT
 van 14-16 u. (Hou Maat) en van 12-14 u. (Joost mog 't weten)
RADIO NOORDZEE
 50-Telerschrijven en Hit Picks
 van van Noorzee met de Top
RADIO NOORDZEE
 op 220 M. 20 u. per dag
EEN GRENZE(N)LOOS STATION
 Inlichtingen voor adverteerders:
 Postbus 117, Hilversum, Tel. 02150 - 40354 en 020

HANM TRC

FLAT
 Roelof Hartje 4
 co-op. woonvereniging
 Uitsluitend voor leden van de

"HET NIEUWE HUIS"
 Kijkdag maandag 15 maart van 15 tot 16 uur en van 18 tot 19 uur.
 f 187,95 p.m.
 best. uit 1 kamer en schuifdeur, incl. c.v. en verdele voorz.

STABILIZERS
 FOR A NEW BRANCH
 IMPORTANT CHEMICAL FIRM
 is looking for technical and commercial COLLABORATORS.
 The maximum secrecy is guaranteed.
 The names of the candidates will be not transmitted without their authorisation following the interview.
 Please indicate the firms which the candidate doesn't contact.
 Send curriculum details handwritten also if possible the telephone number to:
B.V. I.S. - C.P. 4745 - LUGANO (Switzerland)

BON In ongefrankeerde envelop zenden aan:
 VPRO - Antwoordno. 500 - Hilversum
 Ik geef mij op als lid-abonnee op Vrije Geluiden a
 25,40 per jaar 13,80 per haljaar 6,90 per kwartaal;
 Ik geef mij op als lid-contribuant van de VPRO a 5,- p. jr.;
 stuur mij gratis proefnummers van Vrije Geluiden.
Naar de 150.000 leden!
 Stuur mij daarom aanmeldingskaarten voor nieuwe abonnees.
 Naam: .....
 Straat: .....
 Plaats: .....
 NR 33
 donderdag: VPRO-TV
 vrijdag: VPRO-RADIO
 telefoon: 02150-44752

Doel komt in zicht...

Hand als Egypte, door per-
 nlijheid wordt verworven.
 de Egyptische archeologie was
 in leven en zijn bezetenheid,
 hment dat de schrijver er op het
 laatste moment in heeft ge-
 bracht: de angst voor zonder ge-
 weten operende wetenschap.
 Hij leerde in de volle zin van
 pen - en een apocalyps die er
 wel gauw zou kunnen zijn.

Aanmelding, afhankelijk van leeftijd, ervaring en eventuele meerdere diploma's kan geschieden tussen f 1.007,- en f 1.465,- bruto per maand AOM/AWW premie wordt niet ingehouden. Voor een korte periode kan door de School voor huisvesting worden gezorgd.
 De Griffioen der Arr. Rechtenbank
 te Amsterdam.
 Mr. G. M. de Bruijne-Wille.
 Nader inlichtingen over de inhoud van de functie worden gaarne
 verstrekt door de directeur, de heer J. Sorgdrager, tel. 020 - 48 42 37.
 Sollicitaties worden gaarne ontvangen door de Personeelsdienst van
 het ziekenhuis, de Boelelaan 1117, Postbus 7057 te Amsterdam.

Luitenant William Calley heeft aangekondigd, dat hij nog eens een oorlogsfilm zal maken, die zo realistisch en zo gruwelijk is, dat het publiek de bioscoop uit zal wankelen om op straat over te geven. Calley, die op het ogenblik in de Verenigde Staten terecht staat, wordt beschuldigd van moord op 102 Vietnamese burgers tijdens het bloedbad in May Lai, in maart 1968.

Door een onzer redacteurs
 Vorige week kreeg hij gelegenheid, zijn eigen verdediging te voeren, een relaas dat twee en een halve dag duurde en naar aanleiding waarvan Time schreef dat „de ongelofelijke beestachtigheid van de Amerikaanse troepen in My Lai er tenminste begriepelijk door werd”.
 Het proces tegen Calley is met grote nauwkeurigheid gevoerd. Maar één vraag is daarbij weinig aan de orde gekomen, de vraag namelijk of My Lai een uitzonderlijk bloedorstig incident was, of dat bij de Vietnamese oorlogvoering soortgelijke gebeurtenissen tot de normale „morele kosten” van de strijd moeten worden gerekend. Eigenlijk is dit bij iedere oorlog een onvermijdelijke vraag, en dat men in de zaak Calley deze in

Lane in opspraak is gekomen. Zijn „Rush to Judgement”, waarin hij tot de conclusie kwam, dat president Kennedy het slachtoffer was geworden van een samenzwering, werd door een commissie van deskundigen vernietigend beoordeeld.
 Nu heeft Lane opnieuw een tegenstander gevonden in Neil Sheehan, medewerker van de New York Times, die het materiaal van Lane kritisch heeft onderzocht. Een van de getuigen van Lane, die beweerd had, uit onmiddellijke ervaring in het gevecht te spreken, bleek alleen administratief werk te hebben gedaan. Een andere is door Sheehan ontmaskerd als een notoire fantast.
 Dit alles maakt het bijna onvermijdelijk, dat Lane in de ogen van het grote publiek tot een querulant wordt aan wiens woorden men opge-

William Calley en Mark Lane zijn twee Amerikanen in wie zich op overigens zeer verschillende wijze het Vietnamese dilemma weerspiegelt. Het is het dilemma waarin iedere oorlogvoerende natie terecht komt als een groot deel van het volk gaat twifelen aan de rechtvaardigheid van de oorlog. Hoe groter deze twijfel wordt, des te grondiger zal men gaan zoeken naar feiten die het tegendeel moeten aantonen. In iedere oorlog is „de eenheid van de natie” een taboe dat heel lang onaantastbaar blijft. Het is onverbreekelijk verbonden met het geloof in de „rechtvaardigheid van de oorlog”. Het taboe verzwakt naarmate de oorlog intensiever wordt, meer verliezen in levens en geld kost, langer gaat duren en de „wezenlijke waarden” van de natie dreigt aan te vreten.

„Het leger is niets anders dan een monster van Frankenstein, en ik was daar een klein deeltje in.” Dat zegt luitenant William Calley, de man die terecht staat op verdenking van moord op meer dan honderd Vietnamese burgers in het dorpje My Lai in maart 1968.
 In het Amerikaanse blad Esquire tracht Calley duidelijk te maken dat de massamoord in My Lai niet een willekeurig incident was, maar geschiedde in opdracht van zijn superieuren. Ik kon niet toegeven aan de wens van het peloton om de dorplingen van My Lai onder handen te nemen die de Vietcong bij hinderlagen hadden geholpen, zo zegt Calley. „Niet zonder orders. En die kreeg ik op 15 maart. Ik weet verdomd goed dat ik daar mijn plicht deed. De plicht van de infanterie: het opzoeken, bestrijden en vernietigen van de Vietcong. Amerika heeft geprobeerd een soort supermens te bouwen: een oorlogsmachine (het mag belachelijk klinken) die een vredesmachine was. Op papier is het leger een prachtige zaak! Maar denk aan het verhaal van dr. Frankenstein. Wat een uitstekend dokter hij aanvankelijk was. Hoe hij een supermens wilde ontwikkelen met het scherpste verstand en het sterkste lichaam... maar die werd oncontroleerbaar. En moordde alleen maar.”

moreel-politieke kwestie niet centraal heeft gesteld, betekent niet dat men er in de Verenigde Staten aan voorbij gaat.

Een controverse man, die deze zaak in algemeen verband aan de orde heeft gesteld, is Mark Lane, een links georiënteerde advocaat, die een rol heeft gespeeld bij de organisatie van het „Vietnam-tribunaal” in Detroit, en die onlangs een boek heeft gepubliceerd waarin een aantal getuigenissen van Amerikaanse soldaten over Vietnam is verzameld. Dit is niet het eerste boek waardoor

Maar ook kan gaan. Maar oorschoon Sheehan duidelijk de onbetrouwbaarheid van Lane vaststelt en diens boek „onverantwoordelijk” noemt, verheelt hij niet dat de vermoedens omtrent gruwelijk geweld gegrond blijven. Een querulant mag dan onbetrouwbaar zijn omdat hij het beeld in sterk overdreven mate vertekent, maar dat wil nog niet zeggen dat hij geen „seismografische functie” zou vervullen, en dat het gebeuren waarop hij reageert niet heeft plaatsgevonden, al ging het dan in werkelijkheid „anders” toe.

Aan deze drie voorwaarden voldoet de Vietnamese oorlog volkomen. Vooral de laatste weken is dit weer duidelijker dan ooit, zoals uit de berichten van het opnieuw uitgebreide front blijkt. Dat ook de „wezenlijke waarden” in toenemende mate in het geding zijn, is misschien minder duidelijk. Maar dat blijkt uit de gang van zaken bij het proces Calley, en uit de controverse om het boek van Mark Lane. Opdat de lezer zich een oordeel kan vormen, volgen hier een aantal passages uit zijn boek, die niet door Sheehans kritiek zijn getroffen.

Een van de voornaamste oorzaken (en tegelijkertijd een parallel met de situatie tijdens het Derde Rijk) van de massale beestachtigheid die in naam van de democratie in Vietnam wordt bedreven ligt in het feit dat tijdens de opleiding en in de praktijk aan de Vietnamezen alleen maar wordt gerefereerd in termen van „gooks”, „peloppers”. Een zwarte deserteur die zijn basisopleiding voor het keurkorps der mariners in het „Boot Camp”, Parris Island in Zuid-Carolina heeft gehad, zegt daarover tegen Mark Lane: We hadden in Boot Camp elke dag oefeningen in bajonetvechten — we moesten 'Kill!' blèren, wanneer we de bajonet in de pop staken. Daarna moesten we de pop aftuigen, er met de geweerkoef op rammen en de bajonet erin steken. En we moesten die poppen gore, hoerige pelopper of spleet-oog of mongooltje. Het enige wat we niet mochten zeggen was Vietnamees.

En een ander, die dezelfde elite-opleiding kreeg: Gedurende de hele opleiding legden ze de nadruk op de dierlijkheid van de Vietnamezen. Ze zijn minder dan mensen, werd ons verteld. We mochten met ze doen wat we wilden als we daar waren.

Ze vertelden ons dat je zo'n pelopper kon doodmaken en dan in mootjes hakken. Het was geen menselijk wezen. Vlak voor ik naar Vietnam werd gestuurd heb ik nog bij een bataljon gezeten waar de oorlogssituatie werd nagebootst. Daar werd het werkelijk intensief aangepakt. Geen moeite werd gespaard om het uitroeien en folteren van die minderwaardige Vietnamezen te verheerlijken. De sergeanten noemden ze altijd peloppers of mongooltjes. Ze noemden ze nooit Vietnamezen. Een rekrut had het een keer over Vietnamezen en de sergeant zei toen tegen hem dat hij een 'verdomde peloppergek' was.

Gruwelen

Een Amerikaanse militair, die het allemaal bijna drie jaar lang heeft meegemaakt, vertelt Mark Lane hoe hij op een dag een jonge Vietnamees, na hem verwond te hebben, krijsgesvangen maakt:

Dat joch verliest een boel bloed. Ze zeggen 'm dat ze 'm zullen verbinden als hij praat. Het joch wou niet praten. De CIDG trekt dus een bajonet en haalt dat been nog verder open dan het gat dat door die kogel was gemaakt. Dat was nog niet erg genoeg, ze gingen verder en maakten hem dood.

Hoe maakten ze hem dood?
Door hem te martelen.
Hoe martelden ze hem?
Door z'n vingers af te hakken — kootje voor kootje. Door hem met een mes net genoeg te steken dat hij ging bloeden.
Waar?

In z'n gezicht, z'n buik, z'n handen, z'n armen — overal lieten ze 'm bloeden.
Hoe lang ging dat door?

Ongeveer drie uur. Tenslotte ging het joch van z'n stokkie. Ze konden hem niet meer bij bewustzijn brengen. De CIDG trok zijn pistool en schoot hem door het hoofd. Nadat hij dood was sneden ze z'n scrotum af — ze castrerden 'm — en naaiden dat in z'n mond. Daarna stelden ze hem midden in dat dorp ten toon, met een bordje erop: wie hem aanraakt krijgt dezelfde behandeling. Niemand heeft hem aangeraakt. Vrouwen paken ze ongeveer net zo aan.

Ik zag dat ze een jong meisje gevangen namen. Ze zelden dat ze sympathiseerde met de Viet-

cong. Ze werd gevangen genomen door de ROK — Royal Army of Korea (het Koninklijke Koreaanse Leger). Tijdens het verhoor wou ze niet praten. Ze trokken haar al d'r kleren uit — bonden haar toen vast. Daarna had iedereen in het bataljon gemeenschap met haar. Ten slotte zei ze dat ze niks meer hebben kon — ze zou praten. Daarna hechtten ze haar vagina met gewoon ijzerdraad. Ze dreven een koperen staaf door haar hoofd en hingen haar op. Daarna scheidde de commandant van de groep — een luitenant — met een lange sabel haar hoofd van haar romp. En ik heb gezien dat er één gebrand werd met een gloeiende bajonet die recht in haar vagina was gestoken.

Wie deed dat?

Wij.

Amerikaanse soldaten?

Ja.

Hoeveel Amerikaanse soldaten deden daaraan mee?

Zeven.

Wie was dat meisje?

De dochter van een Vietnamese leider. Hij sympathiseerde met de Cong. We kleedden haar uit, bonden haar vast en verhitte een bajonet in een vuurtje. Haalden het ding toen over d'r borsten heen — en dreven het in de streek van de vagina in haar lichaam.

Ging ze dood?

Niet meteen. We hadden een kerel bij ons. Die haalde een leren schoenveter uit zijn laars.

Maakte die nat. En bond die om haar nek. We lieten d'r in de zon hangen. Ongelooft leer krimpt als het droog wordt. Ze werd er gewoon langzaam door gewurgd.

In Frankrijk sprak Lane met de deserteur Ray, die ruim negen maanden in Vietnam had doorgebracht, en als groepscCommandant in een bataljon Jagers deelnam aan een groot aantal zuiveringsacties, de beruchte „search-and-destroy”-acties.

Wist u iets af van de behandeling die het leger aan krijsgesvangenen gaf?

De behandeling van krijsgesvangenen door het leger — wel, soms krijg je het consigne 'geen gevangenen'. Met andere woorden: als je iemand zag liggen en dacht dat hij aan zijn verwondingen zou sterven, dan liet je 'm liggen. Als hij niet zou sterven aan de opgelopen verwondingen — dan moet je dood zijn tegen de tijd dat je verder trekt.

Wat betekend dat?

Dat je 'm doodschoot.

Behalve de Amerikanen nemen ook soldaten van het Zuid-Vietnamese leger deel aan de ongelukkigste martelingen van hun landgenoten. Dezelfde Ray was er getuige van hoe een jong meisje door toedoen van Vietnamese Jagers drie dagen nodig had om te sterven.

Ze trokken haar kleren uit. Toen sloegen ze haken in haar benen, vlak bij haar hielen. Ze spreidden haar benen uit elkaar en hingen haar op in een boom

als een varken dat geslacht wordt. Ze hingen haar op aan die haken, helemaal zo uit elkaar gerekt. Toen pakten ze een stuk bamboe van ongeveer een meter lang en ongeveer zo dik als een pols en ramden die in haar — in haar vagina. Daarna staken ze bamboesplinters door haar borsten en in alle weke plekken van haar lichaam. Onder haar oksels, in haar buik. Het kostte haar drie dagen om te sterven.

Daar bent u getuige van geweest?

De Amerikanen kregen bevel zich om te draaien. Er werd ons gezegd dat we niet moesten kijken, zodat we altijd konden zeggen dat we niks hadden gezien. Maar in feite zagen we de vrouw en wat er met haar werd gedaan. Maar toen we vlak langs haar marcheerden, werd ons gezegd dat we de andere kant op moesten kijken.

Zou u een operatie kunnen beschrijven waarbij onschuldige mensen werden gedood? vraagt Lane een deserteur.

Ja, dat kan ik wel. Een dorp ten noorden van onze stellingen. We krijgen een rapport — Vietcong in het gebied — ga erheen, ondervraag het dorp en zoek het uit. Wij erheen, het dorps hoofd ondervraagt en dat dorps hoofd sympathiseert met de Cong — zei dat we moesten maken dat we weg kwamen. Wij weg. Maar we kwamen terug met een grotere afdeling en gooiden het dorp volkomen plat.

Hoe?

Napalm, mortier-aanvallen, zware artillerie, grondaanvallen, pantserwagens — een aanval op volledige schaal tegen een klein dorpje.

Hoeveel mensen waonden er voor de aanval?

Ongeveer 400.

Hoeveel overleefden de aanval?

Eén.

Wie werden er dan gedood?

Iedereen. Vrouwen, kinderen, waterbuffels, kippen, geiten, alles.

De bovengenoemde Ray beschrijft een van de „zuiveringsacties”:

Onze compagniescommandant — een kapitein — liet het mortierpeloton in stelling gaan en gaf hun opdracht het dorp... „van de kaart te vegen”.

Deden ze dat?

Ze schoten alles aan flarden. We trokken er naderhand door-

heen en je kon er stukken van armen en lichaamsdelen zien rondslingeren, en verder overal kraters en het dorp zelf stond in brand — strohutten in brand. De hutten die niet afgebrand waren staken we zelf in brand.

Hoeveel mensen hadden er in dat dorp gewoond?

Zo ongeveer 500 mensen zou ik zeggen.

Hoeveel overleefden het?

We vonden geen overlevenden. We vonden stukken lichaam. Sommige ervan waren zo lelijk door napalm verbrand dat je niet kon zeggen of het mannen of vrouwen waren.

Wat werd er tegen het dorp ingezet?

Napalm, fosforgranaten, rookbommen, lichtfakkels, geweren, mitrailleurs. Alles waarmee het bestookt kon worden.

Had u wel eens eerder gezien dat een dorp op dergelijke wijze

met de grond gelijk werd gemaakt?

Jawel.

Meer dan één keer?

Ja. Als we bij een dorp kwamen en dachten dat ze daar met de Viet Cong sympathiseerden, of misschien Viet Congs verborgen hielden, dan kwam het consigne „platbranden”. En dan lieten we het dorp tot de grond toe afbranden.

Grote leegte

Tenslotte de vraag: waartoe? De meesten die Mark Lane sprak waren juist deserteurs omdat zij zichzelf die vraag hadden gesteld. Een marine-officier antwoordt op de vraag waarom hij is gedeserteerd: „Dat was het gevolg van een besluit waartoe ik ben gerijpt tijdens de periode dat ik in Vietnam was. Als je daar bent kun je het contrast zien — de V.S. zijn een vreemd element in Vietnam. De gevangenen genomen mensen, de men-

sen die uit routine worden vernietigd — die maken deel uit van het land. Die mensen waren in een proces van zelfbeschikking verwickeld. En daar mengden wij ons in. Ik ben geen communist, en ik sta zelfs niet links van het centrum, maar ik kan niet billijken dat wij trachten onze ideologie aan die mensen op te dringen. Het stond aan hen om te beslissen hoe ze wilden leven en wat voor soort regering ze wilden hebben. En de soldaat die in 33 maanden meer dan een paar honderd mensen heeft gedood, zegt: Nu ik uit eigen ervaring weet wat er gebeurt ben ik tegen deze oorlog, vanwege het feit dat we onschuldige mensen doden. Wij zijn net zo erg als de nazi's gedurende de Tweede Wereldoorlog toen ze de joden vermoordden. Wij doden onschuldige mensen — misschien niet eens de Vietcongs maar ze noemen ze Vietcongs — roeien we uit. Wij roeien ze uit. (—).

Mij werd verteld dat dat we de Vietnamezen gingen redden van de communisten. We hebben niemand gered. Waarom wij daarheen werden gestuurd? Ik kan het echt niet zeggen.

Stond u voor u in Vietnam kwam positief tegenover onze deelneming aan de oorlog? vraagt Lane een onderofficier die een strenge selectie op politieke betrouwbaarheid had doorstaan voor het inlichtingenwerk dat hij moest doen.

Ja. Ik ging erheen met de gedachte dat de Amerikaanse aanwezigheid in de grond van de zaak juist was. Toen ik er vandaan ging wist ik dat we daar niets te maken hadden. Ik zag hoe beestachtig we ons gedroegen en hoe weinig we ons om het volk bekommerden. Sommige gedachteloze verharde lieden mogen misschien zeggen dat zich in alle oorlogen excessen voordoen. Dat is misschien waar, maar onze aanwezigheid daar heeft niet het doel de democratie te verdedigen, maar de democratie te vernietigen.

Wat brengt u tot die conclusie?

Ik was in Vietnam toen de verkiezingen voor het presidentschap en de Nationale Vergadering werden gehouden. De daarheen gestuurde Amerikaanse waarnemers zeiden dat het een eerlijke verkiezing was. Ik was op de dag van de verkiezingen in het dorp Di An. Ik moest weg voor een opdracht en had aller-

lei officiële p
het basiskamp
ten. Het leger
aan, niet dat
sche verkiezing
Maar ik ging
van Di An.
troepen van Sa
geposteerd da
hoe iedereen s
democratisch j
wanneer een
over je schoude
zien op wie je
kandidaten w
Degene die daa
bij kwam wer
de gevangenis
Amerikanen e
Vietnamezen, v
schuldige burge
gestorven om
verkiezingen te
den? En hoeve
moeten sterven?

Die vraag is,
later, nog ste
aantal Amerika
lijks sneuvelt, is
het is geweest,
niet zoveel. Mee
dat Amerikaans
niet op het slagv
maar in de overv
talen in Japan,
of de VS aan ve
zwijsen, niet bij
worden opgeteld
dat het officiële
44.000 zeker ve
worden.

*) Mark Lane, Co
Americans, Ned.
wij deserteerden
met Amerikanen
Tijl N.V., Zwolle.

VS staken ontbladering Vietnam

WASHINGTON, 16 april (AP) — Nadat jarenlang duizenden hectaren in Vietnam met een ontbladeringsmiddel waren besproeid, heeft het Pentagon thans besloten het gebruik van dit omstreden middel, „2,4,5-t” te staken.

Het besluit is genomen omdat het binnenlandse gebruik van dit krachtige onkruidverdelgingsmiddel thans verboden is.

Uit proeven is namelijk gebleken, dat 2,4,5-t of „Herbicide orange” bij laboratoriumproeven kanker verwekt in muizen, die ermee ingespoten zijn.

Volgens de deskundigen kan 2,4,5,-t abnormale ontwikkelingen veroorzaken in ongeboren zoogdieren.

Volgens het departement van buitenlandse zaken is nog niet gebleken, dat het middel in Vietnam tot misvormingen heeft geleid.

In Vietnam is alleen in 1969 een gebied ter grootte van 480.000 hectare met het middel bespoten. Het middel wordt voornamelijk in oerwoudgebieden gebruikt om te voorkomen dat deze door de communisten als schuilplaats worden gebruikt.

Jury Calley in conclaaf

FORT BENNING, 16 maart — Vandaag, precies drie jaar na de massamoord in My Lai, trekt de militaire jury bij het proces tegen Calley zich terug om zich te beraden op de rol die de luitenant bij het bloedbad heeft gespeeld.

De juryleden zijn ondergebracht in speciale verblijven, waar zij onder voortdurende politiebewaking staan en verstoken blijven van kranten, tijdschriften, radio en televisie.

Verwacht wordt dat zij nog voor het einde van de week zullen uitspreken of zij Calley, tegen wie door de auditeur-militair de doodstraf is geëist, al of niet schuldig achten. Wanneer zij het schuldig uitspreken zal er nog aanvullend bewijsmateriaal moeten worden aangevoerd om de strafmaat te bepalen.

De militaire rechter verklaarde zondag tijdens het proces dat het uitvaardigen van een bevel tot het doden van burgers die geen verzet bieden, een illegaal bevel is. Calley's verdediging heeft steeds beklemtoond dat zijn actie in het dorp My Lai voortvloeide uit bevelen van hogerhand.

De meest gedecoreerde Amerikaanse infanterist van de Koreaanse oorlog, luitenant-kolonel Herbert, heeft gisteren een generaal en een kolonel ervan beschuldigd dat zij Amerikaan-

se wreedheden in Vietnam verborgen hebben gehouden.

Herbert zegt dat generaal Barnes (nu werkzaam in het Pentagon) en kolonel Ross (adviseur bij het Zuidvietnamese leger) hun plicht hebben verzuimd en in gebreke zijn gebleven bij het rapporteren van oorlogsmisdaden die hij hun twee jaar geleden had gemeld. Kolonel Herbert had gezien hoe een oude vrouw de keel werd doorgesneden en was ook getuige van andere onnodige marteling en moord op Vietnamese burgers.

Tien Amerikaanse veteranen die in Vietnam hebben gevochten

verklaarden gisteren in New Orange, in de staat New Jersey, dat zij getuige waren van of deelnamen aan het doden en verminken van Vietnamese burgers.

Zij vertelden tijdens een bijeenkomst dat zij o.a. burgers met vrachtauto's hadden overreden en zwangere vrouwen en oude mannen hadden doodgeschoten, om verlofjes te krijgen.

„Als je gooks (bijnaam voor Vietnamezen) doodt, krijg je verlof”, vertelde een van hen. „Om te bewijzen dat je er een gedood hebt, snijd je zijn oren af.”

Legen Calley

„schuldig” geëist

FORT BENNING, 17 maart — In het proces tegen luitenant Calley heeft de auditeur-militair kapitein Daniel de jury gevraagd Calley schuldig te verklaren aan de moord op 102 Zuidvietnamese burgers op 16 maart twee jaar geleden.

Hij had, aldus Daniel de daad op eigen initiatief gepleegd en volgens eigen inzicht. De bewering van Calley, dat hij bevelen had uitgevoerd, vormde geen argument dat als verdediging tegen het ten laste gelegde kon worden aanvaard.

De verdediger van Calley, George Latimer, betoogde tegenover de jury dat niet Calley, maar zijn superieuren — en vooral kapitein Ernest Medina — verantwoordelijk zijn voor dat wat in My Lai is gebeurd. Latimer zei dat Calley een goede Amerikaan is en dat hij door de oorlog geestelijk dermate was ondermijnd dat hij niet meer kon onderzoeken welke orders wettig of onwettig waren.

De jury, bestaande uit zes ervaren legerofficieren, zal vandaag haar overwegingen beginnen.

(Reuter/AP)

Degradatie gevraagd generaals i.v.m. My Lai

WASHINGTON, 19 maart — De stafchef van het Amerikaanse leger, generaal Westmoreland, heeft aanbevolen om generaal Koster en zijn naaste medewerker Young te degraderen omdat zij de massaslachting in My Lai hebben verzwegen.

De beslissing over de degradatie, die een administratieve straf inhoudt, berust bij de onderminister voor het leger Stanley R. Resor. Koster en Young krijgen de gelegenheid zich tegen het advies te verweren.

Het leger heeft vroegere beschuldigingen tegen de generaals wegens het achterhouden van hun bekende gegevens over de moord op Vietnamese burgers en het nalaten van een grondig onderzoek laten vallen.

Koster heeft toen wel een berisping ontvangen. (AP)

Degradatie voor My Lai- generaals?

WASHINGTON, 19 maart (AP) — De chef-staf van het Amerikaanse leger, generaal William C. Westmoreland heeft aanbevolen dat generaal-majoor Samuel W. Koster en diens eerste medewerker zullen worden gedegradeerd in verband met het feit dat zij het bevel voerden over de divisie die betrokken was bij de massaslachting in My Lai.

Koster (51) en brigade-generaal George H. Young jr. (50), hebben een schrijven ontvangen van de algemene raad van het leger waarin hun wordt meegedeeld dat Westmoreland heeft geadviseerd Koster in rang te verlagen tot brigade-generaal en Young tot kolonel.

De beslissing over de degradatie, die een administratieve straf inhoudt, berust bij de onderminister voor het leger Stanley R. Resor.

Koster en Young zullen de gelegenheid krijgen zich tegen het advies te verweren.

INVAL LAOS MISLUKT

AFTOCHT SAIGON IN LAOS GEDEKT

Amerika behoedt Zuid-Vietnam voor debâcle

SAIGON, 19 maart. (AFP, Reuter, AP) — Ondanks alle ontkenningen in Saigon en Washington is het duidelijk dat het Zuidvietnamese leger in Laos zware klappen heeft gehad en dat de hele operatie in feite is mislukt. Het is de Amerikaanse luchtmacht die de Zuidvietnamezen heeft behoed voor een complete debâcle. Daarvoor is echter een hoge prijs betaald, want de Amerikanen hebben zware verliezen geleden. In totaal hebben zij zeshonderd helikopters ingezet, waarvan er ongeveer tweehonderd zijn neergeschoten of zwaar beschadigd.

Saigons troepen hebben reeds zes bases moeten ontruimen. Bij drie daarvan leden zij zware verliezen. Zij slaagden er niet in weg nummer-9, de belangrijkste verkeersader door de Ho Tsjih Minh-route, blijvend te bezetten. Bij praktisch elke manoeuvre waren zij afhankelijk van de Amerikanen.

Hooggeplaatste Zuidvietnamese officieren zeiden dat het belangrijke wegknooppunt Tsjeponne snel na het begin van de invasie (8 februari) bezet had moeten zijn. Dat gebeurde echter pas op 6 maart en de (door bombarde-

menten volledig verwoeste) stad werd een week later alweer ontruimd.

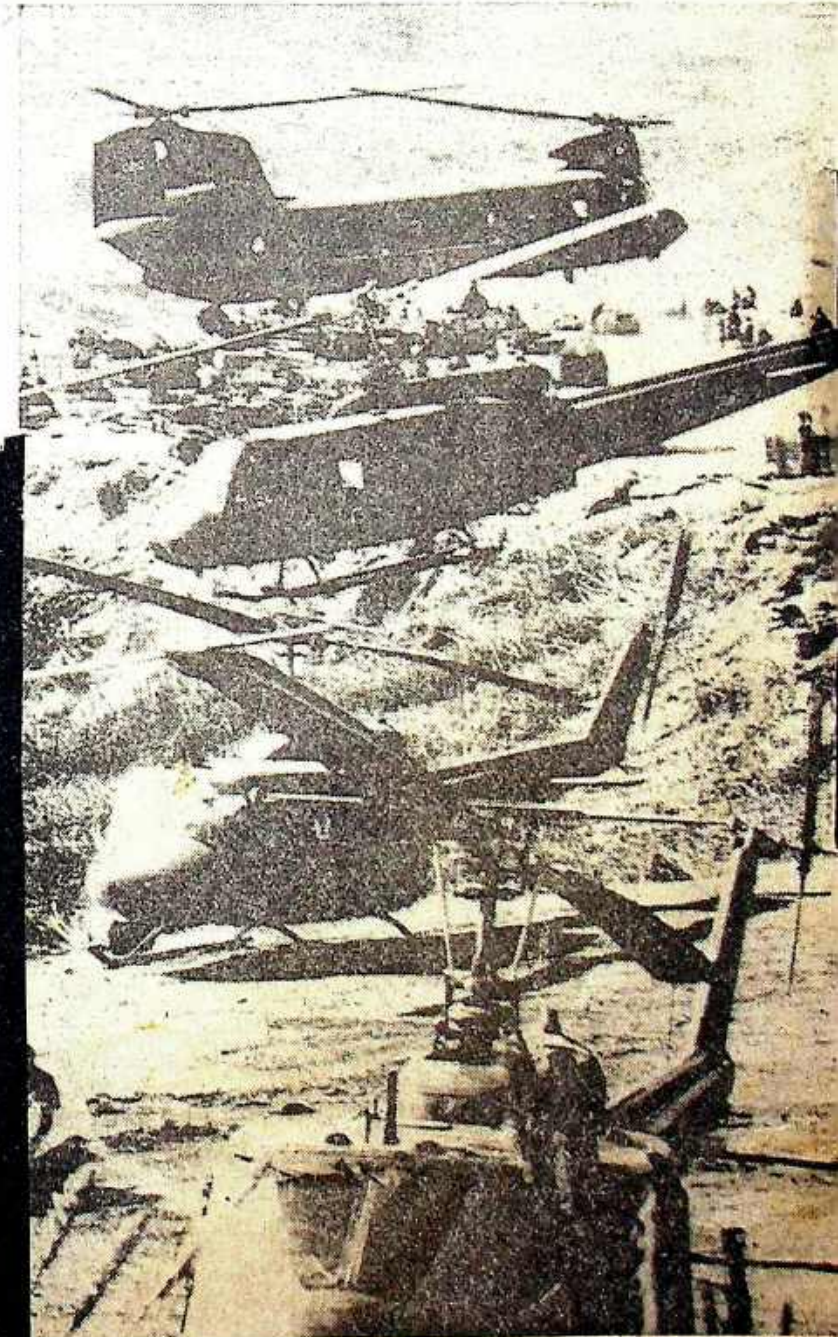
Verstoord

De invasie heeft er ongetwijfeld toe geleid dat de Noordvietnamese aanvoer naar het zuiden via de Ho Tsjih Minh-route (van Noord-Vietnam via Laos en Cambodja naar Zuid-Vietnam) gedeeltelijk is verstoord en ook zijn grote militaire voorraden van de vijand vernietigd.

Dit alles is echter voornamelijk het werk van de Amerikaanse luchtmacht. Dagelijks werden met de gigantische bommenwerpers van het type B52 zeer zware bombardementen uitgevoerd. De helikopters werden vooral gebruikt voor de aan- en afvoer van de Zuidvietnamezen en hun voorraden.

Generaal Westmoreland, de stafchef van het Amerikaanse leger en onderpresident Johnson opperbevelhebber van de Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam, zei deze week dat de Zuidvietnamezen niet terugtrekken, maar zich bezighouden met „hergroeperingen met het doel nieuwe logistieke complexen van de vijand te kunnen binnendringen“. De berichten van de verslaggevers ter plaatse spreken echter een geheel andere taal. Hun berichten zijn unaniem: zware nederlagen voor de Zuidvietnamezen.

Ooggetuigen in Ham Nghi, vlak bij de Laotiaans-Zuidvietnamese grens, zeiden dat de Amerikaanse helikopters die daar landden waren volgepakt met Zuidvietnamese soldaten, die waren gevlucht van het slagveld. Eén helikopter landde zelfs met soldaten hangend aan het landingsgestel. Twee bataljons zouden volledig zijn geëvacueerd.

Amerikaanse helikopters dekken de aftocht van de Zuidvietnamese troepen in Laos.

Jury van Calley laat belangrijkste getuigen opnieuw optreden

FORT BENNING, 22 maart — De zes juryleden die dezer dagen over het lot van luitenant William Calley moeten beslissen, zullen vandaag voor de tweede achtereenvolgende dag verklaringen aanhoren van drie kroongetuigen.

Zaterdag had de jury te kennen gegeven dat zij de vier belangrijkste getuigen van de massamoord in My Lai opnieuw wilde horen. Ondanks woedende protesten van George Latimer, Calley's verdediger, heeft rechter Kennedy toch toegestemd in het verzoek van de juryleden.

Latimer vindt dat de procesvoering op deze wijze een „farce” wordt. Het proces tegen Calley, die wordt verdacht van 102 Zuidvietnamese burgers, begon op 12 november, en is het langste krijgsraadproces in de Amerikaanse militaire geschiedenis. (Reuter)

Calley wil tegen oorlog ageren

FORT BENNING, maandag

De Amerikaanse luitenant William Calley heeft verklaard, dat hij als hij wordt vrijgesproken van de beschuldiging in My Lai meer dan 100 Zuid-vietnamese burgers te hebben vermoord, hij een wereldtournee zal gaan maken om anti-oorlogstoespraken te houden.

„Ik ben tegen alle oorlogen”, aldus Calley. „Ik ga toespraken houden tegen de oorlog, waar en wanneer ook”.

De 27-jarige officier wacht sinds woensdag jl. op de uitspraak van de jury. Hij kan ter dood of tot levenslang worden veroordeeld als hij schuldig wordt bevonden aan het tenlastegelegde.

(AP)

Helikopters brengen in

Laos redding en dood

door Henny Schoute

We zitten op de zandzakken rond de bunkers. Om de paar minuten worden we overspoeld door grijs-rode zandmassa's, die ons verduisteren, en gemeen door het uniform heen dringen. Onze gezichten zijn ontoonbaar, ons haar is onkambaar. „Weer een helikopter!” en het zand komt weer.

De Rode-Kruis-vlag op de zandbult wappert in de richting van Laos. Er wordt een gewonde uit het ondergrondse hulpstation gedragen. Hij heeft een gat in een long. Een andere loopt ernaast met een verband over een oog. Amerikaanse Laos-slachtoffers, overlevenden van een helikopterongeluk. De helikopter, die hen oppikt, landt en het zand verduistert de bergketen waarachter de oorlog in Laos gaande wordt gehouden. Op tien kilometer afstand zitten we hier aan de rand van die oorlog.

„Dit is oorlog”

Tussen een hap gebraden kip, brood en groenten uit blik, zegt

● Amerikaanse helikopterpiloten, cueren van gewonden uit de gevecht

sekte zal worden versterkt met
ability engineer, een H.T.S.-er
voorkom met ervaring in betrouw
sonderzoek, en een reliability
nician, een M.T.S.-er of
atatur worden toegepast.
trische systemen die in onze ke
ied van de (elektro-) mechanisc
ouwbaarheidsonderzoek op het
bezig met theoretisch en prakt
e sekte Reliability Engineering

Y Engineeri

weten.
llen U daarbij in de
anheid stellen de
kte-afdelingen te
itigen.
met o
afspre
Christi
Den H
telefo

de luitenant-helikopterpilot.
„Dit is oorlog. Dit is het ergste
wat ik ooit heb gezien. De oor-
log hier is zo barbaars.”

Hij is even over de 20, die
luitenant. Zijn tweede piloot is
van dezelfde leeftijd en de
boordschutters zijn nauwelijks
twintig.

Ze dragen bij deze acties al-
leen lichte wapens voor even-
tuele verdediging op de grond.
Deze vier vliegen namelijk
„dust-offs” of medevacs, de
helikopters met het rode kruis,
die gewonden en doden uit de
oorlogszone halen.

„Schieten de Noordvietnamezen
op jullie als ze het rode
kruis zien?”

„Rode kruis? Ze schieten op
alles waar ze maar op schieten
kunnen. Je kan zo laag vliegen
als je wilt of zo hoog mogelijk,
ze nemen je onder vuur, met
raketten, met een 57 mm ge-
weer. Sommige gebieden zijn
zo gevaarlijk, dat je er niet eens
kunt landen en de gewonden
maar moet laten liggen. Het
gebied zit er vol luchtdoelge-
schut. Ze schieten, overal! Een
helikopter is bijzonder tref-
baar. Je moet zo snel mogelijk
zien te dalen, in een cirkel, dat
is je enige kans”.

Levensbelang

De grote mobiliteit van de
helikopter is in deze oorlog van

levensbelang geworden. De
overlevingskansen zijn geste-
gen van ruim 4 procent (Koe-
rea) tot ruim 11 procent.

De „dust-off”-pilooten zijn
jonge, meestal dienstplichtige
soldaten, die niet met genoeg
medailles kunnen worden be-
loond. Meestal worden de
„dust-offs” geëscorteerd door
twee Cobra-gunships, de pijl-
snelle en gestroomlijnde heli-
kopters met wapens en boord-
kanonnen, zodat er tenminste
enige vorm van verdediging is.

Het is geen spel van avon-
tuur en uitdaging, of zucht
naar oorlogsromantiek meer.
„Laos” is een taak geworden.

„Je wordt er niet voor uitge-
kozen, omdat je je vrijwillig
opgeeft. Je wordt gewoon bij
een eenheid ingedeeld”, zegt
de boordschutter, die ik al in
1969 in een hospitaal ontmoette
en die nu is ingedeeld bij de
101ste Airborne Divisie.

Geweten

„Je krijgt net als alle ande-
ren je 65 dollar gevechtspremie
en dat is alles. Ik kan alleen
niet uitstaan dat de anderen
dat verdienen achter een bu-
reau in Saigon. Het maakt in
zoverre verschil: m'n geweten.
Ik weet dat ik tenminste iets
voor dat geld heb gedaan. Ik
kan nu tenminste zeggen dat ik
mijn aandeel heb geleverd.”

in Zuid-Vietnam, ieder ogen-
die de jongemannen terugroe

Hij is nauwelijks 20 jaar en
overlevingskansen van de
manning op „dust-off's” z
vier tot vijf maanden.

Er vliegt weer een helikop
binnen. Een stuk of ze
Zuidvietnamese soldaten „v
len” eruit. We duiken door
zandstorm naar de „vog
Oorlogsverhalen! Niet op
dikt, maar een summier vers
van wat er gebeurde.

De blonde piloot: „Ik heb
zeven eruit gehaald! Wat
hel daar! Een kogel door
vloer, tussen mijn benen
hoog. Een andere door het
en achterin. Maar ik heb
tenminste uitgehaald. Ze v
zoekgeraakt, van God en
een verlaten. Morgen m
eerst een nieuwe kist h

Het aantal beschote
kopters loopt in de hor
Een van de Vietnamez
me vertellen dat hij
„number one” vind
Noordvietnamezen
ten.”.....

Zenuwen?

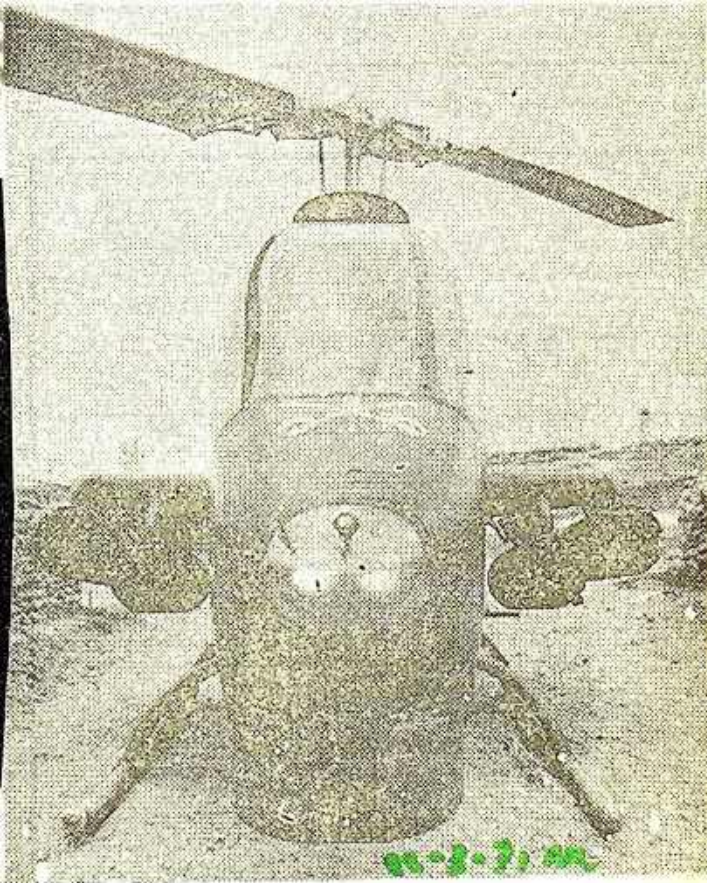
Zenuwen? „Niet bepaald”.
zegt de „dust-off”-piloot. „Je
hebt het eigenlijk te druk me
je werk te doen. Je wilt die ge-
wonden zo snel mogelijk naar
een hospitaal vliegen. Dat is
het belangrijkste. We vliegen
erg veel Vietnamezen. He
Vietnamese leger zou dat voo
eigen rekening nemen, maar ik
heb nog geen Vietnamese heli-
kopter gezien. Ze zijn onerva-
ren, ja, en ze hebben veel ver-
liezen. En het lijkt nu of ze he-
lemaal op onze luchtsteun zijn
teruge gevallen.

Voor de hele actie hebben we
hier zeshonderd helikopters.
Behalve de Vietnamezen halen
we onze eigen mensen eruit die
zijn neergeschoten. Gewonden
hebben prioriteit, de doden ha-
len we als er niet te veel weer-
stand is. Vorige week hebben
we drie toestellen verloren. E
én piloot is verlamd aan beide
benen, een ander heeft een been
verloren, en is er dood, en an-
deren zijn gewond.

Bang om te sterven? „Daar
sta je niet bij stil eigenlijk.
Evenmin als bij het „waarom”.
Wat me wel bezighoudt is of het
mijn leven waard is, want: zou
het winnen van de Indo-China-
oorlog werkelijk de moeite
waard zijn?”

oren in

65-3-7: 22

● Het gezicht van de dood... Een Hooey Cobra-helikopter die door de Amerikaanse luchtmacht in Indo-China gebruikt wordt om vijandige stellingen met raketten en machinegeweren te bestoken. Deze helikopters zijn bemand door twee personen en zijn vrij dik gepantserd. Prijs per stuk: ruim 500.000 dollar (1,8 miljoen gulden)

Calley wil op anti-oorlog tournee

F. M.

FORT BENNING, 23 maart — De Amerikaanse luitenant William Calley, die voor een krijgsraad terechtstaat omdat hij wordt verdacht van moord op inwoners van het Zuidvietnamese dorp My Lai, heeft gezegd dat hij een rondreis door de wereld wil maken om lezingen te houden tegen de oorlog — als hij wordt vrijgesproken.

Calley zou dan, op zijn rondreis, de nadruk willen leggen op het feit dat „de onschuldigen altijd het meest te lijden hebben”. (AFP)

Als deze advertentie verloren kan de krant weinig voor u doen. Gebruik fotokopieën, dat is veiliger.

"In feite wil een vliegtuig vliegen en een helikopter neerstorten." Zo vat helikopterpiloot Jarema Majkut bondig de belangrijkste eigenschappen samen van de twee hoogstontwikkelde oorlogswerktuigen die in de tactische opvatting van de Amerikaanse militairen het generaalsregime in Saigon van de ondergang kunnen redden wanneer de laatste Amerikaanse grondsoldaat de thuisreis is begonnen.

De helikopteroorlog - een ervaring in Laos

Het is juist de basiseigenschap die Majkut aan de helikopter toeschrijft die de afgelopen weken sterk de aandacht heeft getrokken. Weliswaar maakte de Noordvietnamese luchtdoelartillerie het de Amerikaanse heli's gemakkelijker om aan hun karaktertrek toe te geven maar andersom geredeneerd viel het op dat de Noordvietnamese kanonniers belangrijk werden geholpen door de geringe snelheid

mensen thuis kun je dat nooit laten begrijpen." Waarbij hij vooral denkt aan de politiemann die hem nog wel eens lastig zal vallen. De gewelddadige heroïek van de helikopter-élite stamt overigens uit de tijd dat de acties beperkt bleven tot Zuid-Vietnam. In Laos was alles anders. De rollen waren omgekeerd. Voor de Noordvietnamese luchtdoel en Hanoi's tanks was het

een soort prijschieten, zo geven de piloten zelf toe. "Zij raakten ons op ruim achthonderd meter. In Vietnam ben ik nooit onder vuur geraakt boven 500 meter." vertelt er een. En wat dit in de werkelijkheid betekent zou waarschijnlijk uit de cijfers duidelijk zijn geworden wanneer niet iedere verongelukte helikopter die uit Laos kon worden opgepikt — zelfs al was het een compleet wrax — van de verlie-

lijsten was afgevoerd. Zelfs de vliegers stellen vast dat de officiële opgaven misleidend zijn.

Aanpassing

Voor de Amerikaanse ontwerpers van de helikopteroorlog moeten de jongste ervaringen onthutsend zijn. De helikopter leek de gewiekste aanpassing aan de grillen van de guerrilla-oorlog die de technologie heeft opgeleverd. Troepen kunnen snel verplaatst worden naar het strijdtonel waar zij uitgerust arriveren. Hun zwaarste uitrustingsstukken volgen door de lucht. Hindertagen tegen konvooien verliezen daardoor aan betekenis. Gewonden worden snel afgevoerd hetgeen het moreel hoog houdt. De commandanten „hangen" boven het slagveld en geven hun instructies gebaseerd op directe waarneming. De Cobra wordt ingezet als vliegende tank.

Maar nu de guerrilla-strijder zich in Laos ontpopt heeft als een doorsnee frontsoldaat die met zware wapens weet om te gaan en uit is op terreinbeheersing, heeft het wapen van de anti-guerrilla het laten afweten. De oude klacht van menig Amerikaans commandant dat hij de tegenstander wel mores zou leren wanneer hij zich maar in het terrein zou willen vastbijten is in Laos aan de feiten getoetst.

De achtergrond van de verloren helikopterslag reikt waarschijnlijk verder dan een technische of tactische misrekening thuis in de tekenkamer of ver weg op een Laotische vuurbasis. De escalatietheorie heeft het militaire denken in compartimenten opgedeeld die nauwkeurig van elkaar gescheiden zijn. In dat denken is de tegenstander in Indo-China een guerrilla-strijder die ervan moet worden

Door een onzer redacteurs

van de helikopter — in vergelijking met de traditionele leverancier van luchtsteun, het ultramoderne straalgevechtsvliegtuig.

Daarmee lijken de generaals van de Amerikaanse luchtmacht in het gelijk gesteld die het leger verwijten uit een oude hang naar onafhankelijkheid een „eigen" luchtmacht te hebben ontworpen die onmogelijk kan voldoen aan de eisen van de moderne oorlogvoering. Terwijl de luchtmacht de snelheid en het afstands bereik opvoerde, heeft het leger zich verlaten op vehikels die hoofdzakelijk aan een achterhaalde oorlogromantiek tegemoet komen, zo luidt ongeveer de kritiek.

Voetbalveld

Dat die „romantiek" er is, is zeker. Sommige piloten, zo weet Time te berichten, rusten hun Cobra's uit met schilderingen van haaietanden en schedels. Namen als The Grim Reaper (de man met de zeis) en opschriften als „Killing is our business and business is good" zijn voer voor de legerpsychiaters. Newsweek citeert een zwarte vlieger die er prat op gaat over geschut te beschrijven dat een voetbalveld te

Sea Stallion

Iroquis

tingen bij de heer P. van Wingerden
aan ook op de Bouwbeurs (1/4-9/4)
P. 4134-5135 in de Irenchal te Utrecht.
7111, toestel 225.

en paar seconden met kogels kan doorploegen." Wat teleurgesteld laat hij erop volgen „de

Huey Cobra

Chinook

Kraan, tank, jeep of slagschip

Door onze luchtvaartredacteur

Zoals de Eerste Wereldoorlog de geschiedenis is ingegaan als de oorlog waarin voor het eerst op grote schaal gifgas werd gebruikt, zo zal de strijd in Zuidoost-Azië wel altijd „the helicopter war" blijven. Jeeps, tanks en vrachtauto's hebben hun vliegende equivalent gevonden die in overmatig grote aantallen zijn ingezet door de Amerikaanse luchtmacht, landmacht, marine en mariniers.

Alle mogelijke en onmogelijke taken krijgen de „choppers", zoals de Amerikaan hel's noemt, opgedragen, eerst in Vietnam en nu ook in Cambodja en Laos. Opvallend is dan ook dat sedert het gewapende treffen in Vietnam uit dreigde te groeien tot een regelrechte oorlog, de luchtvaartindustrie in de VS tientallen verschillende types helikopters ging ontwikkelen.

Duizenden helikopters vliegen of vlogen boven Zuidoost-Azië. Zeker 4200 wentelwieken zijn er al verloren gegaan; volgens Newsweek 2300 bij ongevallen, crashes etc. en circa 1900 door vijandelijk optreden. Newsweek schat de waarde van deze toestellen op 1,5 miljard dollar.

Waarschijnlijk niet meegeteld zijn die toestellen waarvan alleen de serienummerplaatjes gereed konden worden. In extreme gevallen werd aan zo'n plaatje een compleet nieuwe toestel gebouwd in de VS, waardoor gesteld kon worden dat het betreffende toestel „alleen maar gereviseerd is". En de Amerikaanse Senaat stelde nu eenmaal makkelijker geld beschikbaar voor herstel, dan voor nieuwe levering van oorlogsmaterieel.

Sky Crane

Dat gebeurde natuurlijk niet altijd zo. De cavalry heeft in Vietnam en Laos de beschikking over een der grootste helikopters in de westerse wereld, de Sikorsky Sky Crane (H-54). Deze bijna twintig meter lange heli, waarvan er al ruim zestig naar Vietnam gingen, heeft al meer dan 380 wrakken van neergestorte vliegtuigen en helikopters geborgen. Daarmee zo'n 210 miljoen dollar besparend. Behalve het installeren van complete brugcomponenten (foto), kan deze twee miljoen dollar kostende vliegende kraan ook containers tot een gewicht van

circa tien ton — over ruim 300 kilometer vervoeren. Die containers kunnen dan weer complete operatiekamers, werkplaatsen of verbindingcentra bevatten. Of zestig waarbepalende militairen.

Sea Stallion

Uit dezelfde fabriek is de Sea Stallion afkomstig. Dit toestel kan vliegen onder iedere weersomstandigheid en daarbij twee Hawk geleide wapens of een 105 mm houwitser of een externe last van 5800 kilo vervoeren. (Het toestel wordt overigens ook gebruikt om astronauten en hun Apollo-ruimtecapsule uit zee op te pikken.) De Sea Stallion heeft een bereik van ruim 400 kilometer en is mede daardoor geschikt om neergeschoten vliegtuigen uit vijandelijk gebied te redden.

Dit (mariniers)toestel vliegt op aanwijziging van een gealarmeerde Hercules die na het crash-alarm onmiddellijk opstijgt om te proberen de plaats van de verongelukte en zich schuilhoudende vlieger te bepalen. Als dit (elektronisch) gebeurd is, komt een Sea Stallion

len naar het „hogere" niveau van de conventionele krijg. „Search and destroy" staan daarin tegenover „hit and run." De helikopter lijkt daarvoor de geëigende apparatuur. De betrekkelijke rust in Zuid-Vietnam werd aangevoerd als bewijs van de juistheid van de Amerikaanse theorieën.

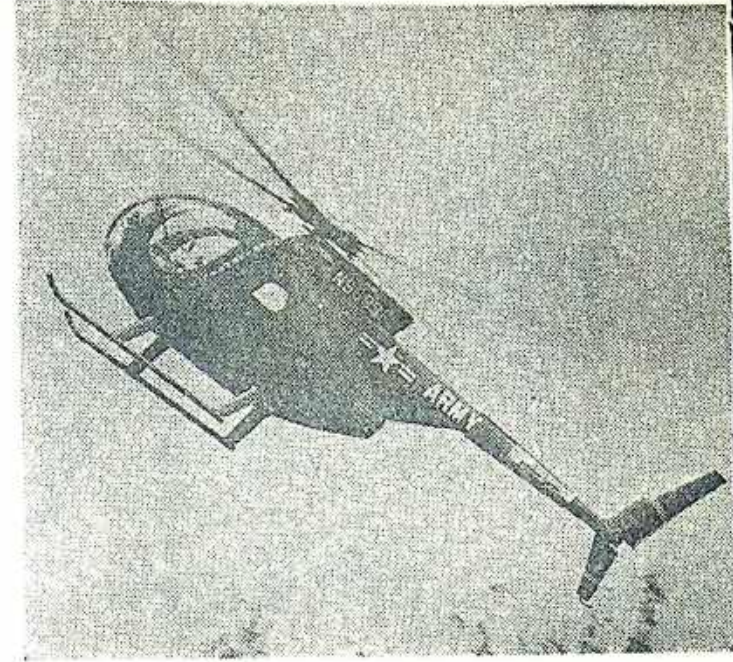
Beweeglijk

In die theorieën is, zo blijkt nu, echter nauwelijks plaats voor de werkelijkheid. Daarin zijn de „fasen" of „treden" van de escalatie veel minder scherp uit elkaar te houden dan de denkers hadden voorgerekend. De Amerikanen zelf hebben zich aangepast want hun voor de nucleaire oorlogvoering — of liever voor de afschrikking daarvan — ontworpen B-52-bommenwerpers worden ingezet boven de Indochinese jungles. De Noord-vietnamezen reageren met Sam-raketten die in het Midden-Oosten de Israëli's tot terughoudendheid dwingen maar niet konden worden verwacht in de bagage van de guerrilla-commando. Die bovendien onaangekondigd overschakelde op strijdmethoden van het Koreaanse type.

De militaire planners in Washington zullen nog wel enige tijd nodig hebben om de nieuwe gegevens te analyseren. Maar één conclusie kan misschien al worden getrokken: de tegenstander maakt beweeglijker gebruik van de denkbeeldige escalatieladder dan voor mogelijk werd gehouden hetgeen; op zijn minst de houdbaarheid van het tot dusver gehanteerde denkraam ter discussie stelt.

Sky Crane

Cayuse

Huey Cobra

De Bell Huey Cobra is een vliegende tank. Sedert de herfst van 1967 worden deze „most efficient killing machines" in Vietnam gebruikt. Er zijn er thans ruim duizend van die gepantserd en bewapend met rakethouders die ieder negentien raketten kunnen bevatten, met 7.62 mm kanonnen en granaatwerpers met een snelheid van 350 kilometer per uur kunnen aanvallen.

Het ranke toestel (moelijk te raken en makkelijk op de grond te camoufleren) heeft een maximaal bereik van ruim 600 kilometer en een klimvermogen van maximaal 480 meter per minuut. Ze kosten circa een half miljoen dollar.

Cayuse

Een lichte observatiehelikopter is de Hughes Cayuse (OH-6a), waarvan er ook al meer dan

duizend naar Zuidoost-Azië zijn verscheept. Dit 100.000 dollar kostende helikopterijde kan de vliegende jeep worden genoemd. Licht, wendbaar, niet zo'n grote maximumsnelheid (230 kilometer), maar wel met een bereik van bijna 700 kilometer. En te gebruiken als licht transporttoestel (400 kilo goederen of vier bepakte en bezakte militairen) of als lichte vuureenheid (machinegeweren of granaatwerpers).

Iroquis

Een wat zwaardere uitvoering van de Cayuse is de Bell Iroquis (UH-1). Oorspronkelijk een zezitter die werd gebruikt voor patrouillewerk of om gewonden te vervoeren, later ontwikkeld tot een iets zwaardere toestel, dat zes draadgeleide projectielen kan afvuren, naast twee machinegeweren die standaarduitvoering zijn. De Iroquis die ook nog eens tien of twaalf bepakte militairen kan meenemen of zes gewonden op brancards, is daarmee geschikt voor escorte-taken en als kleine transport-heli, ook al omdat er naar alle anten gevraagd kan worden.

Chinook

De laatste in deze opsomming is de Boeing-Vertol Chinook (Ch-47), middelzware transporthelikopter, met neerklapbare achtervloer waardoor ineens maximaal 44 bewapende militairen naar buiten kunnen stormen. Een paar van deze heli-slagschepen kunnen een complete gevechtseenheid ergens op een berg afzetten. Hiervoor wordt die berg dan eerst wel schoongeveegd door enkele bombardementen, hoewel de granaatwerpers, de vijf machinegeweren, de rakethouders en de 20 mm kanonnen ook snel de eerste tegenstand kunnen opruimen.

Uit die toestellen kunnen dan manschappen, jeeps, artillerie, een compleet geleide-wapensysteem (Pershing) uitgeladen worden waarmee een tijdlang vanaf die berg een deel van het omringende land onder controle kan worden gehouden. Per toestel kan bijna vijf ton vracht worden vervoerd. De 270 Chinooks die twee jaar geleden reeds in Vietnam waren ingezet — kosten per toestel anderhalf miljoen dollar — hadden er toen al meer dan 360.000 duizend uur gevechtshandelingen op zitten. L. Jordaan

Verliezen

SAIGON, 24 maart — Volgens een opgave van het Amerikaanse opperbevel alhier zijn er tot nu toe bij de campagne in Laos 85 Amerikaanse helikopters verloren

gegaan, waarbij 61 Amerikanen werden gedood, 24 worden vermist en 71 gewond zijn. Zeventig van de helikopters gingen verloren boven Laotiaans grondgebied. (AP)

Nixons Vietnamisatie kán niet mislukken

Door D. F. SCHALING

Door de visie die president Nixon maandagavond in een televisie-interview heeft gegeven op het verloop van de Zuidvietnamese operatie in het zuiden van Laos is de geloofwaardigheid van zijn Indochinese politiek er niet groter op geworden.

Terwijl de Amerikaanse televisiekijker sinds vorige week geconfronteerd was met beelden van ontredde-ning en berichten over nederlaag en vlucht, vertelde zijn president hem dat de campagne „aanzienlijke vooruitgang” heeft opgeleverd bij het bereiken van de doeleinden die men zich had gesteld.

Nixon omschreef die als het verzekeren van de voortgezette terugtocht van Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam, vermindering van de bedreiging door de communisten van die troepen tijdens de terugtocht en het veiligstellen van de Zuidvietnamese zelfverdediging na het Amerikaanse vertrek.

Kortom, de doeleinden van Nixons Vietnamiseringspolitiek, die al bij verschillende gelegenheden de rechtvaardiging hebben gevormd van een aantal manoeuvres die de intensiteit en de spreiding van de oorlog steeds hebben vergroot, maar de vrede niet naderbij hebben gebracht.

Het middel dat dit keer zo'n „aanzienlijke vooruitgang” heeft veroorzaakt, was de afsluiting van de Ho-Tsji-Minhroute, waardoor een einde zou worden gemaakt aan het binnenkomen in Zuid-Vietnam van de communistische troepen en voorraden die de vietnamisering in gevaar brengen.

Volgens Nixon is die aanvoer door de Zuidvietnamese operatie tot een kwart teruggebracht.

Tijdelijke onderbreking

Betwijfeld moet echter worden of dat inderdaad het geval is. Volgens sommige waarnemers is het transport over de Ho-Tsji-Minhroute slechts zeer tijdelijk, en in niet al te storende mate onderbroken geweest, en is de route verder naar het westen, buiten bereik van de Zuidvietnamese vuurbases verlegd.

Door de heftige Noordvietnamese tegenstand konden de Zuidvietnamezen bovendien de stad Sepone, het „knooppunt” van de route, maar enkele dagen bezet houden. De communisten mogen misschien aanzienlijke verliezen hebben geleden, die zullen hen er na de Zuidvietnamese terugtocht niet van weerhouden tot het begin van de moesson, in juni, nog grote hoeveelheden manschappen en materiaal aan te voeren.

In feite is de situatie dan ook heel wat minder rooskleurig dan Nixon het voorstelt. De president heeft maandag de verzekering gegeven dat de terugtrekking van de Amerikaanse troepen ook na 1 mei, de datum waarop het troepenpeil zal zijn teruggebracht tot 284.000, zal worden voortgezet. Nu lag het aantal Amerikaanse militairen dat zich vorige week, anderhalve maand voor die datum in Vietnam bevond, nog 35.000 man hoger.

Hiaten in defensie

Dat betekent dat nu wekelijks bijna 6000 man terug naar de VS gaan, dat wil zeggen vrijwel tweemaal zoveel als bij het gebruikelijke terugtrekkingschema tot nu toe. Ongetwijfeld zullen door dit snelle vertrek flinke leemten ontstaan in de onder-

steunings- en beveiligingstaak die het Amerikaanse expeditie-leger nog vervult.

Een andere factor vormt de kwaliteit van het Zuidvietnamese leger. Volgens Nixon zijn de troepen van Saigon niet meer zelfvertrouwen en een hoger moreel uit het Laotische avontuur teruggekeerd.

De buitenlandse persvertegenwoordigers op de basis Khe San meldden echter de terugkeer van bijna zonder uitzondering gewonde, vaak in shocktoestand verkerende soldaten, die nauwelijks konden geloven dat ze nog in leven waren.

De troepen die aan de actie deelnamen behoorden alle tot

elite-eenheden, langdurig opgeleide mariniers, parachutisten en commando's, zodat het verlies aan — eerder drie- dan tweeduizend — doden des te ernstiger is.

Het Zuidvietnamese leger is dus duidelijk verzwakt, ook moreel. Wat dat betreft verschilt de Laotische actie hemelsbreed

van die in Cambodja, toen er inderdaad sprake was van een soort overwinningsroes.

De kans dat de Vietcong van de nu ontsane situatie gebruik zal maken en binnen Zuid-Vietnam een veel offensievere houding zal gaan aannemen dan het afgelopen jaar het geval was, is dan ook zeker niet denkbeeldig. In dat geval zal precies het tegengestelde zijn bereikt van wat de bedoeling was.

Niet onbegrijpelijk

Is Nixons voorstelling van zaken volstrekt ongeloofwaardig, onbegrijpelijk is zij niet. Direct in het begin al werd de operatie een „test” voor de Vietnamisatie genoemd: Wanneer de president zou toegeven dat het oorspronkelijke scenario van de acties in Laos er toch anders uitzag dan de versie die nu is opgevoerd, dan zou dat de erkenning inhouden van een echech van die Vietnamiseringspolitiek, d.w.z. van de Amerikaanse politiek in Indochina.

De meest cynische dimensie van die politiek en tegelijkertijd een bevestiging van het bovenstaande werd intussen vorige week al onthuld, toen de New York Times een geheim rapport publiceerde waarin de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam, generaal Creighton Abrams, de indruk zegt te hebben dat het tempo van de Amerikaanse terugtocht niet wordt bepaald door de mate waarin Saigon in staat is zich militair te weren, maar dat het leidende principe in de eerste plaats de Amerikaanse begroting is, dus de besparingen die door het terugtrekken van het Amerikaanse leger op de defensiepost kunnen worden bereikt.

My Lai-proces laat vele vragen open

door JAN RUPS

FORT BENNING, maart
De getuigenverhoren en de argumenten van aanklager en verdedigers in de geruchtmakende My Lai zaak zijn achter de rug. De jury van 6 man (allen militairen) is afgezonderd om een uitspraak te doen. Als de hoofdverdachte, de 27-jarige lt. William („Rusty”) Calley schuldig wordt bevonden kan hij een gevangenisstraf van 10 jaar tot levenslang krijgen, of zelfs ter dood veroordeeld worden zoals de aanklager heeft geëist.

„Als ge bewezen acht dat de verdachte ook maar één weerloze burger opzettelijk gedood heeft moet het vonnis „schuldig” luiden”, zo instrueerde de president van de krijgsraad de juryleden.

Calley wordt ervan beschuldigd drie jaar geleden 102 weerloze burgers — oude mannen, vrouwen en kinderen — in het Zuid-vietnamese dorpje My Lai te hebben vermoord. Hij en enkele anderen in zijn peloton zouden zelfs zonder pardon geschoten hebben op vrouwen, die smekend de armen omhoog hielden, op kleine kinderen die er geen idee van hadden wat er gaande was. Een gruwelijke, zinloze massa-moord.

Was het werkelijk zo?

Meer dan 100 getuigen passeerden de afgelopen maanden de rechters en de jury in de kleine rechtszaal in het legerkamp Fort Benning (Georgia), het vertrek met de rode lopers op de vloer, de fel-witte muren en blauwe gordijnen voor de kleine ramen, waar slechts een tiental journalisten (en geen cameramensen) de verrichtingen mochten volgen.

De getuigen hadden slechts één ding gemeen: allen dienden destijds in de „Charlie Company” toen de beruchte raid op My Lai plaats had. Allen hadden sindsdien de militaire dienst verlaten. Sommigen hadden het uiterlijk van hippies aangenomen. En — dit is belangrijk — er waren geen twee getuigenissen gelijk. Velen die erbij geweest waren bleken zich de gebeurtenissen niet goed te herinneren.

GRUWELVERHALEN

De getuigenverklaringen leverden soms onvoorstelbare gruwelverhalen op, maar werden met merkwaardige kalmte en zonder emoties afgelegd. Alsof wat zich in 1968 in My Lai toedroeg niet zo heel ongewoon was geweest.

De voordracht van de getuigenverklaringen verried nog iets van de atmosfeer van het slagveld. Er was geen dispuut over wat zich aan de vooravond van de „My Lai affaire” had afgespeeld. De Amerikaanse troepen waken voortdurend hevige met raketten en ander oorlogstuig bestookt en hadden zware verliezen geleden. Het moordende vijandelijk vuur kwam uit de buurt van My Lai.

GROTE INVLOED

Over nog een ander feit waren alle getuigen het eens: aan het Vietnamese front bestonden geen non-combattanten. Vrouwen schoten even hard mee als de mannen. Dat maakte de strijd geen gewone oorlog. Het is geen verontschuldiging voor het doodschieten van oude mannen, vrouwen en kinderen, maar — zoals één van de psychiaters tijdens Calley's rechtszitting opmerkte — het kan niet anders dan grote invloed hebben op de verrichtingen van soldaten, wier grootste gevaar niet was door de vijand overrompeld te worden, maar in genlepijg verborgen handgra-

LUITENANT CALLEY
...wachten op vonnis...

naatvallen of landmijnen te lopen en door sluipschutters beschoten te worden. Dergelijke onconventionele oorlogsmiddelen vergden de meeste doden en gewonden.

Lt. Calley heeft tijdens zijn rechtszitting bekend in My Lai twee mannen te hebben doodgeschoten. Eenmaal schoot hij ook op „een hoofd, dat in een rijstveld bewoog”. Het bleek een kleine jongen te zijn geweest.

ZWARE TAAK

De militaire jury heeft een zware taak. Moet men Calley schuldig verklaren terwijl men weet dat hij de massa-moord gelastte onder enorme geestelijke spanningen? Moet hij alléén de straf van een moordenaar dragen terwijl andere soldaten in zijn peloton eveneens op burgers hebben geschoten maar als loon voor hun getuigenis immuniteit hebben gekregen? Waren die vrouwen en oude mannen inderdaad zo onschuldig en weerloos als de aanklacht wil doen geloven? Heeft Calley, zoals enkele getuigen bevestigden, van zijn meerdere, kapt. Ernest Medina opdracht gekregen „alles wat in My Lai leefde” te doden en heeft hij die opdracht te letterlijk opgevolgd?

PROTESTEREN?

Onwillekeurig dringt zich ook de vraag op: Als die massamoord in My Lai zo zinloos was, zo volkomen van iedere aanleiding of provocatie ontbloot, waarom dan heeft niemand van Calley's 20 man tellende peloton er ter plaatse tegen geprotesteerd?

Voor wie er niet bij is geweest lijken die vragen onmogelijk te beantwoorden.

Leger VS gaat mishandelingen in Vietnam onderzoeken

WASHINGTON, 12 maart — Het Amerikaanse leger stelt een onderzoek in naar beweringen over Amerikaanse en Zuidvietnamese mishandeling van gevangenen in Vietnam.

Deze beschuldigingen zijn vorig jaar oktober geuit door de Amerikaanse luitenant-kolonel Herbert na de onthullingen over moordpartijen in My Lai.

Volgens de kolonel zouden Amerikaanse militairen hebben deelgenomen aan het mishandelen van gevangenen en zouden Zuidvietnamese militairen krijgsgevangenen hebben gedood in aanwezigheid van Amerikanen.

Herbert had 19 gevallen van mishandeling gerapporteerd. Vijf daarvan waren na een onderzoek ongegrond verklaard, terwijl twee zaken waren afgesloten. Het onderzoek in de overige gevallen duurt nog voort, aldus een mededeling van het leger.

Volgens de Chicago Tribune is een van de gevallen die worden onderzocht de moord door Zuidvietnamese troepen op een vrouw die werd verdacht lid van de Vietcong te zijn, wier keel werd doorgesneden.

(Reuter)

Luitenant Calley

is schuldig aan

24 moorden

FORT BENNING, 30 maart (AP, Reuter) — De krijgsraadjury in Fort Benning, bestaande uit zes officieren, is na beraadslagingen van dertien dagen tot de conclusie gekomen dat luitenant William Calley jr. schuldig is aan moord. Hij werd schuldig verklaard op vier punten van de aanklacht. De zes officieren trekken zich nu opnieuw terug om te beraadslagen over de vraag welke straf Calley moet krijgen: levenslange gevangenisstraf of de doodstraf.

De 27-jarige Calley was aangeklaagd in verband met 102 moorden op 16 maart 1968 in het Zuidvietnamese dorpje My Lai. De aanklacht was in vier delen gesplitst; het doden of het opdracht geven daartoe van dertig mensen in het dorp zelf, het doden of het opdracht geven daartoe van zeventig mensen in een sloot nabij het dorp, het doden van een monnik (die zich bij Calley kwam overgeven) en het doden van een baby.

De jury achtte Calley schuldig aan één van de dertig moorden in het dorp en 21 van de 70 moorden in de sloot. Voorts achtte zij hem schuldig aan het doden van de monnik en het plan tot doden bij de moord op de baby.

Vele jaren

Luitenant Calley heeft vele mogelijkheden om in beroep te gaan, zodat de zaak nog vele jaren slepende kan worden gehouden. Eerst wordt de aanklacht automatisch opnieuw behandeld door het hof van revisie in Washington. Verliest Calley daar, dan kan hij in beroep gaan bij het militaire

LUITENANT CALLEY
...oorlog erger dan hel"...

hof, de laatste schakel in militaire processen. Calley's verdediger heeft al aangekondigd dat hij daarna desnoods de zaak zal uitvechten bij de federale burgerrechter in Washington en in laatste instantie bij het Opperste Gerechtshof.

Calley scheen in de rechtszaal de bevindingen van de jury kalm op te nemen. Nadat hij de uitspraak had gehoord bracht hij de militaire groot en verliet tussen twee van zijn verdedigers de zaal. Door de militaire politie werd hij in een auto weggebracht naar de militaire gevangenis van zijn eigen kazerne. Hij is voorlopig ondergebracht in een officierenpel, die uit twee vertrekjes bestaat en zeer eenvoudig is ingericht.

In een vraaggesprek met een verslaggever van het Amerikaanse persbureau Associated Press zei Calley gisteren: „Ik hoop dat My Lai geen tragedie is, maar iets dat de ogen van de mensen opent, zelfs de ogen van degenen die zeggen dat de oorlog een hel is”.

„Een My Lai komt voor in elke oorlog. Het is niet iets dat op zichzelf staat, zelfs niet in Vietnam. Ik kan niet zeggen dat ik er trots op ben dat ik in My Lai ben geweest of dat ik heb meegedaan aan welke oorlog ook. Maar ik ben er erg trots op als My Lai de wereld kan laten zien wat oorlog betekent. Er moet iets gebeuren opdat er een eind komt aan oorlogen”, aldus Calley.

„Veel mensen zeggen dat oorlog een hel is, maar zij hebben die hel nooit meegemaakt. Voor degenen die erin zitten is de oorlog veel erger dan een hel”.

„Niemand heeft het probleem geanalyseerd dat niet alleen My Lai, maar de hele oorlog in Vietnam heeft veroorzaakt. Ik hoop dat My Lai de ware betekenis van de oorlog aan de oppervlakte zal brengen, niet alleen in ons land, maar in de hele wereld. Ik vind dat dit land zichzelf geen oorlog kan veroorloven”.

De verslaggever vroeg hem wat hij dacht, toen hij getuigen hoorde vertellen over de mensen die hij had afgeemaakt, oude mannen, vrouwen en kinderen. Calley: „Ik kan niet zomaar zeggen wat ik voel. Daarvoor is een heel boek nodig en daar ben ik mee bezig. Ik hoop dat het tegen september kan uitkomen”.

Calley krijgt levenslang

FORT BENNING, donderdag
De Amerikaanse luitenant William Calley is gisteren door de krijgsraad veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf en ontslag uit militaire dienst voor zijn aandeel in de moordpartij op de inwoners van het Zuidvietnamese dorpje My Lai drie jaar geleden.

De uit zes officieren samengestelde krijgsraad in Fort Benning (Georgia) beraadde zich bijna zes uur over de vraag of de 27-jarige Calley levenslang of de doodstraf zou krijgen.

Eerder had dezelfde jury Calley al schuldig verklaard.

Calley slaakte een zucht van verlichting toen hij hoorde dat het vonnis levenslang was en niet de doodstraf. Zijn advocaat heeft al hoger beroep aangetekend.

Toen Calley de rechtszaal verliet juichte een groep van 150 mensen, onder wie vele soldaten, hem toe.

Storm van protest in VS Calley krijgt levenslang

Na de schuldigverklaring en de veroordeling tot levenslange dwangarbeid, gisteren, van luitenant William Calley, hebben links en rechts in Amerika elkaar plotseling gevonden in een eensgezind massaal protest.

FORT BENNING, 1 april — Na meer dan vier maanden is gisteren de eerste fase van het krijgsraadproces tegen luitenant William Calley afgesloten. De zes man sterke jury die Calley maandag schuldig had bevonden aan moord op 22 Zuidvietnamese burgers veroordeelde de luitenant, hoofdpersoon tijdens het bloedbad in My Lai op 16 maart 1968, tot levenslange gevangenisstraf.

Na de schuldigverklaring van maandag hadden de juryleden nog slechts de keus uit twee mogelijkheden: levenslange gevangenisstraf of de doodstraf. De massale publieke verontwaardiging in de VS over de juryuitspraak is door het toekennen van de minste straf echter niet geluwd.

Slechts enkele uren nadat het vonnis was uitgesproken waren op het Witte Huis in Washington al vijfduizend telegrammen ontvangen waarin geprotesteerd werd tegen de veroordeling van Calley. In het hele land meldden Vietnamveteranen zich bij politiebureaus en gevangnissen aan om te zeggen dat zij even schuldig waren als de 27-jarige luitenant.

Na zes uur beraad sprak in een afgeladen rechtszaal de voorzitter van de militaire jury het vonnis uit dat een veroordeling inhield tot dwangarbeid voor de duur van uw natuurlijke leven, tot ontslag uit de dienst en tot

intrekking van alle gages en toeslagen."

Calley, die de jury bij het binnentreden beleefd had gegroet en het vonnis onbewogen aanhoorde, mompelde „Ik zal mijn best doen" en groette opnieuw. Daarop verliet hij onmiddellijk de zaal om in een nabijgelegen kantoor overleg te plegen met zijn advocaten. Calley's voornaamste raadsman, George Latimer, had maandag al aangekondigd dat hij, tot aan het Hoogerechtshof toe, in beroep zal gaan.

Daarbij staan verschillende wegen open, de traditionele via revisie van het vonnis bij militaire hoven en de federale rechter in Washington met als eindpunt het Amerikaanse Hoogerechtshof, en de andere rechtstreeks in de vorm van een beroep op het Amerikaanse geweten.

Bij het verlaten van het rechtsgebouw gaf Latimer als commentaar. „Ik voel mij, net als Calley, opgelucht dat de jury niet het doodvonnis heeft uitgesproken." De advocaat sprak er zijn vertrouwen over uit dat „ergens langs de lijn van beroepsmogelijkheden" de straf zal worden verlaagd. Bovendien is er ook nog hoop dat president Nixon, als opperbevelhebber van de strijdkrachten, zal intervenieren om de straf te verlagen of het vonnis te vernietigen.

Nixons dilemma

De Amerikaanse president bevindt zich daarbij in een politiek dilemma: de protesttelegrammen die hem nu overstromen zijn niet alleen van zijn natuurlijke achterban afkomstig, de vaag-rechts geïoriënteerde middleclass-Amerikanen, maar ook van zijn tegenstanders in het „liberale" anti-oorlogkamp. Beide groepen zijn het erover eens dat Calley tot zondebok is gemaakt en dat hogere echelons in leger en regering even of zelfs meer verantwoordelijk zijn voor de gebeurtenissen in My Lai.

De regering heeft twee mogelijkheden om het hoofd te bieden aan een eventueel voortdurende massale protestactie tegen de veroordeling van Calley: of vrijlating van de luitenant in opdracht van Nixon, of wijziging van de aanklacht in doodslag door onder-minister Stanley Resor, waardoor het vonnis tot tien jaar zou worden teruggebracht. In de praktijk zou dat kunnen neerkomen op vrijlating na een jaar. Bij het huidige vonnis is gratiëring pas na tien jaar mogelijk.

In de Senaat komt vandaag al een resolutie ter tafel van de Democratische senator Moss, waarin om strafvermindering wordt gevraagd. De senator is van mening dat Calley wel gestraft dient te worden, maar dat

hij „niet alleen het gelag hoeft te betalen."

Vice-president Agnew leverde in een interview, dat hij nog voor de uitspraak toestond, felle kritiek op mensen die genade wensen voor legerdeserteurs, maar harde straffen voor „de man die zijn land heeft gediend en die misschien een fout heeft gemaakt."

Prawda

Volgens het Russische partijblad Prawda heeft het Amerikaanse ministerie van defensie getracht de meeste van de officieren die hebben deelgenomen aan de moordpartij in My Lai uit de handen van de justitie te houden.

In een bericht van de correspondent in New York wordt onder meer gezegd: „Als Calley eenmaal is veroordeeld, dan zal het ministerie een punt achter de zaak willen zetten en de publieke opinie in Amerika en het buitenland gerust stellen."

De veroordeling van Calley vormt de afsluiting van een eerste fase in de rechtsprocedure die op gang is gebracht na het bloedbad in My Lai. Naast Calley waren aanvankelijk nog zo'n 90 andere militairen, onder wie kapitein Ernest Medina, aangeklaagd. Van hen zijn er intussen echter al vele tientallen van rechtsvervolgung ontslagen. (Reuter)

Nixon en Calley

2 APRIL 71 ME

„Uit mededogen" en „op eigen initiatief" heeft president Nixon luitenant William Calley uit zijn cel laten halen en hem opgedragen in de officiersverblijven van Fort Benning op de afloop van zijn zaak in hoger beroep te wachten. De president heeft daarmee gehoor gegeven aan de storm van kritiek die in alle politieke geleidingen van het Amerikaanse volk opstak nadat Calley wegens zijn aandeel in de massamoord in het Zuidvietnamese dorp My Lai tot levenslang was veroordeeld.

Hoe in de hoogste regionen van het Amerikaanse politieke leven over de affaire-Calley wordt gedacht mag blijken uit een opmerking van vice-president Agnew. De tweede man in de staat vereenzelvigde zich praktisch met het standpunt van de luitenant toen hij zei: „De oorlog in Zuid-oost-Azië is een guerrillastrijd waarbij wij niet kunnen zeggen dat de burgers in de verafgelegen delen van Vietnam, in het bijzonder in de streken die door de Vietcong werden overheerst, volkomen veilige, onschuldige burgers zijn." Nixons „mededogen" wekt de indruk uit hetzelfde begrip voor de situatie waarin Calley zich bevond voort te komen dat Agnew hiermee heeft laten blijken.

Het is het dilemma waarin de gehele Amerikaanse interventie in Indo-China zich bevindt. Met als alibi „de steun aan de vrijheidsstrijd van het Zuidvietnamese volk tegen communistische indringers" zijn de Amerikaanse strijdkrachten overgegaan tot een oorlogstactiek waarin zonder aanzien des persoons wordt opgetreden. De zware bombardementen, de „free firing zones" in „onbetrouwbare" gebieden hebben aan ontelbare Zuidvietnamese burgers het leven gekost zondat dat vast stond dat zij voor de strijdkrachten een gevaar opleverden.

Door het verloop van de strijd en de aard van de guerrilla is het accent steeds meer komen te liggen op de veiligheid van de Amerikaanse troepen in plaats van op het heil voor de Zuidvietnamezen. Niet alleen Calley heeft het zekere voor het onzekere genomen door iedere Vietnamees bij voorbaat als een tegenstander te beschouwen. Juist uit de vele reacties op Calley's vonnis blijkt dat menig Amerikaan er zich niet voor schaamt op dezelfde wijze te zijn opgetreden als de nu veroordeelde luitenant.

Daarmee is de suggestie gewekt dat Calley niet meer is dan de zondebok die het leger de woestijn in stuurt. Als Calley terecht moet staan dan kunnen alle Amerikanen die hetzelfde hebben gedaan niet vrij uitgaan, zo luidt het motto van de veteranen die zich bij de gevangenen hebben gemeld. Maar een veel groter aantal vervolgingen zou de erkenning inhouden dat My Lai geen uitzondering maar regel is geweest en de vraag of niet ook „het systeem" — i.c. Amerika's militaire en politieke leiders — terecht moet staan zou dan, met des te meer nadruk worden gesteld.

Nu van een proces jegens Amerika's hoogste leiders geen sprake is, zou het onjuist zijn de redenering om te draaien en vast te stellen dat Calley's veroordeling onjuist en onrechtvaardig is. Calley heeft de regels van het oorlogsrecht overtreden door ongewapende mannen, vrouwen en kinderen te doden. Daarvoor heeft hij terecht gestaan en daarvoor is hij veroordeeld. De uitzondering die de president nu voor hem maakt lijkt aan dit juiste vonnis te willen tornen en dreigt de verdere gang van de rechtspleging te beïnvloeden zoals overigens ook Agnews uitspraak reeds kan hebben gedaan. Beide zijn daarmee afkeurenswaardig.

De samenleving waaruit Calley voortkomt zal zich inmiddels hebben af te vragen of met Calley's veroordeling alléén recht is gedaan. Een eventuele herziening van dit vonnis of een mogelijke gratiëring zou niets afdoen aan de noodzaak tot zelfonderzoek.

Calley mag uit zijn cel

SAN CLEMENTE, 2 april — President Nixon heeft gisteravond opdracht gegeven de woensdag tot levenslange dwangarbeid veroordeelde luitenant Calley uit de gevangenis te ontslaan en hem aangaande de behandeling van zijn zaak in beroep in de officiersverblijven te plaatsen.

Calley, door een militaire jury veroordeeld wegens moord op 22 Zuidvietnamese burgers in My Lai, behoort naar het oordeel van Nixon niet in de gevangenis van Fort Benning te blijven en evenmin naar een andere militaire gevangenis te worden overgebracht.

Hij zal de komende tijd mogen doorbrengen in het appartement te Fort Benning waar hij zich ook tijdens het proces bevond, totdat zijn mogelijkheden van beroep zijn uitgeput.

President Nixon vertoeft op het ogenblik op zijn Californisch buitenverblijf in San Clemente. Zijn woordvoerder Ziegler verklaarde dat de opdracht van Nixon „geen juridische stap” is, maar op eigen initiatief uit mededogen is gegeven.

Volgens Ziegler zal Calley niet naar een gevangenis terugkeren voordat zijn zaak Nixons bureau heeft bereikt, een proces waar jaren mee gemoeid kunnen zijn. De veroordeling van Calley heeft in Amerika een storm van verontwaardiging doen opsteken.

Het besluit van Nixon werd door Congresleden die een wetsontwerp over de dienstplicht in behandeling hadden, met applaus ontvangen. Van overal stromen gunstige reacties op het besluit binnen.

Reuter-AFP-DPA)

Zie ook het hoofdartikel
op pag. 7

Luitenant William Calley brengt de militaire groet terwijl hij de gevangenis van Fort Benning verlaat

Geen doodstraf dus voor luitenant Calley, de massamoordenaar van My Lai, „slechts” levenslange dwangarbeid. Niemand is blij met dat vonnis. Zowel de voor- als tegenstanders van het Amerikaanse optreden in Vietnam zijn verontwaardigd, maar hun motieven hebben niets met elkaar te maken.

De opvallendste woordvoerder van de voorstanders is, als altijd, vice-president Spiro Agnew. Hij noemde Calley gisteren „een man die zijn land heeft gediend en misschien een fout heeft gemaakt”. Vooral het woordje „misschien” in deze zin is om te huilen. In My Lai werden meer dan honderd weerloze mensen (waaronder vrouwen, kleuters en babies) als honden afgeslacht. „Misschien een fout.” De zindelijkheid in het Amerikaanse politieke leven zal er zeer mee gediend zijn als Agnew volgend jaar door president Nixon definitief aan de kant wordt gezet.

Veel meer respect verdienen de bezwaren tegen Calley's vonnis van de tegenstanders van de oorlog in Vietnam. Het heeft er alle schijn van dat het Amerikaanse leger een zeer bevreemd blaas probeert schoon te wassen door deze afrekening met één luitenant. Dat is geen fraaie gang van zaken.

De Amerikanen laten het Vietnamese volk onnoemelijk lijden. Volgens een berekening van senator Edward Kennedy zijn minstens 500.000 burgers gedood. Miljoenen mensen zijn gedeporteerd om de guerrilla's, die zich naar het woord Mao Tse-toeng tussen het volk moeten voelen „als een vis in het water”, het water te ontnemen. Bossen en rijstvelden ter grootte van hele Nederlandse provincies zijn met chemische middelen ontbladerd en verwoest om de vijand te beroven van natuurlijke dekking en voedsel.

Nixons belangrijkste adviseur, Kissinger, heeft onlangs erkend dat de oorlog in Vietnam een „vergissing” is. Binnen het kader van deze vergissing, en tegen de achtergrond van al die terreur, staan jonge militairen voor de bijkans onmogelijke taak hun morele normen van goed en kwaad ongeschonden te bewaren. Calley is daartoe niet in staat gebleken. Dat is dan zijn fout en misschien moet hij daarom worden veroordeeld, al was het alleen maar omdat vele andere Amerikanen in de Zuidvietnamese hel niet over de schreef zijn gegaan.

Maar Calley is niet veel meer dan een pion, een onderdeel van een systeem. Als dat systeem niet wordt aangepakt blijft het rechtsgevoel onbevredigd.

UNIEKE INGREEP VAN NIXON

Luitenant Calley vanuit cel naar officiersverblijf

Hoger beroep kan jaren duren

SAN CLEMENTE, 2 april (AP, AFP, Reuter) — President Nixon heeft gelast dat de tot levenslange dwangarbeid veroordeelde luitenant William Calley (27) onmiddellijk moet worden ontslagen uit zijn militaire gevangenschap en zolang de behandeling van het hoger beroep in zijn zaak duurt in zijn woning in de officiersverblijven onder

luitenant slechts betrekkelijk geringe beperkingen van zijn bewegingsvrijheid krijgen opgelegd.

Calley is inmiddels naar zijn nieuwe verblijf overgebracht. Toen hij naar buiten kwam, slechts begeleid door een geïnformeerde bewaker en niet door militaire politie zoals de laatste dagen, kreeg hij een hartelijk applaus van ongeveer 75 mensen. Hij werd opgewacht door een hoge officier, die hem langs de drievoudige prikkeldraadversperring naar de wachtende auto bracht.

Il vervolgde haastig: „Omdat u hem in z
doel ik.”
vat u bedoelde,” zei heer Bommel beruste
Tom Poes. „Ik heb vijf gouden staven, en
beambte toe. „Maar u bevindt zich zo
kunnen ontstaan met een aanslag van e
toe. „Precies wat ik gewenst had met

Nixon nam zijn besluit in zijn zomerverblijf te San Clemente in Californië. Hij nam deze stap — waarvan geen precedenten in de geschiedenis van de militaire rechtspraak bekend zijn — nadat de veroordeling van Calley een storm van protesten in heel de Verenigde Staten had veroorzaakt. Zo meldden zich bijvoorbeeld oudstrijders bij gevangenis met de boodschap: "Wij zijn even schuldig als luitenant Calley". Nixon heeft zijn besluit niet genomen als operbevelhebber van de strijdkrachten, maar als staatshoofd. Het is, aldus woordvoerders, een persoonlijke beslissing uit mededogen.

Strafcel

Luitenant Calley zal, onder bewaking maar met een aanzienlijk grotere bewegingsvrijheid dan gevangenen genieten, worden overgebracht naar zijn woning in de kazerne van Fort Benning in de staat Georgia, waar hij ook tijdens het langdurige proces voor de krijgsraad woonde en waar hij was gearresteerd destijds. Sinds hij tot levenslange dwangarbeid veroordeeld was had Calley — heel kort maar — verblijf gehouden in een strafcel voor officieren, bestaande uit twee kleine kamertjes, die hij had moeten delen met een andere jeugdige officier, die valse chèques had uitgegeven.

Bloedbad

De ingreep van Nixon is voor het leger gekomen als een volkomen verrassing. De Amerikaanse president heeft duidelijk van zijn sympathie voor Calley doen blijken. Calley was veroordeeld wegens zijn verantwoordelijkheid voor het bloedbad van My Lai in Vietnam, waar 24 weerloze burgers waren afgemaakt. De superieuren van Calley zijn tot dusver vrijwel ongemoeid gelaten. Dit ergert ook de tegenstanders van Nixons Vietnam-beleid, terwijl verscheidene congresleden eveneens hebben laten blijken het met de gang van zaken niet eens te kunnen zijn.

Verwacht wordt, dat de behandeling van de zaak-Calley in hoger beroep jaren kan duren. Al die tijd zal de

naar voorlicht het in de door godsdienstige vrede. Zij is katholiek, maar kan, geringe wijze bijdragen aan de leest zal met haar One day Love op niet. Belasting afkomstige apothekerassistenten in de omgeving van het roerige publiek optreden. De uit een rustig Angela Farrel (19) mag voor eigen het populair genre af weten te houden. zangeres heeft haar echter niet van Fransje klassieke carrière. Haar stein was voorbestemd voor een traba. Ook de Westduitsche Kaja Ebbehave haar stem, bespeelt zij uitstekend de piano, het orgel en de concert en leerling was van Johannes Brahms met een grootvader die kapelmeeester Mendel, die zich gelukkig mag prijzen Oosteuropese zangeresje Marianne knikken kluislerde. Na zijn comeback wordt hij weer gerekend tot de Groten van het Franse chanson.

Kapelmeeester

EEN ANDERE kanshebber is het

Belgisch leed om ziek

Dan zijn er natuurlijk Saskia en kleuren in het topje van de mast en dat is natuurlijk

gens de twee officiële Eurovisie-talenten. Den dunkt in liet en leed van de veelal jeugdige deelnemers levert al-tijd een keur van interessant materiaal op. Ons eigen Schagenste duo Saskia en Serge behoeven nauwelijks nog enige kennismaking, dachten wij. Anders is het met de Frans kanshebber Serge Lama. Wanneer hij morgenavond als zevende op uw buis verschijnt, moet u niet alleen op zijn stem en fysonomie letten. Houdt dit in het achterhoofd: Serge heeft de showbiz van de harde kant leren kennen. Vader was een niet zo succesvolle bariton en zijn eigen carrière. Bernadette Ni Ghallehoir, die over-tongestif zal uitzenden. National Television Organisation het zo hoog gesacht dat de National Education de educatieve waarde werd blijkaar. Het festival zal uitzenden.

Puriteinen

in de Verenigde Staten te zien zijn. zal tenslotte ook voor de eerste maal. Thus, Trinidad en Jamaica. Het festival nva, Ethiopie, Sierre Leone, Maurit-zijn: Tunesie, Marokko, Oeganda. Ke-Thailand, Hong Kong. Andere landen uit tot op het oostelijk halfrond: landen, de belangstelling strekt zich men door een groot aantal Europese bourven" wordt niet alleen overgeno-De uitzending van het "Ierse Ge-Coele morgen" te zingen. Castel hebben zich bereid verklaard geen nood, Jacques Raymond en Lily Belgen naar vervangers gezocht en met riep te bed. Naarstig hebben de duo Nicole Josy en Hugo Sigal liet 'rouwelijke heft van het Belgische Het eerste leed is er ook al: de van Engeland liggende eiland. uitzending voor dit, ten westen gramma is de eerste kleuren tv-woord?) gepresenteerde pro-oen we die naam meer ge-lette Ni Ghallehoir (waar heb-primen, want het door Berna-ten. Voor de Ieren meteen een het een vrolijke boel moge wor-let Gaiety Theatre in Dublin; dat-tival 1971 plaats van handeling:strijd in het Eurovisie Songfes-truoftes en kwarteten in de zich achtien solisten, duoftes, ver: om kwart voor tien verpen MORGENVOND IS het zo-

DE ST

peanse Karina (karaktertrekken: lereeld op het oog: En un mundo n ch enige tijd onledig hield met de p te zoeken, zingt voor Monaco eanc, un arbre, une rue; de Engels

Wallace bezoekt Calley

FORT BENNING, 3 april — De gouverneur van Alabama, Wallace, heeft gisteren onverwachts een bezoek van een kwartier gebracht aan de tot levenslang veroordeelde Amerikaanse luitenant Calley. De uiterst rechtse Wallace, presidentskandidaat in 1968, voorspelde dat president Nixon „uiteindelijk het juiste ding zou doen, dat wil zeggen: tegenover Calley clementie betrachten”.

De president had donderdag opdracht gegeven Calley uit de gevangenis te ontslaan en hem hangende de behandeling van zijn zaak in beroep te plaatsen in de officiersverblijven.

Na afloop van zijn bezoek vertelde Wallace dat hij tegen Calley had gezegd: „Het volk van onze staat is over deze ene zaak meer verenigd dan het ooit geweest is”. Calley is door een militaire jury veroordeeld wegens moord op 22 Zuidvietnamese burgers in My Lai. De wetgevende vergadering van Alabama heeft al een beroep op Nixon gedaan clementie te betrachten. Intussen duren de protesten

tegen de uitspraak van de jury voort. Het Witte Huis heeft 50.000 telegrammen ontvangen, terwijl leden van het Congres 38.000 telegrammen kregen toegezonden. De meerderheid van de briefschrijvers heeft zich tegen het vonnis uitgesproken. Calley zelf ontvangt dagelijks honderden telegrammen en brieven.

Ook twee van de Apollo-astronauten die in juli naar de maan zullen reizen hebben zich tegen het vonnis uitgesproken.

Het zijn Jim Irwin en Alfred Worden. De laatste verklaarde: „Het is een misdaad dat de arme Calley moet boeten voor de fouten van een heleboel andere mensen”. (Reuter)

Fanmail voor luit. Calley

FORT BENNING (Georgia), 3 april (AP) — Luitenant William Calley is thans praktisch een gevangene in zijn eigen huis na zijn dramatische vrijlating uit de strafcel door het ingrijpen van president Nixon. In de woning bevindt zich een persoonlijke lijfwacht, terwijl rond het huis militair politie patrouilleert.

Zijn vriendin heeft een grote taak kruidenierswaren gebracht. Intussen hielpen twee van de MP's een postbode twee grote stapels brieven binnenbrengen. Calley mag als gevangene geen openbare verklaringen afleggen, vraaggesprekken verlenen, poseren voor foto's of schriftelijk verklaringen voor publicatie afleggen.

M. Nixon fait sortir de prison le lieutenant Calley

3 Mars 71 Le monde
Le vice-président Agnew accuse les « colombes » de démoraliser l'armée

Washington (A.F.P., A.P.). — Favorablement accueillie par l'opinion américaine, la décision prise jeudi par le président Nixon de faire sortir de prison le lieutenant Calley a relancé la controverse entre partisans et adversaires de la guerre d'Indochine, et la crise de conscience déclenchée par la condamnation.

Le président Nixon a téléphoné, jeudi à midi, à l'amiral Thomas Moorer, président du comité des chefs d'état-major interarmes, pour lui demander de ne pas laisser le lieutenant Calley en prison et de le mettre aux arrêts dans son domicile de la base de Fort-Benning. Cette demande a été transmise au général commandant la troisième armée stationnée à Fort-Benning, la ville même où s'était déroulé le procès du lieutenant. Celui-ci a retrouvé le soir même son logement à la base militaire.

Pendant ce temps, le vice-président Agnew reprochait au sénateur Fulbright et aux « colombes » de démoraliser l'armée.

La décision de M. Nixon a été prise « en vertu des pouvoirs discrétionnaires dont dispose le chef de l'exécutif », selon le porte-parole de la Maison Blanche. M. Ziegler a déclaré qu'il ne s'agissait pas d'une mesure légale (« not a legal step »), mais que M. Nixon « pensait personnellement » que le lieutenant Calley ne devait pas rester en prison pendant la procédure d'appel.

En fait, le président a cédé à la pression de l'opinion américaine. La vague de protestations contre le verdict n'a cessé de s'élever depuis deux jours. Des milliers de télégrammes ont afflué à San-Clemente, en Californie, où se trouve le président Nixon, comme à la Maison Blanche de Washington et au Capitole. De nombreuses démissions ont été enregistrées dans les bureaux de recrutement, qui sont tenus par des volontaires civils. Des résolutions demandant au président d'user de son droit de clémence avaient été soumises aux assemblées législatives de plusieurs Etats, notamment l'Alabama, le Colorado, le Kansas, le Michigan et l'Oklahoma.

Un geste politique

Le geste de M. Nixon a sans doute répondu à des préoccupations politiques : donner satisfaction à la « majorité silencieuse » qui semble s'être réveillée à cette occasion, en un moment où la baisse de sa popularité atteignait des proportions inquiétantes. En effet, selon le dernier sondage Gallup, 50 % des Américains interrogés approuvaient à la fin du mois de mars la politique du président, contre 51 % en février et 56 % en janvier ; 37 % la critiquaient.

Mais la décision présidentielle, accueillie par des applaudissements à la Chambre des représentants, n'apaisera sans doute pas la controverse sur sa politique Indochinoise. Le verdict du tribunal avait à la fois renforcé l'opposition à la guerre et réveillé l'opinion nationaliste : on s'en rend compte en lisant les déclarations en sens contraire du démocrate Fulbright, président de la commission des affaires étrangères du Sénat et l'un des leaders des « colombes », et

tés académiques et certaines organisations religieuses, ainsi que les bandes d'extrémistes et de manifestants », qui affirment aux combattants d'Indochine qu'« ils se battent pour une cause » sans valeur « ou » immorale », et que nous devrions abandonner les Sud-Vietnamiens à leurs ennemis ».

Serrer les rangs

Ce débat se déroule en ce moment à travers tout le pays. Au Sénat, tandis que d'influents sénateurs républicains, conduits par M. Hugh Scott (Pennsylvanie), leader de la minorité, accusaient les démocrates de « démagogie » à propos de la guerre d'Indochine, et lançaient une offensive dans le style du président Nixon contre la partialité des journalistes à propos de l'opération au Laos, un républicain modéré, M. William Saxbe (Ohio), invitait ses collègues à « serrer les rangs » derrière le président.

(Lire la suite page 6. 3e col.)

M. Nixon fait sortir de prison le lieutenant Calley

3 pages 2 et 3 Le Journal

Le vice-président Agnew accuse les « colombes » de démoraliser l'armée

Washington (A.F.P., A.P.). — Favorablement accueillie par l'opinion américaine, la décision prise jeudi par le président Nixon de faire sortir de prison le lieutenant Calley a relancé la controverse entre partisans et adversaires de la guerre d'Indochine, et la crise de conscience déclenchée par la condamnation.

Le président Nixon a téléphoné, jeudi à midi, à l'amiral Thomas Moorer, président du comité des chefs d'état-major interarmes, pour lui faire part de sa décision de libérer le lieutenant Calley en prison et de lui faire part de sa décision de révoquer le vice-président Agnew, dont la verve de langage est bien connue.

**« Il a été encouragé
par les autorités
supérieures »**

« Ce qu'a fait le lieutenant Calley est triste et tragique », a déclaré le sénateur de l'Arkansas, au cours d'une interview télévisée. « Mais aussi méprisable et brutal qu'il ait été, a-t-il ajouté, il y a été encouragé par les autorités supérieures. Il a été mis dans une situation créée par les politiciens et le commandant en chef. C'est un principe très discutable que de s'en prendre à un lieutenant, si nous n'allons pas jusqu'au bout en évoquant les procès faits aux dirigeants allemands et japonais après la deuxième guerre mondiale.

Le vice-président Agnew a réuni dans un même blâme « les sénateurs influents, les éditorialistes et les commentateurs célèbres, les autori-

... dont l'équipage aurait été...
des navires de guerre soviétique...
entre une vedette sénégalaise...
dernier, au large des Seychelles...
cident » aurait eu lieu le...
nations selon lesquelles...
Orléans a démentit jeudi...
Londres (A.F.P.)

tés académiques et certaines organisations religieuses, ainsi que les bandes d'extrémistes et de manifestants », qui affirment aux combattants d'Indochine qu'« ils se battent pour une cause » sans valeur » ou « immorale », et que nous devrions abandonner les Sud-Vietnamiens à leurs ennemis ».

Serrer les rangs

Ce débat se déroule en ce moment à travers tout le pays. Au Sénat, tandis que d'influents sénateurs républicains, conduits par M. Hugh Scott (Pennsylvanie), leader de la minorité, accusaient les démocrates de « démagogie » à propos de la guerre d'Indochine, et lançaient une offensive dans le style du président Nixon contre la partialité des journalistes à propos de l'opération au Laos, un républicain modéré, M. William Saxbe (Ohio), invitait ses collègues à « serrer les rangs » derrière le président.

(Lire la suite page 6, 3e col.)

FOTO UIT VIETNAM

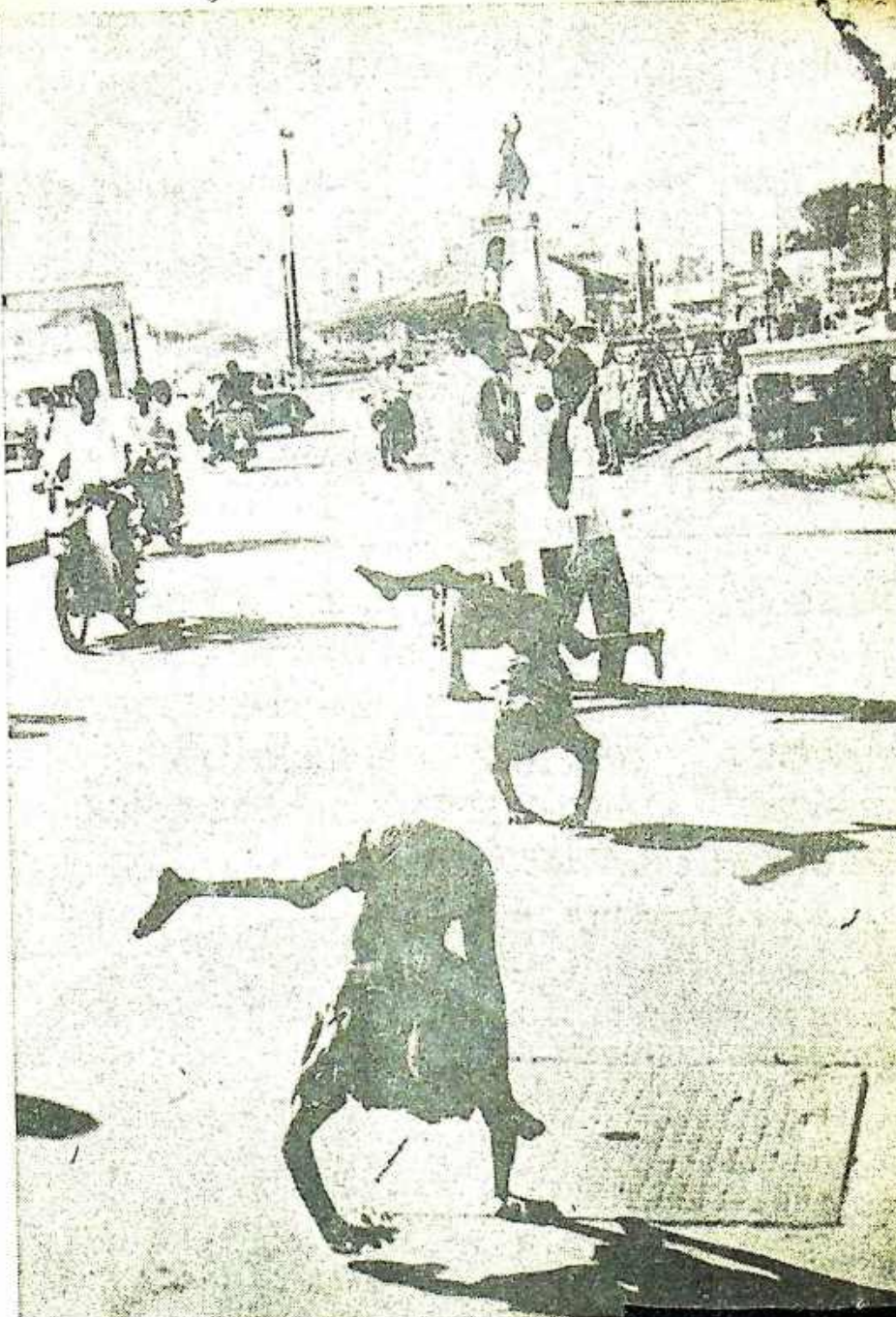
ZO OP HET eerste gezicht is de hiernaast afgedrukte foto best een aardig plaatje. Twee jonge acrobaatjes die de fotograaf eens even laten zien wat ze in hun mars hebben. Maar als je dan de door het fotobureau bijgeleverde tekst leest is het of je een klap in je gezicht krijgt.

„Kleine acrobaten? Neen, bittere noodzaak. Het lijkt een spelletje, maar dit is de enige manier voor deze kinderen in Saigon, Zuid-Vietnam, om zich te verplaatsen, want op hun voeten kunnen ze dat niet. Schrijvende achtergrond van de Vietnam-oorlog die maar voortduurt.”

Aldus luidt de letterlijke tekst bij de foto en toen deze een paar dagen geleden bij de redactie binnenkwam werden zelfs de meest geharde journalisten even stil. Dit was te erg. Die zonnige, speelse foto van een paar op hun handen lopende bengels en dan het schrijvende contrast van dat onbarmhartige, bijna wrede onderschrift. Het gaf zelfs mensen die eraan gewend zijn dagelijks oorlogen, rampen en ongelukken, de ellende van een hele wereld op de voet te volgen een geduchte schok.

Maar onmiddellijk daarna kwam ook de twijfel. Was dit wel echt? Kon dit werkelijkheid zijn? Was het geen „slimmigheidje” van een fotograaf om een onschuldig plaatje door middel van een dergelijk onderschrift beter verkoopbaar te maken? Die twee bijna hetzelfde geklede jongetjes, nauwelijks opgemerkt door de voorbijgangers, kon het waar zijn dat zij zich alleen op deze afschuwelijke manier konden voortbewegen? Er rees argwaan. Het leek ondenkbaar.

Maar is het ondenkbaar? Het hele lijden van Vietnam is iets waar wij ons in het verwerende Westen geen voorstelling van kunnen maken en ook eigenlijk

liever niet willen maken, want het past zo slecht in ons gestroomlijnd welvaartsbeeld.

De naam Vietnam komt bijna dagelijks in de kranten, op de televisie verschijnen regelmatig beelden van dood en vernieling. Maar het dringt niet meer door. Het land is zo eindeloos lang geteisterd door de oorlog dat de zich alsmaar herhalende berichten over aanvallen, hinderlagen, bombardementen, doden en gewonden bijna geen zeggingskracht meer hebben. Zelfs de demonstraties tegen de oorlog zijn we zat geworden.

Het is best mogelijk dat de foto een misselijke truc is van een op geld beluste fotograaf. Dat het gewoon twee spelende jongetjes zijn. Kinderen kunnen immers overal spelen. Maar evengoed kan de foto een afdruk zijn van een barre, verschrikkelijke werkelijkheid. Het is eigenlijk niet eens zo belangrijk of de foto wel echt is. In een land dat de oorlog al dertig jaar binnen zijn grenzen heeft moeten onmenselijke toestanden heersen. Dertig jaar! Dat betekent dat al twee generaties Vietnamezen leven in een land waar onzekerheid de enige zekerheid is, waar geen veiligheid heerst, waar ieder ogenblik de kogels om je oren kunnen fluiten, waar je op slag alles

wat je dierbaar is kunt verliezen en waar de gezonde mens van vandaag de verminkte van morgen kan zijn.

Echt of niet, bij het zien van foto en onderschrift ontkom je er niet aan te bedenken dat er in Vietnam duizenden kinderen zijn die nooit meer kunnen lopen, duizenden wier lichaam altijd de sporen van de oorlog zal meedragen, duizenden die geestelijk een knauw krijgen waar ze nooit helemaal overheen komen en duizenden die, zelfs als het ooit vrede wordt, gedoemd zijn hun leven te slijten in een door de oorlog gekerfd land. Dat wil zeggen een land waar aan alles gebrek is, waar ziekenhuisbedden tekort zijn, doktoren en verpleegsters, het werk eigenlijk niet aan kunnen, revalidatiecentra nauwelijks aanwezig zijn en het aantal oorlogswezen zo verschrikkelijk groot is dat alleen al daardoor hulp onmogelijk is.

De kinderen van Vietnam zijn de zwaarst getroffen slachtoffers en het maakt daarbij natuurlijk geen bliksem uit of het Noord- of Zuidvietnamese kinderen zijn. Zelfs als de jongetjes op de foto kerngezond zijn, dat wil zeggen voldoende te eten hebben om niet van honger om te komen, zijn ze toch te beklagen omdat ze in dit land geboren zijn

DOELKEUZE BIJ BOMBARDEMENTEN

— militaire strategie in theorie en praktijk —

Het volgende artikel is gebaseerd op een doctoraalscriptie gewijd aan een polemologisch onderwerp. De scriptie bevat 'een analyse van de Amerikaanse bombardementen op de Democratische Republiek Vietnam (Noord-Vietnam) in de periode 1965 tot 1969, gebaseerd op de theorie van de doelkeuze, zoals te vinden in een Amerikaans handboek voor de luchtmacht, vergeleken met de praktijk der bombardementen zoals te vinden in de documenten en rapporten van het Vietnam Tribunaal'. (Red.)

is een dergelijk wapen sindsdien niet meer gebruikt, maar het feit dat ze eens werden gebruikt en weer opnieuw gebruikt kunnen worden, wijst uit dat het onpraktisch is doelen te bespreken, zonder ook de wapens te behandelen die tegen de doelen gebruikt moeten worden. Nieuwe wapens hebben aldus tot nieuwe doel-concepten geleid.

I De theorie: abstracties die niemand kwetsen

Terwijl het State Department in zijn politieke verklaringen blijft vasthouden aan de formule, dat in Noord-Vietnam iouter militaire doelen werden gebombardeerd, waarbij nadere specificatie de traditionele lijst volgde van vrachtwagens, vliegtuigen, radarinstallaties, afweergeschut, olieopslagplaatsen etc. (zie Guardian 23-11-'67), omschrijft het handboek voor de luchtmacht inmiddels het vraagstuk van de militaire doelen als volgt:

"Evenzeer als op andere terreinen van militaire studie, is de studie op het gebied van de doelen tijdens een oorlog ingewikkelder geworden, parallel aan de industriële en technische organisatie in de wereld. Als gevolg daarvan kan naar alle waarschijnlijkheid een complete definitie van een militair doel niet meer eenvoudig worden gehouden. Sterk generaliserend zou men kunnen vaststellen dat een militair doel is: welke persoon, welk ding, welke gedachte of entiteit of plaats dan ook, die wordt uitgezocht voor vernietiging, inactivering of onbruikbaarmaking, met wapens die de wil of het vermogen van de vijand om zich te verzetten, verminderen of vernietigen".

Het State Department is, als verdediger van de bombardementsvluchten op de DRV kennelijk zelfverzekerder in zijn begrip van een militair doel, dan de uitvoerder van deze opdracht, de Amerikaanse luchtmacht zelve. Zelfverzekerder in die zin dat het het onderscheid tussen combattanten en non-combattanten blijft handhaven, terwijl de luchtmacht in zijn 'sterke generalisering' werkelijk alles betreft, tot en met 'gedachten' ('idea') toe. De consequentie van deze militaire logica, het wegbombarderen van gedachten uit de hoofden van mensen, is naar onze mening genocide, volkerenmoord.

In hoofdstuk 8 van het luchtmachthandboek, 'Fundamentals of Aerospace Weapon System' (1966), troffen wij in verband met de theorie van de doelkeuze de volgende inleiding aan:

"Uit de ervaringen met hoog-explosieve bommen in de 2e wereldoorlog resulteerde een uitgebreide kennis omtrent doelen. Deze kennis bewees haar nut tijdens het Koreaanse conflict, tegen tactische doelen, ook al kon er niet ten volle gebruik van worden gemaakt uit politieke overwegingen, die de Luchtmacht van de Verenigde Staten verhield van strategische doelen. Achter de politieke overwegingen schemerde het spectrum van de nucleaire era, waarvan de realiteiten reeds hun invloed hadden uitgeoefend op de doel-studies. In de laatste dagen van de 2e wereldoorlog, waren Hiroshima en Nagasaki in Japan vernietigd; ieder met één enkele bom. Behalve voor proeven

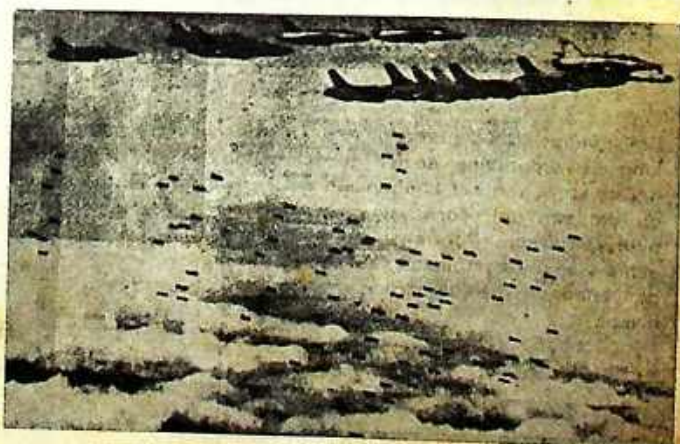
Deze redening is, voorzover mij bekend, klassiek te noemen voor de militaire handboeken. 'New weapons have thus given birth to new target concepts'. Alsof de ontwikkeling van de a-bom een ongestuurd, ongewild natuurgebeuren zou zijn. Een soort dijkbreuk in de militaire technologie, waarna de doelkeuzetheorie zich noodgedwongen had te wijzigen.

Hier worden oorzaak en gevolg toch wel op een uiterst onzindelijke manier omgedraaid. De bommen die gebruikt zijn bij de bombardementen op de Ruhrdam, tijdens de tweede wereldoorlog, zijn ontwikkeld nadat de 'target choice' gemaakt was. Hier kwam eerst de doelkeuze, toen het nieuwe wapen. De criteria bij de ontwikkeling van het wapen, de ingebouwde bedoelingen, vloeiden voort uit de doelkeuze. Het is dus niet juist om te stellen dat 'new weapons have thus given birth to new target concepts'. Dat moet men hier omdraaien: 'New target concepts have given birth to new weapons'. Dit sluit uiteraard niet uit dat soms, als bijproduct van gestuurde wapenresearch, 'vondsten' worden gedaan die nieuwe mogelijkheden van target-choice openen.

II De politiek: verklaringen die niemand bevredigen

"Tegelijkertijd zullen wij, samen met de Zuidvietnamezen, ons programma van beperkte luchtaanvallen op militaire doelen in Noord-Vietnam voortzetten".

Uit de verklaring van de Minister van Buitenlandse zaken Rusk, voor de commissie voor B.Z. van het Huis van Afgevaardigden op 3 augustus 1965.

Kritiek op 'Afschrikking'

Op dit punt begint de kritiek van Dieter Senghaas, die met *Karl Deutsch* (vgl. G3, sept. 1970, blz. 240-241) en *John Raser* tot de scherpste critici van de afschrikkingstrategie behoort. Senghaas toont aan dat de afschrikkingstrategie een eveneens gevaarlijke is: in deze strategie wordt de werkelijkheid vervalst, vervolgens wordt op grond hiervan een strategische praktijk uitgedacht, die de ontwikkeling van de mensheid en van de maatschappij niet alleen vertraagt maar zelfs met vernietiging bedreigt.

a. De 'counterforce'-strategie met zijn skala aan geweldmiddelen wordt opgediend als een sluitend, logies en effectief systeem. Het gaat er om de tegenpartij op alle niveaus van konflikt en konfrontatie 'af te schrikken'. In feite gebeurt er iets heel anders: door deze strategie moet men de tegenpartij voortdurend blijven waarnemen en doodverven als de 'agressor'. Het afschrikkingstelsel heeft dit als uitgangspunt nodig, want als dat er niet zou zijn dan was het niet logies, niet sluitend en niet geloofwaardig. M.a.w.: om het afschrikkingstelsel rond te krijgen moet men er vanuit gaan dat de tegenpartij 'agressief' is. Dat houdt in dat de tegenpartij geen kans krijgt om het tegendeel te bewijzen, want dan zou de theorie en de praktijk niet langer kloppen. 'Der Zwang zum Feind' is inherent aan het stelsel. In sommige theorieën neemt het die vorm aan van een diabolisering en kriminalisering van de tegenpartij: hij verpersoonlijkt de duivel en de misdaad.

b. Het uiteindelijk doel van de afschrikkingstheorie is volgens de

voorstanders 'de oorlog onmogelijk maken'. Dat moet dan gebeuren door middel van een voortdurende perfectionering van de wapens. Een vaststaand gegeven van de zestiger jaren is, dat het tegendeel werkelijkheid is geworden. Het geweld is niet verbannen uit de internationale politiek. Er zijn lokale oorlogen, en kontrarevolutionair geweld heeft epidemies om zich heen gegrepen. Evenmin zijn de militaire verhoudingen gestabiliseerd. Een goed voorbeeld is de nieuwe fase in de wapenwedloop door de introductie van ABM- en MIRV-systemen. Een ander bezwaar hangt samen met de kwestie van de geloofwaardigheid van de afschrikking, die in feite een psychologische strategie is en waarin af en toe een bewijs van haar geloofwaardigheid nodig is. Dat is slechts mogelijk wanneer men haar in de praktijk brengt. Het gevolg daarvan is destabilisatie van de verhoudingen en dat hoort dus onverbrekelijk bij het systeem van afschrikking. Deze strategie heeft m.a.w. af en toe dus instabiliteit nodig om stabiliteit van de internationale verhoudingen te bevorderen. Gekker kan het niet.

c. De afschrikkingstrategie heeft een geweldige invloed op de maatschappij. Als 'psycho-strategie' veronderstelt zij een 'afschrikkingmaatschappij', d.w.z. dat de mensen zich zullen laten leiden door voorstellingen van vijandschap, agressiviteit, angst en geweld. Dat is een voorwaarde voor de noodzakelijke bereidheid van de mensen om de sociaal-politieke en economische kosten van de afschrikkingstrategie op te brengen. Een en ander leidt ertoe dat het staatsapparaat zich steeds meer

in dienst van de 'nationale veiligheid' moet stellen. De voorbereiding en ontwikkeling van de afschrikkingpolitiek door politici, militairen en wetenschap gaat onbelemmerd voort, en breidt zich langzaam uit.

d. In politiek opzicht heeft de afschrikkingstrategie een skala aan geweldmiddelen voortgebracht, lopend van de totale nucleaire oorlog, beperkte nucleaire en konventionele oorlog, en planning van de kontrarevolutie tot een aantal dreig-middelen van diplomatieke psychologische aard. Dat is er op uitgelopen dat begrippen als oorlog en vrede niet langer verwijzen naar twee verschillende realiteiten. Oorlog en vrede zijn in elkaar verstrengeld. De tegenwoordige situatie kan beter worden omschreven als een structuur van 'georganiseerde vredeloosheid'. Deze wordt op een epidemische wijze verder ontwikkeld, maar is ten dele ook nog het gevolg van systematische planning.

e. De totale afschrikkingstrategie kan men omschrijven als een 'autisme-proces'. Het gedrag dat op de buitenwereld is gericht, wordt in feite volstrekt bepaald door interne impulsen en processen. Men heeft beelden over die buitenwereld die worden geïnternaliseerd en daarna niet meer aan de realiteit getoetst. De praktijk die hieruit te voorschijn komt heeft dan ook elke realiteitsbesef verloren. De afschrikkingstrategie komt m.a.w. tot stand zonder dat zij wordt getoetst aan de feiten. Zij wordt gerealiseerd op grond van een bepaalde interpretatie van de feiten, en die interpretatie wordt bepaald door de behoeften van afschrikkingstrategie.

'De huidige Navo-strategie van afschrikking en verdediging, samen gebaseerd op het concept van het aangepaste antwoord en dat van de voorwaartse verdediging, blijft van kracht. Voorts zal deze strategie een passende combinatie van nucleaire en conventionele strijdkrachten blijven verwezenlijken'.

NAVO press-release, d.d. 3 december 1970.

'De beste strategie in oorlog is operaties uit te stellen totdat de morele desintegratie van de vijand een dodelijke slag mogelijk en gemakkelijk maakt.'

Lenin

'Strategie is de kunst van het verdelen en toepassen van militaire middelen om de doeleinden van de politiek te realiseren.'

Liddell Hart.

'Taktiek is de kunst troepen te gebruiken in het gevecht; Strategie is de kunst veldslagen te gebruiken om de oorlog te winnen.'

Von Clausewitz.

'Strategy is the art of coordinating minor nonsenses into one major catastrophe.'

Gehoord op een Navobijeenkomst.

DE KRITIEK VAN DIETER SENGHAAS OP DE AFSCHRIKKINGSSTRATEGIE

* Dieter Senghaas, 'Abschreckung und Frieden. Studien zur Kritik organisierter Friedlosigkeit', 1969.

1. Kans op vrede

De afschrikingsstrategie vormt de grondslag van de tegenwoordige militaire en politieke verhoudingen. 'Afschrikking' betekent in een vereenvoudigde omschrijving: *door dreigen met onaanvaardbare schade; pogen te verhinderen dat een tegenpartij een bepaalde onwettige actie (oorlog, subversie, politieke chantage e.d.) onderneemt.* Theoreties en prakties is de afschrikking een veel ingewikkelder concept: een soort constructie van bedreigings- en geweldstrategieën, een doelhof met een eigen vaktaal en eigen gedragsregels.

Hoewel de afschrikking reeds vóór de atoombom op Hiroshima (1945) funktioneerde, is zij in de theoretiese bezinning en in de politieke praktijk van na 1945 uitgegroeid tot een centraal gegeven in de internationale politieke verhoudingen. De afschrikingsstrategie is te verstaan als een poging om de nieuwe nukleaire geweldmiddelen voor de doeleinden van de nationale politiek bruikbaar te maken.

In het begin zagen de theorie en de praktijk van de afschrikking er erg simpel uit. Met haar aanvankelijke monopolie op het gebied van kernwapens en overbrengingsmiddelen bedreigde Amerika Rusland met totale vernietiging, als dit laatste land een ongewenste actie zou ondernemen. Toen Rusland deze monopoliepositie had verbroken, ontstond pas de situatie van wederzijdse bedreiging met totale vernietiging. Tot 1961 bleef deze 'strategie' bestaan. In feite betekende deze situatie een handhaving van de status-quo. Geen van beide partijen was immers uit op een totale

vernietiging. Beide partijen hielden elkaar in 'evenwicht'. Dat betekende, met de totale vernietiging aan de horizon, een bevrozing van de eenmaal gegroeide machtsferen. *Onder invloed van de nieuwe geweldmiddelen was de politiek verlamd: d.w.z. de traditionele politiek die gebaseerd is op de onbeperkte machtsuitoefening van de soevereine nationale staat. Hiermede waren zaken als ontspanning, geleidelijke ontwapening en herordering van de verhoudingen niet langer onbereikbaar geworden.*

2. Oorlogsvoorbereiding 'gered'

In de vijftiger jaren waren in Amerika verscheidene strategie-denkers, militairen en anderen in toenemende mate verontrust geworden over deze politieke impasse. Kernwapens hadden immers politiek gezien nauwelijks of geen nut. Een nieuwe afschrikingsstrategie was het resultaat. De ruwe strategie van de totale vergelding ('*massive retaliation*'), die door de Eisenhowerregering werd gehanteerd, werd verijnd tot de strategie van de 'counterforce'. Het vernietigingsarsenaal werd in de eerste plaats bestemd voor het uitschakelen van de vijandelijke kernwapens, raketten en vliegtuigen, dus voor 'militaire' doelen.

In deze nieuwe strategie zaten een aantal tegenstrijdigheden, zoals het concept '*wapenbeheersing*' (arms control) en de herintroductie van de '*bepaalde oorlog*' (limited war). Men had de wapenbeheersing nodig om de catastrofale eskalatie tot een algehele vernietigingsoorlog te voorkomen, en tevens om het uitbreken van een oorlog door een ongeluk of een misverstand uit te sluiten. Wanneer aan de

voorwaarde van wapenbeheersing was voldaan was een beperkte nukleaire of konventionele oorlog theoreties mogelijk. Deze beperkte oorlogen behoeften, alweer theoreties, niet uit te lopen op een situatie, waarin alle knoppen zijn ingedrukt en 'de overlevenden het lot van de doden zullen benijden'. Een geweldige vondst: *door de (totale) kernoorlog voor uitgesloten te verklaren, kon men de beperkte (kern)oorlog in de praktijk voor mogelijk houden en zich er op gaan voorbereiden.* Deze omwenteling in de afschrikkingsteorie werd eenzijdig in de praktijk gebracht door de Kennedy's-regering. De 'counterforce'-strategie werd vooral populair onder invloed van de paniekstemming over de vermeende achterstand op het gebied van raketten, en in het algemeen door het door de Democraten aangewakkerde gevoel dat Amerika's veiligheid op het spel stond, door de nalatigheid van de Republikeinse regering. De USSR bleef daarentegen vasthouden aan de traditionele afschrikingsstrategie van de totale vergelding, in de vorm van een soort minimumafschrikking ('minimum deterrent') tegen een mogelijke eerste aanval ('first strike') van de kant van Amerika. Daarbij zullen de waanzinnige hoge uitgaven ten behoeve van een 'counterforce'-strategie en het geringe politieke en militaire nut er van wel doorslaggevend zijn geweest. Door vast te houden aan een minimumafschrikking reduceerde Rusland de Amerikaanse 'counterforce'-strategie tot een luchtkasteel. Want volgens de regels van het spel konden de 'counterforce'-strategie pas gebruikt worden als ook de tegenpartij tot een dergelijke strategie zou zijn overgegaan.

4 APRIL 71 63

Strategie van het soepele antwoord

Volgens de definitie gaat het er bij de strategie om bepaalde politieke doelstellingen te bereiken. Welke is de primaire doelstelling van de NAVO? Antwoord: het veiligstellen van de vrijheid, het gemeenschappelijk erdeel en de beschaving van de (aangesloten) volken, welke zijn gegrondvest op beginselen van democratie, persoonlijke vrijheid en rechtsorde (6). De militaire middelen zijn vele en veelsoortig, maar ze kunnen worden onderscheiden in twee hoofdcategorieën: de nucleaire en de conventionele strijdkrachten. We zagen reeds, dat met nucleaire strijdkrachten alléén, die doelstelling niet kan worden verwezenlijkt.

De strategie van de 'flexible response' nu is erop gericht aan een eventuele agressie weerstand te bieden met middelen aangepast aan de situatie. Men zou kunnen zeggen: met niet minder, maar vooral ook met niet méér of 'gevaarlijker' middelen dan nodig is. Zou agressie worden gepleegd met bijvoorbeeld conventionele strijdkrachten, dan zal daarop in beginsel eveneens met zodanige strijdkrachten worden gereageerd. Beide concepties, die van de massale vergelding en die van het soepele of aangepaste antwoord zijn in zekere zin elkaars tegengestelde:

- de eerste had inzet van een maximum aan middelen tot uitgangspunt; de tweede richt zich op inzet van een adequaat minimum;
- de massale vergelding was gebaseerd op het gebruik van nucleaire wapens; van een atoomdrempel was geen sprake. De conceptie van het aangepaste antwoord daarentegen tracht het gebruik van nucleaire wapens juist te voorkomen: de atoomdrempel is er in 'ingebouwd'.

De filosofie van de strategie van het aangepaste antwoord zou men als volgt kunnen omschrijven: 'Laten we ervoor zorgen, dat we over het scala van militaire middelen beschikken om op elke vorm van agressie adequaat te kunnen reageren, d.w.z. met datgene wat nodig is om die agressie in te dammen en vervolgens ongedaan te maken. Als de tegenstander weet, dat wij dit kunnen en ook zullen doen, dan zal hem dat van avonturen weerhouden. Hij realiseert zich immers, dat agressie geen vruchten zal kunnen afwerpen (het afschrikkingselement).

Sedert de strategie van het soepele antwoord formeel in 1967 werd aanvaard (materieel was ze reeds veel eerder van kracht) is er zeer veel over gezegd en geschreven; óók ons parlement heeft zich er diepgaand mee beziggehouden. Zo heeft de minister in een beschouwing over de crisisbeheersing (memorie van toelichting begroting 1970) terzake onder andere het volgende opgemerkt:

'De flexibiliteit in de strategie betrekking op het militaire zelf, maar uitsluitend op de te passen methoden

en middelen. In overeenstemming hiermee wordt in de officiële beschrijving van de 'flexible-response'-strategie de eis gesteld van een variabele verscheidenheid van zowel nucleaire als niet-nucleaire tegenweermogelijkheden; geen vastlegging op één of enkele onveranderlijke methoden van tegenweer, maar het daarvoor openhouden van zoveel mogelijk opties. De tegenstander dient de zekerheid te hebben, dat hem bij agressie tegenweer kan en zal worden geboden, maar moet overigens geheel in het onzekere blijven over de mate en vorm waarin dat zal gebeuren. Is dit het geval, dan bevordert reeds de enkele aanwezigheid der militaire middelen de mogelijkheid van crisisbeheersing.'

Uit deze betrekkelijk ingewikkelde omschrijving leidden sommigen af, dat inzet van nucleaire middelen dus toch tot de mogelijkheden behoort, óók in geval van een zeer beperkte agressie. Uit de daarop gevolgde discussies bleek, dat die mogelijkheid er (theoretisch) inderdaad inziet, maar óók dat het streven er juist op is gericht haar uit te schakelen. Maar daarvoor is het dan ook noodzakelijk, dat er (conventionele) strijdkrachten in zo groot mogelijke verscheidenheid en in duidelijke staat van gereedheid aanwezig zijn, enerzijds als middel tot afschrikking, anderzijds om de onmiddellijke reactie erger te voorkomen...

Conclusie ten aanzien van militaire strategie en militaire middelen

Op de vraag of men met een militaire strategie anno 1971 nog politieke doelstellingen kan bereiken, antwoord ik bevestigend. Onder de paraplu van de kernwapenen (die partijen alléén dan zullen dichtklappen als het eigen naakte bestaan op het spel staat) zijn militaire conflicten nog wel degelijk denkbaar. Dat wordt eerst goed duidelijk als men zich realiseert wat de Sowjet Unie al niet met haar sterke conventionele strijdkrachten zou kunnen doen, als daar nu eens geen conventionele strijdkrachten tegenover zouden staan.

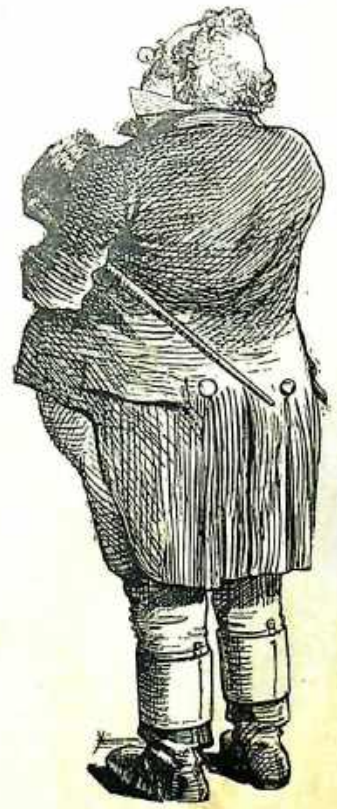
Met deze conclusie kom ik eigenlijk terecht in de sfeer van de theorieën omtrent de 'intentions' (bedoelingen) en de 'capabilities' (militaire mogelijkheden) van de wederpartij. Wij weten niet wat de intenties van de leiders in het Kremlin zijn. We weten wél, dat hun bedoelingen van vandaag op morgen kunnen veranderen en we weten óók, dat het Russische volk daarop maar bitter weinig invloed kan uitoefenen. We weten tenslotte, dat de Sowjet-leiders de beschikking hebben over zeer sterke (conventionele) strijdkrachten. Ik heb er geen behoefte aan de ogen te sluiten voor de realiteiten van het machtsevenwicht in Europa. Ik wil daar hierover thans niet méér zeggen, dan dat de Sowjet Unie, wat de zo uiterst belangrijke conventionele strijdkrachten betreft – óók volgens volstrekt betrouwbare en onafhankelijke bronnen –

verreweg de sterkste kaarten in handen heeft.

Epiloog

Ik realiseer me, dat mijn betoog welhaast een schoolvoorbeeld is van het denken in termen van macht. Zodanig denken en redeneren stuit vele mensen tegen de borst. Ze willen dat we nu eens afstappen van dat machtsdenken. Dat is – in ons deel van Europa – hun onvervreemdbaar recht. Het is hun goed recht theorieën op te bouwen uitgaande van de ideale mens, d.w.z. de mens zoals hij zou moeten zijn maar niet is of van ideale staten zoals ze zouden moeten wezen, maar niet zijn. Ik gun hun dat recht, zoals ik aanneem, dat ze mij zullen toestaan er een wat minder rooskleurige zienswijze op na te houden. Is er dan helemaal geen uitzicht op een betere wereld, op een beter Europa? Natuurlijk wel! Maar dan zal er wel heel veel in het denken en handelen van mensen en staten moeten veranderen. Zonder idealisten zou de wereld, zou Europa, geen stap verder komen. Maar zonder realisten (óók en juist in West-Europa) zouden we een dikke kans lopen, dat het weinig dat reeds is bereikt, geheel verloren zou gaan!

1. Zie de nummers van G3 van dec. '70 en jan. '71.
2. Deze stelling kan worden gestaafd op basis van gegevens ontleend aan onafhankelijke en betrouwbare bronnen.
3. Zie o.a. NRC/Handelsblad van 12 febr. '71.
4. Zie de nummers van G3 van dec. '70 en jan. '71.
5. Hier kan worden gedacht aan de Suez-crisis in 1956, een onderwerp, waarop in dit verband niet verder kan worden ingegaan.
6. Preambulie van het Noord-Atlantisch Verdrag. Dat Portugal en Griekenland 'angels in het vlees van de NAVO' zijn, realiseert schrijver dezes zich uiteraard.

Nixon zal zelf over lot van Calley beschikken

President Nixon zal persoonlijk de definitieve beslissing nemen in de zaak van luitenant William Calley, die tot levenslang is veroordeeld wegens moord op minstens 22 burgers in My Lai.

Volgens een woordvoerder van het Witte Huis zal de president gebruik maken van zijn rechten als opperbevelhebber van de strijdkrachten, omdat de zaak-Calley zo'n enorme publieke belangstelling geniet.

De woordvoerder zei dat het proces eerst alle gebruikelijke beroepsinstanties zal passeren voordat de president een uitspraak zal doen. Nixon heeft dan het laatste en beslissende woord om te bepalen of, en zo ja hoe, Calley's vonnis gewijzigd zal worden.

Volgens de woordvoerder is het niet gebruikelijk dat de president zich mengt in een proces, voordat hij een verzoek om gratie heeft ontvangen. Gewoonlijk is dat alleen het geval wanneer de krijgsraad een doodvonnis heeft uitgesproken, of wanneer het hoge officieren betreft. De president meende echter dat de grote belangstelling van het publiek deze stap rechtvaardigt, aldus de woordvoerder.

Donderdag gaf Nixon opdracht luitenant Calley uit de gevangenis over te brengen naar het officiersverblijf, waar hij tijdens de behandeling van zijn zaak in hoger beroep zou kunnen wonen.

Volgens Nixons woordvoerder zijn er wel precedentes voor het besluit. Zo had president Lincoln het doodvonnis ongedaan gemaakt, dat was uitgesproken tegen een schildwacht, die tijdens de burgeroorlog op wacht in slaap viel.

Westmoreland

Generaal Westmoreland, de opperbevelhebber van het Amerikaanse leger in Vietnam ten tijde van de moordpartij in My Lai, heeft zaterdag gezegd dat hij zich gezinschuldig voelt in verband met de kwestie.

Hij vond het absurd dat men hem medeplichtigheid verweet. Westmoreland zei dat de militaire autoriteiten beschuldigingen van wreedheid moeten onderzoeken, omdat ze zich anders schuldig zouden maken aan schending van de conventie van Genève.

„Onze troepen in Vietnam wa-

Door de zaak-Calley beïnvloed heeft een voormalige kapitein van de groene baretten in Vietnam, Robert Marasco, zaterdagavond bekend dat hij twee jaar geleden op last van de CIA (de Amerikaanse geheime dienst) en met stilzwijgende instemming van zijn superieuren een Zuidvietnamese dubbelagent heeft vermoord.

„Ik heb besloten te spreken wegens alle andere affaires-Calley die nog kunnen komen”, aldus Marasco. Hij schat het aantal executies van deze soort in Zuid-Vietnam op verscheidene honderden. De meeste worden toevertrouwd aan een speciale Vietnamese eenheid die door de C.I.A. wordt opgeleid en gefinancierd. (AFP)

ren bekend met de instructie, dat slachtoffers onder de burgerbevolking ten koste van alles moesten worden vermeden”, aldus de generaal.

Maar Westmoreland erkende dat wel talloze burgers in de oorlog zijn gedood, maar hij legde de verantwoordelijkheid bij sol-

daten onder leiding van onervaren luitenants en sergeants.

Een opiniepeiling, die door het Gallup-instituut voor het Amerikaanse tijdschrift Newsweek is uitgevoerd, wijst uit dat 79 procent van de ondervraagde Amerikanen afwijzend staat tegenover de gerechtelijke uitspraak de Calley schuldig is aan moord op Zuidvietnamese burgers.

81 procent vindt dat het vonnis — levenslang — te streng is, elf procent acht het redelijk een procent gelooft dat het te mild is en zeven procent heeft geen mening.

Van de 79 procent die het vonnis afkeurt komt 20 procent tot die mening omdat men vindt dat er geen sprake is van een misdaad en 71 procent omdat men gelooft dat vele anderen de verantwoording voor het gebeurde delen.

Van de ondervraagden steunt 83 procent president Nixons besluit de luitenant voorlopig vrij te laten.

32 procent vindt dat Amerika schuldig is aan oorlogsmisdaden in Vietnam, waarvoor hoge regerings- en militaire functionarissen berecht dienen te worden. 47 procent is het hier niet mee eens en 21 procent heeft geen mening.

(Reuter-DPA-AFP-AP)

Zie ook het hoofdartikel op pag. 7

Strijdlid van Calley

In de Verenigde Staten zijn meer dan 200.000 grammofoonplaten verkocht met het lied „The battle hymn of William Calley”. Het lied op de melodie van John Brown's baby, begint als volgt:

„My name is William Calley, I'm a soldier of this land. I've tried to do my duty and to gain the upper hand. But they've made me out a villain, they stampel me with a brand...”

Dinsdag, toen Calley tot levenslang werd veroordeeld, zijn 10.000 exemplaren verkocht, zo heeft de grammofoonplatenmaatschappij meegedeeld. Sommige radiostations zenden het lied uit in de nieuwsuitzendingen. (Reuter)

en deel van de soldaten van de 3e paratroepersbrigade van het „marionettenleger” van
aigon, die op 25 februari bij heuvel 456 in Zuid- Laos zijn gevangen genomen door he
Laotische Volksbevrijdingsleger, aldus het bijschrift dat de fotodienst van communistisch
China bij deze foto levert. „In hun tegenaanvallen tegen de VS en de marionettensoldaten
die Laos binnenvielen, heeft het heroische Laotische patriottenleger de vijand verdreven
en schitterende overwinningen geboekt.”

Calley als Dreyfus?

In de Londense Times is luitenant Calley vergeleken met kapitein Alfred Dreyfus, die ook eens het symbool werd van een verdeelde natie. Het verschil is, dat Dreyfus veroordeeld werd terwijl de bewijzen tegen hem zwak waren maar de publieke behoefte aan een zwaar vonnis groot, en dat in Calley's geval het publiek aandringt op verlichting van het vonnis terwijl de bewijzen sterk zijn.

De beslissing van president Nixon om persoonlijk als opperbevelhebber van de strijdkrachten een definitieve beslissing in deze zaak te nemen betekent, dat de rechtspleging zich tot een politieke kwestie heeft ontwikkeld.

Het feit dat de zaak opnieuw voor een militair hof zal dienen, is van ondergeschikt belang geworden nu de president in zijn kwaliteit van opperbevelhebber zich niet alleen met een deel van de publieke opinie heeft vereenzelvigd, maar zich aan het hoofd daarvan heeft geplaatst.

Twijfel aan de gruwelen in My Lai bestaat nauwelijks nog. In de Verenigde Staten zelf heeft het publiek er via pers en televisie tot in details kennis van kunnen nemen. Het verzet richt zich nu o.a. tegen een voorstelling van zaken waarin Calley als een betrekkelijke uitzondering wordt beschouwd, terwijl volgens veler redenering „de oorlog” of „de guerrilla” — een anonieme grootheid — als laatste oorzaak moet worden beschouwd.

Dat mag een op het eerste gezicht plausibele redenering zijn, maar het is er tevens een die leidt tot een soort generaal partoon voor iedereen die binnen het gruwzaam bedrijf dat iedere oorlog is, zin heeft — door wat voor oorzaak dan ook — om er nog een schepje bovenop te leggen.

Nixon's ingrijpen heeft daardoor, ongeacht de juridische mérites van de zaak-Calley tot gevolg, dat het politiek gesproken eenvoudiger wordt om in de oorlogvoering ieder recht te negeren.

Amerikaans ex-kapitein *on TMO* bekent moord voor CIA

BLOOMFIELD, 5 APRIL (AFP, AP) — Door de affaire-Calley beïnvloed heeft een voormalige kapitein van de Groene Baretten in Vietnam, Robert Marasco, bekend dat hij twee jaar geleden op last van de CIA (de Amerikaanse geheime dienst) en met stilzwijgende instemming van zijn superieuren een Zuidvietnamese dubbelagent heeft vermoord.

„Ik heb besloten te spreken wegens alle andere affaires-Calley die nog kunnen komen,” aldus Marasco. Hij schat het aantal executies van deze soort in Zuid-Vietnam op verscheidene honderden. De meeste worden toevertrouwd aan een speciale Zuidvietnamese eenheid die door de CIA wordt opgeleid en gefinancierd.

De marinier Michael Schwartz, die 21 juni vorig jaar tot levenslang werd overoordeeld wegens het doden van twaalf Vietnamese burgers, is in vrijheid gesteld, zo heeft het Amerikaanse ministerie van defensie meegedeeld.

Schwartz werd tot levenslang veroordeeld wegens moord zonder voorbedachten rade, maar het vonnis werd verminderd tot een jaar strafkamp, verlies van soldij en oneervol ontslag uit de dienst per 15 december 1970.

Nixon persoonlijk neemt beslissing in proces-Calley

SAN CLEMENTE (Californië) 5 april (AP, Reuter) — President Nixon zal persoonlijk de definitieve beslissing nemen in de zaak van luitenant William Calley, die tot levenslang is veroordeeld wegens moord op minstens 24 burgers in My Lai.

Volgens een woordvoerder van het Witte Huis zal de president gebruik maken van zijn rechten als opperbevelhebber van de strijdkrachten, omdat de zaak-Calley zo'n enorme publieke belangstelling geniet. De woordvoerder, John Ehrlichman, zei dat het proces eerst alle gebruikelijke beroepsinstanties zal passeren voordat de president een uitspraak zal doen. Nixon heeft dan het laatste en beslissende woord om te bepalen of, en zo ja hoe, Calley's vonnis gewijzigd zal worden.

Ongebruikelijk

Volgens de woordvoerder is het niet gebruikelijk dat de president zich mengt in een proces, voordat hij een verzoek om gratie heeft ontvangen. Gewoonlijk is dat alleen het geval wanneer de krijgsraad een doodvonnis heeft uitgesproken, of wanneer het hoge officieren betreft. President Nixon meende echter dat de grote belangstelling van het publiek deze stap rechtvaardigde, aldus de woordvoerder. Donderdag gaf Nixon opdracht luitenant Calley uit de gevangenis over te brengen naar het officierverblijf, waar hij tijdens de behandeling van zijn zaak in hoger beroep zou kunnen wonen.

Volgens Ehrlichman zijn er wel precedentes voor Nixons besluit. Zo had president Abraham Lincoln het

doodvonnis ongedaan gemaakt, dat was uitgesproken tegen een schiedwacht, die tijdens de burgeroorlog op wacht in slaap viel.

Het besluit van president Nixon betekent dat hij zich het recht voorbehoudt in ieder stadium van de beroepsprocedure tussen beide te komen. Als hij dat nodig oordeelt kan hij wijzigingen aanbrengen in de vonnissen, die door de militaire beroepsinstanties zullen worden uitgesproken. Als Nixon besluit het vonnis te handhaven kan Calley altijd nog beroep aantekenen bij burgerlijke instanties tot en met het opperste gerechtshof van de Verenigde Staten.

Calley zelf

Calley heeft in een vraaggesprek met het weekblad Time gezegd, dat hij zeer trots zal zijn in My Lai gevochten te hebben als dit de wereld leert wat oorlog is.

„Het spijt mij dat iemand daar (My Lai) heeft moeten sterven, het spijt mij dat ik ooit een soldaat in Vietnam, in My Lai, heb moeten doden. Ik heb een van de duizend fouten, die ik in Vietnam heb gemaakt, daar gemaakt. Het was even verkeerd van mij naar Vietnam als naar My Lai te gaan. Maar ik zal zeer trots zijn in het Amerikaanse leger geweest te zijn en in My Lai gevochten te hebben als het de wereld alleen maar toont wat oorlog is”.

Westmoreland

Generaal Westmoreland, de opperbevelhebber van het Amerikaanse leger in Vietnam ten tijde van de moordpartij in My Lai in 1968, heeft gezegd dat hij zich geenszins schuldig voelt in verband met de kwestie-My Lai. Hij vond het absurd dat men hem medeplichtigheid verwijt. Westmoreland zei dat de militaire autoriteiten beschuldigingen van wreedheid moeten onderzoeken, omdat ze zich anders schuldig zouden maken aan schending van de Conventie van Genève. Iedereen die wreedheden constateert moet dat rapporteren, zo luidt volgens hem de instructies aan militairen in Vietnam. Daarom waren een aantal soldaten berecht op beschuldiging van het begaan van wreedheden. Sommigen zijn vrijgesproken en anderen veroordeeld, aldus generaal Westmoreland op een persconferentie in Lubbock, Texas.

Opinie

Een opiniepeiling, die het Gallup-instituut voor het Amerikaanse tijdschrift „Newsweek” heeft uitgevoerd, wijst uit dat 79 procent van de ondervraagde Amerikanen afwijzend staat tegenover de gerechtelijke uitspraak dat luitenant William Calley schuldig is aan moord op Zuidvietnamese burgers.

81 procent vindt dat het vonnis — levenslang — te streng is, elf procent acht het redelijk, een procent gelooft dat het te mild is en zeven procent heeft geen mening.

Van de 79 procent die het vonnis afkeurt komt 20 procent tot die mening omdat men vindt dat er geen sprake is van een misdaad en 79 procent omdat men gelooft dat vele anderen de verantwoording voor het gebeurde delen.

Van de ondervraagden steunt 83 procent president Nixons besluit de luitenant voorlopig vrij te laten.

32 procent vindt dat Amerika schuldig is aan oorlogsmisdaden in Vietnam, waarvoor hoge, regerings- en militaire functionarissen berecht dienen te worden. 47 procent is het hier niet mee eens en 21 procent heeft geen mening.

Gratie gevraagd voor Calley

WASHINGTON, 6 april — In het Amerikaanse Huis van afgevaardigden komt vandaag een resolutie ter tafel waarin gevraagd wordt om een onmiddellijke en volledige gratiëring van luitenant William Calley.

Het voorstel is ingediend door de Democraat Edmundson, die zegt te menen dat het de diepe gevoelens tot uitdrukking brengt van de meerderheid van het volk over de veroordeling van Calley. Edmundson, die algemeen doorgaat voor een „havik”, gelooft dat gratie voor de tot levenslang

veroordeelde luitenant „een opbouwende stap” zou betekenen om „het moreel van onze strijdkrachten en het publiek” te herstellen.

Intussen heeft de geweldige uitbarsting van protesten tegen de veroordeling van Calley, gevolgd door Nixons opdracht om Calley uit zijn cel vrij te laten en zijn aankondiging dat hij zelf de laatste stem zal hebben over het lot van de luitenant, kritiek ontlokt van de zijde van Amerikaanse „liberals”.

In de Senaat zei de Republikein Javits gisteren dat als men Calley werkelijk als een held gaat beschouwen het Amerikaanse volk tijdens de Vietnamese oorlog nog noodlottiger is

veranderd dan hij had gedacht.

Wijzend op de joods-christelijke ethische traditie, volgens welke elk individu de plicht heeft te handelen uit eigen vrije keuze overeenkomstig zijn eigen geweten, zei de senator: „Luitenant Calley's actie ging die plicht te boven en het vonnis van de jury achtte zijn daden hoogst strijdig met die traditie.”

„Als de natie wordt aangeemoedigd te denken dat hij niets verkeers deed — hij is dan ook een held — dan zijn wij als volk in de loop van deze tragische oorlog nog rampzaliger veranderd dan ik mij voorstelde”, aldus de Republikeinse senator. (Reuter)

Heldenlied van William Calley op de plaat

Van een correspondent

WASHINGTON, 6 april — In de Verenigde Staten is een grammofoonplaat uitgebracht over luitenant William Calley, de man die door de krijgsraad in Fort Benning verantwoordelijk is gesteld voor de massamoord in het Zuidvietnamese gehucht My Lai. Op de plaat staat een popliedje op de melodie van de „Battle Hymn of the Republic”. De tekst neemt het op voor Calley en bevat ook een felle aanval op de demonstrerende tegenstanders van de Vietnamese oorlog.

De heer Shelby Singleton, directeur van de Nashville Company, de maatschappij die de plaat heeft gemaakt, verwacht dat hij een top-hit van de eerste orde op de markt heeft gebracht. Hij hoopt er vijftien miljoen exemplaren van te verkopen.

Het lied „The Battle Hymn of Lt. William Calley” werd in december al op de plaat gezet door een popgroep, die zich voor de gelegenheid de C-compagnie noemde. De zanger is Terry Nelson, een plaatselijke groothed in Muscle Schools, Alabama, waar de plaat werd opgenomen.

Over het vonnis tegen luitenant Calley zei de heer Singleton: „Het is een verdomd schandaal. Calley deed zijn plicht. Hij is een groot Amerikaan.”

Deze overtuiging komt op de plaat uitstekend over. Het refrein luidt als volgt:

My name is William Calley,
I'm a soldier of this land,
I tried to do my duty
And to gain the upper hand,
But they've made me out a villain,
They have stamped me with a brand.

(Mijn naam is William Calley, ik ben een soldaat van dit land, ik probeerde mijn plicht te doen en de overwinning te behalen, maar zij hebben een schurk van mij gemaakt en zij hebben mij gebrandmerkt!).

Het eerste couplet luidt: „Eens was er een kleine jongen, die groot wilde worden om soldaat te kunnen zijn en zijn land te kunnen dienen. De jongen zette een koekepan op zijn hoofd als helm en liep rond met een houten zwaard en een vlag.”

Een ander couplet: „Ik ben een soldaat uit de Verenigde Staten, neergezet op een slagveld dat tienduizend mijl ver weg is. Ik heb gezien hoe mijn kameraden links en rechts van mij werden doorzeefd met kogels, waar alle regels worden gebroken en waar macht de enige wet is.

Het couplet tegen de anti-oorlogsdemonstraties luidt als volgt:

While we're fighting in the jungles,
They were marching on the streets,
While we're dying on the rice-fields,
They are helping our defeat.
While we're facing VC bullets,
They are sounding our retreat.

(Terwijl wij vechten in de jungle marcheren zij door de straten, terwijl wij sterven in de rijstvelden helpen zij mee aan onze nederlaag, terwijl wij worden geconfronteerd met kogels van de Vietcong roepen zij dat wij moeten terugtrekken).

Sterk zijn ook de laatste coupletten die beschrijven wat er met Calley zal gebeuren als hij moet verschijnen voor Gods rechterstoel:

„Als ik mijn laatste kamp bereik, in dat land voorbij de oren, en als de Grote Commandant mij vraagt: Vocht je of sloeg je op de vlucht?, dan zal ik recht overelnd staan, zonder medailles, onderscheidings-tekenen en geweer, en ik zal zeggen: Heer, ik voerde al mijn orders uit en ik deed wat ik kon.

Als alle oorlogen voorbij zijn en alle vedslagen gewonnen, beschouw mij dan alleen maar als een soldaat die nooit zijn geweer heeft verloren.”

Aanklager Calley laakt ingrijpen

Verzet tegen houding Nixon

WASHINGTON, 7 april — Kapitein Aubrey Daniel, de openbare aanklager in het proces tegen luitenant William Calley, heeft in een brief aan president Nixon geprotesteerd tegen diens ingrijpen in de zaak.

In zijn gisteren gepubliceerde brief van afgelopen zaterdag, die ook aan zes senatoren is verzonden, zegt de kapitein „geschokt” te zijn door het optreden van de president, die van luitenant Calley een „nationale held” heeft gemaakt.

„Als wij de daden van luitenant Calley goedpraten, dan zijn wij niet beter dan onze vijanden. Wij staan ook machteloos bij al onze verzoeken om een menselijke behandeling voor onze eigen gevangenen”, aldus kapitein Daniel.

Het Witte Huis en het Pentagon hebben commentaar op de brief van de openbare aanklager geweigerd. President Nixon gelastte vorige week, na de schuldigverklaring van Calley en zijn veroordeling tot levenslange dwangarbeid, de vrijlating uit de gevangenis van Fort Benning hangende de procedures in hoger beroep en verklaarde zaterdag, dat hij zelf de definitieve beslissing over de zaak zal nemen.

Calley is door de militaire jury vorige week schuldig bevonden aan moord op minstens 22 Zuidvietnamese burgers van het dorp My Lai in maart 1968.

In zijn brief aan de president zegt kapitein Daniel onder meer:

„Uw beslissing kan u slechts zijn ingegeven als reactie op de protesten van een luidruchtig gedeelte van ons volk, dat, hoewel het zonder enige twijfel te goeder trouw handelt, niet op de hoogte kan zijn van het bewijsmateriaal dat aanleiding heeft gegeven tot de veroordeling van luitenant Calley.

„Ik zou verwachten dat de president van de VS. een man die naar ik meen, de morele leiding over dit land moet voeren, de wet van dit land volledig steunt in een morele kwestie die zo duidelijk is en waarin geen compromis kan worden gesloten.

„Zeker, niemand wilde geloven wat er in My Lai gebeurd is, ook niet de officieren die in de zaak tegen Calley de jury vormden. Maar te geloven dat een groot percentage van onze bevolking het bewijsmateriaal voor waar zou kunnen aannemen en dan toch het gedrag van luitenant Calley zou kunnen goedkeuren, dat zou voor mij net zo afschuwelijk zijn als het optreden van Calley zelf, omdat ik geloof dat wij nog een beschaafde natie zijn.

„Als dat zo is, dan heeft de oorlog in Vietnam ons meer verdierlijkt dan ik zou willen geloven, en dan moet die oorlog ophouden.”

Stevenson

Ook de Democratische senator Stevenson heeft kritiek geuit op Nixons houding in de zaak-Calley. De senator wijst erop dat de president „eens My Lai heeft gekarakteriseerd als een massamoord en beloofd de schuldigen voor het gerecht te brengen” en nu intervenieert zonder een woord van „fatsoen en gezond verstand voor een volk dat schreeuwt om leiding”.

(AFP - AP - E)

Kapitein Daniël

NIXON REDT ZIJN GEZICHT

Hoge prijs van „Vietnamisering”

Door K. M. SCHREINER

PRESIDENT Nixons politiek van „Vietnamisering” van het conflict in Indochina is door de gebeurtenissen der laatste weken onder zware druk komen te staan.

Nixon wil met deze politiek twee dingen bereiken. Hij wil enerzijds zoveel troepen uit Vietnam terugtrekken, dat de oorlog niet meer door het Amerikaanse volk als een zware last zou worden gevoeld.

een coalitieregering in Zuid-Vietnam.

SEDERT de weinig succesvolle operatie van het leger van Zuid-Vietnam in Laos moet er echter sterke twijfel bestaan aan de capaciteit van Zuid-Vietnam zich werkelijk militair staande te houden zonder zeer sterke Amerikaanse hulp.

En wat de Verenigde Staten zelf betreft is het na de emoties die de affaire-Calley daar heeft losgewoeld nog nauwelijks denkbaar dat het mogelijk zou zijn de oorlog in Vietnam op een laag pitje te laten voortsudderen.

President Nixon zal niet alleen een beslissing over luitenant Calley moeten nemen, zoals hij heeft aangekondigd, maar ook over de oorlog in Vietnam zelf.

DE CYNISCHE opmerking is wel gemaakt, dat de Vietnamiseringspolitiek alleen de kleur van de lijken in Vietnam heeft veranderd, waarbij dan tevens de speculatie werd gemaakt dat de Amerikaanse publieke opinie voor gele lijken minder gevoelig zou zijn dan voor blanke.

Mocht dit ooit zo geweest zijn, dan begint hierin een niet onbelangrijke verandering te komen.

Tot de opvallendste kenmerken van de huidige situatie in Amerika behoort immers een vergrote belangstelling voor een vraagstuk dat tot dusver vrijwel volkomen werd genegeerd, namelijk het aantal slachtoffers onder de burgerbevolking van de militaire acties, speciaal die van de Amerikaanse strijdkrachten.

Een speciale subcommissie van de Senaat onder leiding van senator Kennedy heeft zich met deze kwestie bezig gehouden en ontstellende cijfers aan het licht gebracht. Het ontstellendst is daarbij misschien wel, dat juist in het afgelopen jaar het aantal slachtoffers — doden, gewonden en vluchtelingen — in Vietnam, Cambodja en Laos groter is dan ooit, als gevolg vooral van de activiteiten der Amerikaanse luchtmacht.

Dat is het directe gevolg voor de bevolking van de politiek der „Vietnamisering”

Tevens echter wil hij voldoende strijdkrachten in Vietnam laten om een pro-Amerikaans regime in Saigon in staat te stellen zich te handhaven.

Uitgangspunt van deze politiek is, dat Nixon de oorlog wil winnen in die zin, dat hij niet bereid is een politieke regeling te treffen op basis van de eisen van Noord-Vietnam, dat het land volkomen door de Amerikanen moet worden ontruimd op korte termijn.

In de laatste voorstellen van het Noorden hieromtrent — van september vorig jaar — verklaarde Hanoi zich bereid genoeg te nemen met de Amerikaanse toezegging, dat de Amerikaanse en andere buitenlandse troepen het land voor 30 juni van dit jaar zouden verlaten. Na een dergelijke Amerikaanse verklaring zou er volgens Hanoi gesproken kunnen worden over een veiligheidsgarantie voor de vertrekkende troepen en ook over de krijgsgevangenen.

Maar deze eisen van het Noorden is door Nixon verworpen, evenals de Noordelijke eisen ten zake van de vorming van

rogerop. Maar is
commandanten, of moet men uit-
eindelijk de politici aansprakelijk
stellen die Calley en al die hon-
derdduizenden anderen de strijd
instuurden? Dit wil in laatste
aanleg zeggen dat de Amerikaanse
burgers die hun regering toeston-
den zich zo met Vietnam in te la-
aten, degenen zijn voor wie Calley
nu als zondebok met de schuld
wordt beladen.

Zo heeft de nogal onbenul-
de luitenant die toevallig die
dag in My Lai het commando
voerde, een golf van emoties los-
gemaakt waarin de walging de
opvoert. Walging over
het besef dat My Lai natuurlijk
niet de enige smet is op het ver-
der onberispelijk gedrag van „onze
jongens.” Denk aan de bombarde-
menten met napalm die hele dor-
pen en hun inwoners uitroeiden.
En bij die walging komt dan nog
een tweede over het morele on-
recht dat per krijgsraad nu public-
kelijk opgevoerd moet worden om-
dat de V.S. zich zo nodig met
Vietnam moesten inlaten.

President Nixon heeft deze hefti-
ge gemoedsbeweging tegen de
Vietnamese oorlog gevoeld.

Vandaar dat hij opzienbarend snel
Calley uit zijn cel liet halen. Het
was de enige manier om te voor-
komen dat deze al te zeer als mar-
telaar de afkeer tegen het mili-
taire avontuur in Azië bleef aan-
wakkeren.

Ruim veertigduizend Amerikanen
zijn intussen in Vietnam gesneu-
veld. Dat is iets waarmee menige
Amerikaan zich nog heeft kunnen
verzoenen als het offer dat ge-
bracht moest worden om in Viet-
nam op de bres te staan voor de
vrijheid. Acceptabel was het voor
hem misschien ook nog dat die
strijd dan wel niet tot het beste
eind gebracht kon worden, als het
maar met ere gebeurde. De morele
kater na het proces-Calley heeft
velen overtuigd dat het zelfs niet
meer mogelijk is met ere van de
rampzalige Vietnamese oorlog af
te komen. Of president Nixon te-
gen dergelijke gevoelens van wal-
ging in zelfs zijn programma van
„geleidelijke losmaking uit zuid-
oost-Azië,” — en dat zo kort na
de flop in Laos — nog aan de
Amerikanen kan verkopen, lijkt
zeer twijfelachtig.

Calley wordt rijk man

79 miljoen
Veel geld
voor boek

NEW YORK, 9 april (AFP, AP) — Luitenant William Calley jr. veroordeeld wegens het doden van 24 burgers in het Zuidvietnamese gehucht My Lai, is hard op weg een rijk man te worden.

Calley heeft in vier achtereenvolgende nummers van het Amerikaanse maandblad Esquire zijn memoires gepubliceerd. Daarmee heeft hij 50.000 dollar verdiend. Op 15 september zal een boek van zijn hand verschijnen, waarin de Esquire-memoires worden uitgewerkt.

Het staat nu al vast dat Calley's boek, dat „Luitenant Calley, zijn volledig verhaal en zijn exclusief verslag van het proces" zal heten, een bestseller wordt. In de voorverkoop, vijf maanden voor de verschijning, zijn al dertigduizend exemplaren verkocht.

De uitgever, „Viking Press" in New York, heeft Calley een voorschot betaald van 100.000 dollar. Dat bedrag moet hij delen met de auteur John Sack, die het relaas uit Calleys mond optekent en verwerkt tot een boek. Als het boek eenmaal op de markt is, zullen Calley en Sack ongetwijfeld nog veel meer geld krijgen. Er zijn ook plannen het boek te verfilmen.

Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft gisteren bekendgemaakt dat het onmogelijk is een vervolging in te stellen tegen militairen, die betrokken zijn geweest bij de moordpartij in My Lai, maar die de militaire dienst al hadden verlaten voordat tegen hen een aanklacht kon worden ingediend.

Met het ministerie van justitie is besproken hoe die militairen vervolgd zouden kunnen worden. „Niemand was in staat het vraagstuk op te lossen en er is ook niemand meer die het nog probeert", aldus de woordvoerder van het Pentagon. Hij sloot echter de mogelijkheid niet uit dat in de toekomst alsnog een mogelijkheid

De opwindings in de Verenigde Staten over de zaak-Calley is nog lang niet geluwd. Dit grote bord ten gunste van de tot levenslang

Vuurstorm

tegen aanval

Noord-Vietnam

SAIGON, 10 april — Amerikaanse gevechtshelikopters hebben gisteren vele duizenden liters geleiachtige vliegtuigbrandstof neergeworpen boven de jungle rond de omstreden vuurbasis 6 in het centrale heuvelland van Zuid-Vietnam. De actie was bedoeld om de aanvallende Noordvietnamese eenheden in een vuurstorm te vernietigen.

Reusachtige B-52-bommenwerpers werden eveneens ingezet tegen de Noordvietnamese stellingen die de basis, een kleine tien kilometer verwijderd van de grenzen met Laos en Cambodja, omringen.

Terwijl de zware Chinook-helikopters 250 liter vaten met vliegtuigbenzine boven het gebied uitwierpen, bombardeerden Zuidvietnamese Skyraider-vliegtuigen de brandstof om de jungle in vuur en vlam te zetten. De vlammen sloegen daarop hoog op rond de op de heuveltop gelegen vuurbasis, die de afgelopen negen dagen door twee Noordvietnamese regimenten omsingeld wordt gehouden.

Ondoordringbaar

Reuter-correspondent Julian Kerr meldt uit Pleikoe dat de aanvallen er niet in slaagden het grondvuur van de Noordvietnamese troepen te stoppen. Amerikaanse helikopters waren anderzijds niet in staat door de branden heen te dringen om luitenant Brian Thacker in veiligheid te brengen.

Thacker is een Amerikaanse artillerieofficier die gisteren de vuurbasis bereikte na tien dagen in de bossen te hebben rondgezworven in een poging aan de Noordvietnamezen te ontkomen.

Het gevechtsterrein is de afgelopen dagen verschoven van Laos naar het centrale heuvelland van Zuid-Vietnam. President Thieu beval gisteren een volledige stopzetting van alle Zuidvietnamese grondacties in Laos. Volgens het Zuidvietnamese opperbevel in Saigon zijn

bij de gevechten rond vuurbasis 6 tot dusver 2204 Noordvietnamezen en 85 Zuidvietnamezen omgekomen. Voor de operaties in Laos zijn de aantallen resp. 13.042 en 1445 manschappen, aldus Saigon.

Vernietigd

Volgens de opgaven van het Zuidvietnamese opperbevel heeft het Zuidvietnamese leger bij de operaties in Laos vernietigd of in beslag genomen 6678 wapens van verschillende types, 120 tanks, 297 vrachtwagens, 176.246 ton munitie, 1,3 miljoen liter brandstof, 2200 ton voedingsmiddelen, 400 fietsen en twee miljoen anti-malaria-tabletten. De Zuidvietnamezen zelf lieten bijna honderd tankgepantserde personeelwagens en andere vervoermiddelen in Laos achter. In totaal werden 10 Amerikaanse en ten minste zeven Zuidvietnamese helikopters vernietigd. 66 Amerikaanse piloten kwamen om, 27 worden vermist en 91 raakten gewond in helikopters, neergehaald door de Noordvietnamese luchtafweersystemen die de zwaarste was tot dusver.

(Reuter)

Een van de onzen

10 April 1968

WASHINGTON — Het plotselinge ontstaan van een massaal medeleven met luitenant William Calley is een leerzame les op het gebied van de publieke opinie. Want de golf van gevoelens blijkt geen Wezensvreemde, slechts door de publiciteitsmedia opgewekte zaak te zijn.

Integendeel, het was een spontane uitging van een diepgewortelde levensopvatting van de Amerikaanse bevolking. En het bewijst dat de publieke opinie zeker geen gemakkelijk door de publiciteitsmedia te manipuleren gegeven is, maar een mysterie dat het begrip te boven gaat.

De rol van de publiciteitsmedia in de zaak Calley is niet in alle opzichten te verwaarlozen. De massamoord in My Lai, waarvoor luitenant Calley terecht stond, werd wereldkundig gemaakt door een groep onafhankelijke journalisten. Via telegraaf, televisie en pers werden hun bevindingen in overvloedige en afgruiselijke details verspreid.

Er waren uitgebreide verslagen van de zittingen van de krijgsraad. Hoewel er veel aandacht en ruimte werd besteed aan de pleidooien van de verdediging, kwam Calley zeker niet als een held naar voren. In sommige verslagen werd hij afgebeeld als bestis een minderwaardig persoon.

En ongeveer het beste wat men van hem kon zeggen was dat hij als enige werd aangeklaagd voor een misdrijf waaraan met hem vele anderen schuldig waren.

Reflex

De reactie van het publiek op de uitspraak van de jury en op het vonnis had echter niets te maken met de beweringen van de publiciteitsmedia. Het was iets onberekenbaars — 'n soort tribale reflex op de prikkel van het dramatische gebeuren.

De nadruk lag niet op de vraag of Calley schuldig of onschuldig was of dat hij tot

---

Joseph Kraft, een vooraanstaande Amerikaanse columnist, zal regelmatig beschouwingen in ons blad gaan publiceren. Vandaag zijn eerste artikel, gewijd aan de Amerikaanse reacties op de zaak-Calley.

---

zondebok gemaakt zou zijn; het centrale punt was het feit dat Calley een van de onzen is. En dat hij een van hen had gedood. Er was een oorlog aan de gang en het was van essentieel belang om de onzen verenigd te houden.

Een vrouw uit Fort Benning schreeuwde dan ook na de uitspraak van het vonnis; „Hij is gekruisigd. Luitenant Calley doodde eigenhandig 100 communisten. Hij zou een medaille moeten krijgen. Hij zou tot generaal-majoor bevorderd moeten worden”.

Een ander zond het volgende telegram naar het hof in Fort Benning. „Veldslagen worden verloren door lafaards en deserteurs. Er zijn honderden die fouten maken. Luitenant Calleys enige schuld is gelegen in het feit dat hij soldaat is.”

De verklaring van de voorzitter van de Veteranen van oorlogen in het buitenland, kwam ongeveer op hetzelfde neer. „Degenen die het voor en tegen van de militaire dienst afwegen, hebben nu een reden te meer niet in dienst te gaan.” De commandant van het Amerikaanse Legioen verzocht de president telegrafisch om „clement te zijn” in het belang van het moreel en de toekomstige effectiviteit van onze strijdkrachten.”

Dit soort reacties zou niemand moeten verbazen, want de Verenigde Staten zijn een machtige natie; juist omdat zij burgers door de sterkste gemeenschapsbanden aan elkaar verbonden zijn. Het Amerikaanse gevoel van saamhorig-

heid roept een groepsgeest in het leven, een gezamenlijk denkklimaat en ideënsfeer.

Het is vaag en onuitgevoerd, makkelijke aan te voelen dan te beschrijven. Maar het begrenst dat wat mogelijk is en wat niet. Het stelt precies vast wat geoorloofd is.

Het is de harde kern van de publieke opinie.

Invloed

Invloedrijke mensen en groepen kunnen trachten invloed uit te oefenen op deze kern, en bij een zich daarvoor lenende dramatische gebeurtenis blijkt het mogelijk te zijn om de aandacht te leiden — getuige het geval My Lai.

Bij onbelangrijke zaken kunnen zelfs beslissingen worden ingegeven. De verkoop van benzine bijvoorbeeld wordt bepaald door de reclame, de meeste merken zijn immers exact aan elkaar gelijk.

Deze beperkte gevallen van beïnvloeding zijn echter door twee belanghebbende partijen geheel buiten proporties getrokken. Zo zijn de „persoonlijkheden” van de publiciteitsmedia in een narcistische bui, gaan geloven dat zij werkelijk in staat zouden zijn de publieke opinie te veranderen als zij zich daarvoor zouden inzetten. Bepaalde politieke demagogen gebruiken deze overtuiging in hun poging aanhangers te winnen door een aanval op de invloed van de publiciteitsmedia.

Maar zowel de journalisten als de Agnew-aanhangers hebben het mis. De publieke opinie wordt gevormd door de trage, onbewuste overtuiging van een enorme hoeveelheid mensen. En de bronnen ervan zijn te talrijk en te verborgen om precies vastgesteld te worden. De bewegingen van de publieke opinie zijn onvoorspelbaar. Het is een onbekende god die het best benaderd kan worden met een zekere mate van voorzichtigheid.

dag in

Calley-song

ALS er in Nederland iets gebeurt met Ajax, Feijenoord, Ard, Keesie of Jan Bols, reageren liedjeschrijvers als Johnny Hoes daar meteen fel op. In Amerika is men erin geslaagd een song te slaan uit het vonnis tegen luitenant Calley, die weerloze burgers doodde in Vietnam.

Hoewel de radiostations van Chicago het nummer pas enkele dagen draaien, dreigt de *Battle Hymn of Lieutenant Calley* een onverbidde-lijke topper te worden.

Op een bandje wordt de melodie gespeeld van *The Battle of the Republic* („Glory Glory Hallelujah”).

Een zanggroep, die zich C. Company noemt, maakt de tekst:

„Er was eens een kleine jongen,
die later soldaat wilde worden,
en op alle mogelijke manieren z'n
land wilde dienen.

Dikwijls excerceerde hij rond het
ouderlijk huis

met een juspan op zijn hoofd als
helm,

in zijn ene hand een houten
zwaard

en in zijn andere hand de Ame-
rikaanse vlag.

Toen hij groter werd gooide hij
zijn speelgoed weg, maar nimmer
liet hij de vlag los.”

DE schrijvers van dit schone lied zijn de technicus Julian Wilson en de advocaat James Smith, beiden uit Sheffield Alabama.

De disc-jockeys van het station WCFL draaien volgens de *Chicago Daily News* de song elke drie uur. Na een dag waren er al een paar duizend platen verkocht. Na een week zat men al op de 200.000. En steeds meer mensen kopen het lied met dit refrein:

„Mijn naam is William Calley,
Ik ben soldaat in dienst van dit
land,

Ik heb gezworen mijn plicht te
doen

en de overhand te krijgen.

Maar nu hebben ze mij voor een
schurk uitgemaakt.

gebrandmerkt hebben ze me.

Wij gaan door met de strijd”.

En het laatste vers luidt:

„Wanneer ik aan zal komen op
het Eeuwige Slagveld

en de Grote Commandant vraagt

me: heb je gevochten of de benen
genomen?”

dan zal ik in de houding staan,
outdaan van eremetaal, rang en wa-
pen,

en dan zal ik zeggen:

Sir, ik volgde alle bevelen op

en ik deed wat ik kon

Als alle oorlogen voorbij zijn en

de slag definitief is gewonnen,

reken me dan tot de soldaten die

nooit

hun wapen in de steek lieten

en maar één prijs hebben gewon-
nen: het recht om hun land te die-
nen.

Glory Glory Hallelujah”.

Eindelijk eens een protestsong die
de draaitafels van Nixon en Agnew
zal halen.

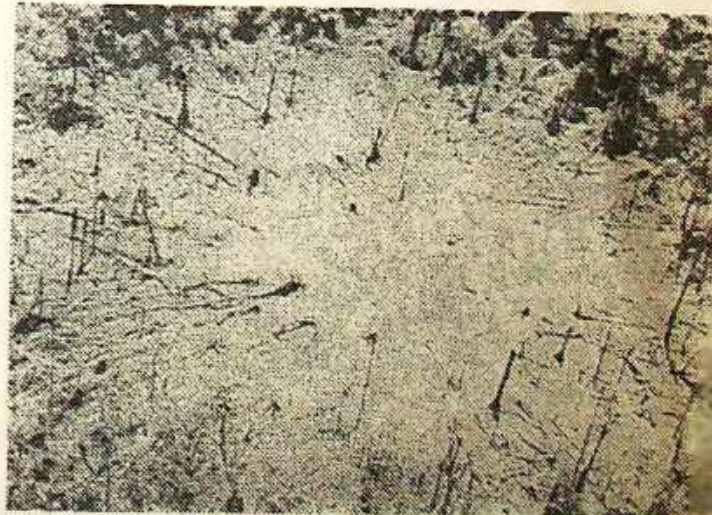
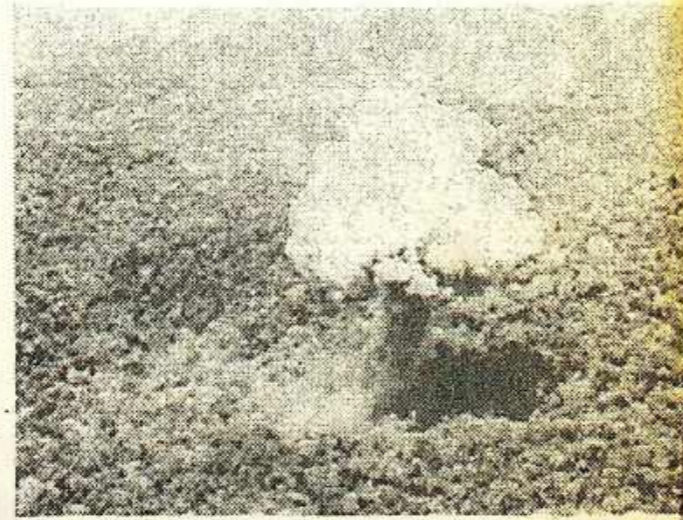
Amerikanen werpen zeven tons bom - de grootste niet-nucleaire - op Noordvietnamezen

13 APRIL 70 NRE

Amerikaanse vliegtuigen hebben gister voor het eerst in de Indochinese oorlog de zwaarste niet-nucleaire bommen boven vijandelijke troepen in

Vietnam uitgeworpen. C-130-transportvliegtuigen wierpen twee van deze zeven tons bommen op Noordvietnamese troepenconcentraties in de omgeving van de omsingelde Zuidvietnamese vuurbasis 6 in het centrale heuvelland van Zuid-Vietnam. Vlnr.: de bom op een aanhanger, de explosie en de uitwerking op de jungle. De laatste foto brengt in beeld hoe met behulp van de bom in de jungle een landingsplaats voor heli-

kopters wordt „uitgezet”. De bom komt aan parachutes naar beneden.

Een bom van zeven ton

SAIGON, 14 april (AFP) — De Amerikaanse luchtmacht heeft Noordvietnamese eenheden in het grensgebied tussen Zuid-Vietnam en Laos bestookt met nieuwe „reuzenbommen” van zeventuizend kilo. Het zijn de krachtigste bommen uit het niet-nucleaire arsenaal van Amerika, die „commando vaults” worden genoemd.

De aanval was gericht op Noordvietnamese troepen rond de sinds 31 maart belegerde basis no. 6. De basis was op die datum één dag in handen van de Noordvietnamezen, die er echter na een hevige strijd uit werden verdreven. Sindsdien houden zij de basis ondanks zware luchtaanvallen omsingeld.

Een militaire woordvoerder in Saigon zei dat de „reuzenbommen” nog nooit, ook gisteren niet, direct tegen de Noordvietnamese troepen zijn gebruikt.

Men bombardeert er dicht beboste gebieden mee om een landingsplaats voor helikopters vrij te maken. Dit is ook in de buurt van basis no. 6 gebeurd.

in Vietnam. De Haagse post publiceert haar relaas. Een sergeant zegt:

„Charlie — zo noemt men de vijand — kan er wat van. Ik heb wat werkjes van Mao Tse-toeng gelezen. Hij noemt ons papieren tijgers. Hij heeft nog gelijk ook. Wat kunnen wij nou in godsnaam doen met onze 155 mm-kanonnen? (...) Charlie heeft genoeg aan een zakje rijst en een geweer. En hij heeft het geloof. Onze enige zorg is het er levend af te brengen. Mijn maten en ik geloven dat terugvechten de beste manier is om dat te bereiken. Maar als Nixon hier een overwinning wil behalen moet hij maar zijn zwijgende meerderheid sturen”.

Overal hoort men hetzelfde verhaal: „Als wij hier aankomen zijn we nog maar kinderen. We kennen alleen onze familie en onze schoolvriendjes. We respecteren de grondwet, het parlement en de vrije onderneming. We vormen de rijkste natie ter wereld. Maar dan zitten we opeens op een vuurbasis of we zijn op patrouille, overgeleverd aan granaten, sluipschutters en mijnen. Dan begin je je af te vragen: wat wil het machtigste land ter wereld hier eigenlijk aantonen?”

Dan komen er meer vragen. Waartoe dient dit leger, de „groene machine”, zoals ze het noemen, met zijn absurde discipline? Waartoe dient al dat goud in Fort Knox. En de grondwet? De president trekt zich toch niets aan van het parlement, van de Senaat. Een wereld stort in. En de Amerikaanse soldaten staan tegenover een nieuwe vijand: de angst, de eenzaamheid, de twijfel.

„Het is hun twijfel aan de samenleving, aan de zin daarvan, die hen naar drugs doet grijpen”, zegt psychiater Henry Jeppsen, die verbonden is aan de Americal Divisie. Hij bevestigt dat 30 pct van de troep hasjesj rookt, ook hoge officieren en personeel van het hospitaal. En dat 7 pct verslaafd is aan heroïne, die in Vietnam puur te koop is”.

„...for Calley is an honourable man”

In december 1969 heb ik in dit blad voor het eerst over luitenant Calley geschreven. Het was een bitter stuk en het begon met de woorden: „In Amerika staat een willekeurig groepje soldaten terecht, omdat ze de naam „Song My” hebben toegevoegd aan het gruwelijke rijtje Lidicy, Putton en Oradour. Ze hebben mensen op een hoop gedreven en er op geschoten, omdat iemand zei dat erop geschoten moest worden. De hele openbare mening in de wereld is daarover verontwaardigd. Laten we daar blij om zijn.”

Dat was — zoals gezegd — eind 1969. Nu, anderhalf jaar later, kan ik zelfs deze woorden niet meer herhalen. In Amerika is tegen het vonnis over luitenant Calley zoveel beroering ontstaan, dat president Nixon hoogst persoonlijk heeft ingegrepen. En al ziet het er niet naar uit, dat wij binnenkort de heer Calley op vakantie in Amstorden zullen begroeten, hij komt een keer vrij want het is zeker dat de heer Nixon levenslang voor goed twintig moorden teveel acht.

Nu heb ik er geen behoefte aan luitenant Calley voor een vuurpeloton te slepen, noch om hem levenslang met de gruwel van Song My te zien worstelen, maar het gaat overnuttig aan, dat een militaire rechtbank nog een paar jaar aan een vonnis in hoger beroep doktert, dat — als het president Nixon niet ziet — met één pennestreek kan worden ongedaan gemaakt. De zaak is te belangrijk!

Voor het eerst in de geschiedenis immers bleek een natie bereid om tijdens een oorlog een van zijn eigen officieren als oorlogsmisdadiger te brandmerken. En al moet ik toegeven, dat dit zelfde volk instemt met de afschuwelijkste bombardementen en het gebruik van biologische wapens niet heeft afgekeurd, dat was een stap vooruit. Het was de erkenning van een principe. De aanvaarding van het feit, dat zelfs in een oorlog niet alles geoorloofd is. Het betekende dat voor het eerst het beroep op een bevel ter verdediging van de moord op weerloze burgers in het eigen leger niet werd geaccepteerd.

Die toestand bestaat niet meer. De president is bezweken. Hij heeft de critiek van zijn soldaten in Vietnam, die uit ervaring weten hoe een oorlog de grenzen tussen goed en kwaad vervaagt, geaccepteerd. Hij is op zijn gegaan voor belangrijke militaire overwegingen. Hij heeft het eerste vonkje rechtvaardigheid, dat ooit in een oorlog opflikkerde, gedooft omdat de geest van zijn troepen en daarmee het succes van zijn operaties hem dierbaarder waren.

Ik moet zeggen, dat ik zelfs dit begrijp. Ik kan mij voorstellen hoe een president, die tevens opperbevelhebber is, bij zo'n zaak wordt heen en weer geslingerd tussen praktische en principiële overwegingen.

Ik doe dan ook niet mee met hen, die hoonlachen en met modder gooien. Hen ontbreekt het aan de fantasie om zichzelf in Nixon's plaats te denken en aan voldoende zelfkennis om zich af te vragen wat er dan zou gebeuren.

Ik voeg mij liever bij anderen. Bij mensen, die zich herinneren hoe de fiere overwinnaars uit de Tweede Wereldoorlog in Neurenberg een tribunaal vormden, dat plechtig en zonder aarzeling ieder beroep op een bevel van de hand wees als er sprake was van een oorlogsmisdad.

De Verenigde Staten van Amerika hebben, nu het om een eigen man gaat, die rij verlaten. Dat is misschien wel het ellendigste gevolg van de uitzichtloze oorlog in Vietnam.

Calley deed (bijna) zijn plicht.

Albert Wellens

Smakeloos hitwerk

Amerika heeft er sinds enkele weken een hit bijgekregen, waarvan we vurig hopen, dat 'ie in ons land helemaal niets gaat doen. Het is „The battle hymn of Lieutenant Calley” een lied waarin wordt bezongen dat William Calley in My Lai zijn plicht deed (door het vermoorden van mensen!). En blijkbaar zijn hiervan nogal veel Amerikanen overtuigd, want eind vorige week waren er meer dan één miljoen exemplaren van het Calley lied verkocht. Het toppunt van smakeloosheid. En dat geldt ook voor het pamflet, dat de Nederlandse platenmaatschappij de wereld instuurde in verband met het uitbrengen van deze plaat. „Alle artiesten staan in de schaduw van Amerika's kersverse held: luitenant Calley”, zo lezen we daarin. En de inhoud van het lied wordt als volgt uit de doeken gedaan. „Hij nam dienst. Hij werd getransporteerd naar Vietnam. Hij vocht, moordde en werd gek. Hij ging terug naar Amerika en kwam voor de rechter. Hij werd ter dood veroordeeld. Toen kwam Sinterklaas en schonk hem levenslang. Toen kwam Sinterklaas wéér en liet hem vrij. Toen kwam Sinterklaas nog één keer en maakte een held van hem. Glory Hallelujah!”

Anti-Vietnam demonstranten in Washington zitten en zingen voor het Pentagon, nadat hen de toegang tot het gebouw was geweigerd. Sommige van hen hebben speelgoedwapens bij zich. De Amerikaanse vlag is demonstratief op zijn kop aan de stok gebonden. Zie ook pag. 4.

Lugubere daden VS in Vietnam

WASHINGTON, 27 april (AP, Reuter) — Het Amerikaanse leger in Vietnam houdt er kennelijk lugubere praktijken op na om bijvoorbeeld inlichtingen van de vijand te verkrijgen of het aantal gevangengenomen tegenstanders te tellen.

Zo zouden zwaargewonde Noordvietnamezen of Vietcongstrijders niet onmiddellijk voor een medische behandeling in een hospitaal worden opgenomen maar lang genoeg in leven worden gehouden voor ondervraging „om ze daarna te laten sterven“.

Voor het tellen van het aantal krijgsgevangenen zou als een van de effectieve manieren het afsnijden van de oren veelvuldig toepassing vinden.

Deze en andere onthullingen zijn gedaan ten overstaan van een speciale commissie van het Amerikaanse Congres onder leiding van de Democraat Ronald Dellums, die zich bezighoudt met een onderzoek naar de Amerikaanse oorlogspraktijken en de verantwoordelijkheid van commandanten voor beweerde oorlogsmisdaden.

Als een van de belangrijkste woordvoerders trad de vroegere legerarts, majoor Gordon Livingston, op die zei dat de medische behandeling van ernstig gewonde gevangenen vaak werd uitgesteld om informatie van hen te verkrijgen.

In één geval, zei de majoor, had generaal George Patton hem als bevelvoerend officier opdracht gegeven twee zwaargewonde gevangenen lang genoeg in leven te houden om hen te ondervragen.

Hij haalde een citaat van Patton (zoon van de beroemde tankcommandant uit de Tweede Wereldoorlog) aan dat luidde: „Houdt de Vietcongstrijders een paar minuten in leven totdat ze willen praten en laat hen daarna maar doodgaan.“

Bij een andere gelegenheid zou, volgens majoor Livingston, een medisch officier van het Amerikaanse opperbevel in Vietnam hebben gezegd, dat hij graag een zenuwverlammend verdovend middel aan gevangenen zou toedienen in plaats van het gebruikelijke waarheidsserum om hen aan het praten te krijgen.

„Hij zei te denken aan succinylchlorine, een middel dat de spieren verlamt. Bij mijn weten is het nooit gebruikt maar het voornaamste punt is, geloof ik, dat het door een arts werd voorgesteld en het geeft een duidelijke aanwijzing dat er van verdierlijking sprake was“, aldus majoor Livingston.

Ex-kapitein Robert Johnson, heeft verklaard, dat hij gezien had dat Amerikanen in Vietnam gevangenen martelden, onverdedigbare dorpen beschoten met granaten en de bevolking terroriseerden.

WRAAK VOOR LUITENANT CALLEY

Amerikaanse soldaten wonen een kerkdienst in de openlucht bij in de basis Gladiator in Zuid-Vietnam. Op de voorgrond een kanon. Op de loop hebben de soldaten geschreven: „Calley's Revenger”.
(Calley's wreker).
29 APR. 71

Amerikaans leger martelt gevangenen Zuidvietnamezen

WASHINGTON, 28 april (Reuter) — Bij de ondervraging van Zuidvietnamese burgers door de Amerikaanse inlichtingendienst is het gebruik van extreme methoden, zoals folteringen door elektrische schokken, een routinezaak. Dit hebben twee ex-officieren van de inlichtingendienst verklaard voor een commissie van het Amerikaanse Congres.

Ex-luitenant Michael Yhl zei dat voor dat doel doorgaans veldtelefoons werden gebruikt. Zelf was hij getuige geweest van de ondervraging van een Zuidvietnamese meisje, dat een schok kreeg toegediend bij ieder ontwijkend antwoord. Als de martelingen niet het gewenste resultaat opleverden werden de gevangenen vermoord of bewusteloos geslagen, aldus Yhl.

Hij zei dat soms ook folteringen werden toegepast als er geen reden was de gevangene te verdenken van Vietcong-sympathieën. Beide getuigen verklaarden de wrede behandeling door de frustratie van Amerikaanse soldaten, die geconfronteerd worden met een koppige bevolking, die diepe wrok koestert tegen de Amerikanen.

Tijdens de opleiding, zo zeiden ze, krijgen de soldaten te horen dat de Zuidvietnamezen de Amerikaanse aanwezigheid steunen. „Door deze indoctrinatie weet hij niet meer tegen wie hij vecht, en hij wreekt dat op het Zuidvietnamese volk.”

„Zonder enige twijfel zijn we betrokken bij illegale acties in Vietnam. Iedereen, die geneigd is de Vietnamezen hoe dan ook kwaad te doen, heeft daarvoor een vrijbrief en maakt daar ruimschoots gebruik van,” aldus ex-inlichtingenspecialist Kenneth Osborn.

De krijgsraad in Fort McPherson heeft kapitein Eugene Kotouc niet schuldig verklaard aan het aanvallen van een Vietnamese krijgsgévangene tijdens een ondervraging. De rechtbank

moet nog uitmaken of Kotouc wel schuldig is aan het verminken van de gevangene, door het afsnijden van een vingerkootje.

De rechtbank meende dat er onvoldoende bewijs was voor de beschuldiging van een aanval met een mes, waarmee de gevangene in de nek is gesneden. Het incident gebeurde op dezelfde dag als de massamoord in My Lai.

Kotouc zei dat hij tijdens het verhoor slechts de „aanvaarde tactieker van de militaire inlichtingendienst” had toegepast. Hij gaf overigens toe dat hij een „element van angst” in de ondervraging had ingevoerd door een gevangene met een mes te bedreigen. De kapitein ontkende echter dat hij hem in de nek had gesneden en zei dat het afsnijden van het vingerkootje een ongeluk gebeurde.

Nieuwe massamoord in Vietnam onthuld

WASHINGTON, 29 apr — Een voormalig Amerikaanse sergeant, Danny Spencer Notley, heeft gisteren tijdens de informele hoorzittingen van de Congrescommissie voor Amerikaanse oorlogsmisdaden onthuld dat op 18 april 1969 dertig ongewapende Zuidvietnamese mannen, vrouwen en kinderen door Amerikaanse soldaten zijn afgeslacht.

Terwijl hij zijn emoties nauwelijks kon bedwingen vertelde Notley de groep Congresleden dat de moordpartij was bevolen nadat de vorige dag een van de leden van Notleys peloton door een landmijn was gedood in de provincie Quang Ngai, waar ook My Lai ligt.

De commandant van de eenheid, een compagnie van de Americal-divisie, waartoe ook het peloton van luitenant Calley behoorde, had daarop de bewoners van een naburig dorp verantwoordelijk gesteld en gezegd dat er een aantal Zuidvietnamese gedood moest worden.

Nadat het was beschoten met fosforgranaten trok een groep van acht tot tien Amerikaanse soldaten het dorp binnen. Zonder dat er iets werd gezegd werd een groepje van tien Zuidvietnamese geschoten. Dat herhaalde

zich nog tweemaal. Volgens Notley had slechts een vijftal Amerikanen meegedaan aan de slachting.

Militaire noodzaak voor de moordpartij was er niet omdat de patrouille geen moment in gevaar had verkeerd en er geen vijandelijk vuur was geweest. Het peloton was later voorgedragen voor een eervolle vermelding.

De onthulling van deze nieuwe massamoord, terwijl die van My Lai met de nasleep van het proces-Calley nog vers in het geheugen ligt, maakte grote indruk bij de Congresleden. Maar men was het niet eens over de vraag of naar aanleiding van Notleys verklaringen een onderzoek moest worden geëist. (Reuter)

Korporaal liet twee dorpen vernietigen

Saigon wijst Amerikaan uit

WASHINGTON, 1 mei (AP) —

Op de onofficiële hoorzitting van Amerikaanse Congresleden over oorlogsmisdrijven in Vietnam heeft een gewezen korporaal van het Korps Mariniers bekend dat hij persoonlijk twee Noordvietnamese dorpen heeft laten vernietigen. De ex-korporaal, Kenneth Campbell (23), schatte dat daarbij minstens twintig dorpen werden gedood.

Campbell was als artilleriewaarnemer gelegerd in de Zuidvietnamese plaats Con Thien, vlak bij de grens met Noord-Vietnam. In augustus 1968 nam hij over de grens twee kennelijk vreedzame dorpen waar.

Rijst

Om niet nader verklaarde redenen vroeg Campbell zijn luitenant of hij een van de dorpen mocht laten beschieten, waarop deze zei: „Natuurlijk, ga je gang. Zij leveren beslist rijst aan het Noordvietnamese leger.”

Nadat toestemming tot op divisie-niveau was verkregen, liet Campbell het vuur oenen met brand-, hoog-

explosieve en antipersoonsgranaten.

Het resultaat van het urenlange bombardement was volgens Campbell dat het dorp geheel werd vernietigd.

De volgende dag werd een soortgelijke strafcampagne uitgevoerd tegen het andere Noordvietnamese dorp.

„Een tijdlang werd ik geplaagd door de gedachte: Wat doe ik toch?, maar ik bande deze gedachte naar de achterkant van mijn hersenen. Ik wist dat ik geen elite-doder meer zou zijn als ik er dergelijke gevoelens op na ging houden. Pas geruime tijd nadat ik uit Vietnam was gekomen, gaf ik tegenover mijzelf toe dat het allemaal verkeerd was geweest,” aldus Campbell.

SAIGON (AFP) — De Zuidvietnamese regering heeft „om speciale redenen” de uitwijzing gelast van Don Luce, de Amerikaanse pacifist, die het bestaan van de „tjgerkooien” in de strafgevangenis van Con Son in Zuid-Vietnam ontdekte.

Open brief

In een open brief aan „mijn vrienden” in Amerika heeft Don Luce geprotesteerd tegen het feit, dat „mijn landgenoten deelnemen aan het martelen van andere menselijke wezens” en

tegen de „verdielijking die door de Amerikaanse autoriteiten wordt aangemoedigd en waaraan zij in Vietnam zelf hebben deelgenomen.”

Niemand kent exacte cijfers over het aantal politieke gevangenen in Zuid-Vietnam, maar er zijn er minstens honderdduizend. Bepaalde kringen schatten het aantal zelfs op 400.000, aldus Don Luce. „Ik heb de zwarte en blauwe striemen gezien en de zwartgerande nagels. Ik heb de gebroken beenderen betast van gemartelde gevangenen en de krachteloze spieren van de slappe benen van hen, die liggen vastgeketend in de tjgerkooien.”

Ondervragers

Don Luce beschrijft een Amerikaans centrum, waar gevangenen worden ondervraagd, in de onmiddellijke omgeving van Saigon. Hij bracht in gezelschap van een assistent van een Republikeins afgevaardigde een bezoek aan het centrum en citeert enkele verklaringen van een Amerikaanse ondervrager.

„Er zijn,” zo zei deze, „65 cellen die elk één gevangene bevatten. Elke cel is anderhalve bij twee en een halve meter en laat slechts summier licht door via een smal venstertje in het plafond. Wat het zo vreselijk maakt zijn de vele muggen. De gevangenen hebben geen recht op enige bewegingsvrijheid of recreatie.”

„De Amerikaanse ondervragers zijn de „goede typen,” de Vietnamese ondervragers de „slechte.” Elke gevangene is minstens éénmaal door een Vietnamese soldaat gemarteld. Als de gevangene voor zijn Amerikaanse ondervragers verschijnt, tonen die zich zeer coulant. Zij bieden hem sigaretten en water aan. Als de gevangene echter niets wil zeggen, dreigen zij hem naar de Vietnamezen te sturen. Vroeg of laat praten ze allemaal.”

VIETNAM-BETOGRERS ACHTER HET HEK

Opgepakte Vietnambetogers proberen een hek omver te duwen van het stadion, waarin ze vastgehouden werden wegens hun aandeel in de massale anti-oorlogsbetoging in Washington. De politie schijnt zich weinig van het gedoe met en achter het hek aan te trekken. 17 mei 71

Gruwelijk verhaal uit Z.-Vietnam

NGHIA NANH, 11 mei (AP) — De Amerikanen kwamen 's ochtends en verbrandden de huizen. 's Middags kwamen ze terug en doodden dertig mensen in een enkele groep, haalden er toen nog dertig meer op en doodden die ook. Daarna bombardeerden ze het dorp.

Dit is het verhaal zoals het verteld werd door vijf Vietnamese vrouwen over wat er op 18 april 1969 gebeurd is in het gehucht Troeong Khanh, in het noorden van Zuid-Vietnam.

Het klopt in sommige opzichten en in andere opzichten niet met het verslag dat door de gewezen Amerikaanse sergeant Danny Spencer Notley verteld is aan een congresscommissie. Hij zei, dat mannen van zijn eenheid dertig burgers in Troeong Khanh hadden gedood als represaille voor de dood van een Amerikaanse soldaat door een mijn.

Amerikaanse militaire stukken bevestigen dit.

Vijf Vietnamese vrouwen hebben nu hun lezing gegeven. Slechts één van de vijf beweerde in het gehucht te zijn geweest toen de Amerikanen kwamen. De anderen werkten op de nabijgelegen rijstvelden en zeiden dat ze „lawaaï” en „schieten” hoorden uit Troeong Khanh.

Mevrouw Nguyen Thi Mam, 68, vertelde: „Ik zag de Amerikanen het dorp binnenkomen. Zij verbrandden onze huizen, en maakten toen de mensen dood”.

Zij zorgt thans voor een meisje van vijf jaar, wier moeder, naar ze zei, door de Amerikanen is doodgeschoten. Ze vertelde dat de moeder van het meisje „het kind beschermde door het met haar lichaam te bedekken”.

Die avond, zo vertelden de vrouwen, vonden de overlevende dorpelelingen het meisje en ook een jongen, die gewond was. Ze namen beiden mee naar het gehucht in de buurt.

Ze vertelden verder: „'s Middags haalden de Amerikanen dertig mensen uit verschillende huizen waar ze zich hadden verborgen, en schoten hen dood. Daarna gingen zij naar enige andere huizen en haalden daar ongeveer dertig anderen uit, oude mensen en kinderen, en schoten ook hen dood. Daarna verbrandden ze de lijken.

Dorpelingen vertelden dat Troeong Khanh en twee andere nabijgelegen gehuchten in totaal een bevolking hadden van ongeveer driehonderd mensen.

Kolonel VS: overal zijn „My Lais”

FORT MEADE, 25 mei — Slachtingen zoals in My Lai hebben zich overal in Vietnam voorgedaan, zo heeft de Amerikaanse kolonel Oran Henderson gisteren gezegd tijdens een televisie-interview. De kolonel staat voor een krijgsraad terecht op beschuldiging dat hij verzuimd heeft het bloedbad in My Lai te melden.

Kolonel Henderson, die commandant was van de brigade waarin luitenant William Calley pelotonscommandant was, is de hoogste in rang van degener die in verband met de massamoord in My Lai voor een krijgsraad moeten verschijnen.

Volgens de 50-jarige kolonel heeft zich in bijna elke eenheid ter sterkte van een brigade een „My Lai” voorgedaan. „Maar niet in elke eenheid was een soldaat die de moorden — zoals in het geval van My Lai — in de openbaarheid bracht.”

Henderson zei te hopen dat die andere „My Lais” niet meer ontdekt zullen worden.

(DPA-Reuter)

Bloedbaden als My Lai waren overal

WASHINGTON, 25 mei (DPA) — Slachtingen zoals in My Lai hebben zich overal voorgedaan. Dit zei de Amerikaanse overste Oran Henderson tegen journalisten tijdens een pauze in het proces wegens het bloedbad in My Lai. De overste staat voor een krijgsraad terecht omdat hij verzuimd heeft de slachting onder Zuidvietnamese burgers te melden.

Volgens radioberichten zei Henderson dat zich in elke eenheid ter sterkte van een brigade gebeurtenissen hebben voorgedaan als in My Lai. „Maar niet in elke eenheid was een soldaat die de moorden — zoals in het geval van My Lai — in de openbaarheid bracht”.